

Täysistunto

Tiistai 21.2.2023 klo 14.00—22.45

2. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 315/2022 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 16/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 16/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aho.

Keskustelu

14.01 **Jussi Halla-aho ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Ulkoasiainvaliokunta käsitteli turvallisuusympäristömme olemusta ja siinä tapahtuneita muutoksia sekä sotilaallisen liittoutumisen ja liittoutumattomuuden kysymyksiä jo 17. toukokuuta 22 antamassaan mietinnössä. Kyseinen mietintö kattoi yhtäältä turvallisuusympäristön muutosta käsitellen valtioneuvoston ajankohtaiselonteon ja toisaalta Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin liittoon käsitelleen selonteon. Valiokunta yhtyi toukokuuisessa mietinnössään valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan Suomi hakee Naton jäsenyyttä, ja täysistunto hyväksyi mietinnön mukaisen kannanoton äänin 188 puolesta — 8 vastaan.

Arvoisa puhemies! Koska ulkoasiainvaliokunta kuuli asiantuntijoita laajasti viime vuoden keväällä ja koska itse asiasta eli Nato-jäsenyyden hakemisesta ja jäseneksi liittymisestä vallitsee eduskunnassa laaja yhteisymmärrys, nyt käsittelyssä oleva mietintö on historiallisuudestaan huolimatta varsin suppea, toteava ja epädramaattinen. Sisältöä enemmän huomiota on saanut mietinnön käsittelyaikataulu, johon palaan tämän esittelypuheenvuoron lopuksi.

Vaikka Natoon liittyminen on Suomen merkittävin ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu Euroopan unioniin liittymisen jälkeen ja vaikka sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan, perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että Nato-sopimuksen hyväksyminen ja voimaan saattaminen voidaan hyväksyä eduskunnassa äänten enemmistöllä. Tämä kanta perustuu siihen, että Naton päätöksenteko perustuu jäsenmaiden yksimielisyydelle ja jokainen jäsenvaltio ratkaisee itse sen, miten ja missä järjestyksessä se tekee Naton tasolla käsiteltäviä päätöksiä. Toisaalta Suomelle jää edelleen oma kansallinen päätösvalta ratkaista, mihin toimenpiteisiin maamme ryhtyy yhteisen puolustuksen aktiivoinnin osalta 5 artiklan tilanteessa. Nato-jäsenyys ei siis merkitse sellaista täysivaltai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

suuden kannalta merkittävää toimivallan siirtoa kansainväliselle järjestölle, joka perustuslain mukaan edellyttäisi kahden kolmasosan määräenemmistää.

Nato-jäsenyyden merkittävin vaikutus Suomelle on se, että Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja pääsee 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Jäsenyydellä on huomattava ennaltaehkäisevä vaikutus. [Ben Zyskowicz: Se on sen tärkein vaikutus!] Valiokunta korostaa, että Nato-jäsenyys ei muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana. Natoon kuuluminen kaventaa väistämättä Suomen ulkopoliittista liikkumavaraa, mutta valiokunta pitää tärkeänä, että jatkamme jäsenenäkin aktiivista ja ennakoivaa diplomatiaa sekä globaalia vakautta edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Naton tehtävien toteuttamiseen kuuluvat puolustus suunnitteluprosessi, operatiivinen suunnittelu, rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät sekä Naton nopean toiminnan joukot. Puolustus suunnitteluprosessi on Suomen osalta käynnistetty jo tarkkailijajäsenyyden aikana. Naton jäsenenä Suomi tulee kyetä osoittamaan joukkoja liittokunnan kaikkeen toimintaan mukaan lukien yhteistyö terrorismin torjumiseksi. Suomelle asetetaan muiden jäsenmaiden tapaan suorituskysymykset. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yleisestä konsensusperiaatteesta poiketen yksittäisen jäsenmaan suorituskysymykset voidaan hyväksyä ilman kyseisen jäsenmaan hyväksyntää, toisin sanoen periaatteella konsensus miinus yksi. Velvoitteiden merkitystä Suomen eri puolustushaaroille on tarkemmin kuvattu puolustusvaliokunnan lausunnossa.

Ulkoasiainvaliokunta korostaa mietinnössään valtioneuvoston vastuuta eduskunnan tiedonsaannista ja osallistumismahdollisuuksien turvaamisesta. Tiedonsaantioikeuteen ei vaikuta se, että valiokunnan tarvitsemat tiedot olisivat salassa pidettäviä. Käytännössä tiedonsaanti ja vaikutusmahdollisuus toteutuvat ministereiden etukäteis- ja jälkikäteiskulemisilla valiokunnissa noudattaen vastaavia periaatteita kuin keskeisistä EU:n ministerikouksista tiedotettaessa. Valiokunta toteaa, että eduskunnan luottamuksen varassa toimivan valtioneuvoston selvityksenantovelvollisuus ulottuu myös presidentin ulkopoliittiseen toimintaan mukaan lukien Nato-asiat. Ulkoasiainvaliokunnan tiedonsaantia presidentin toiminnasta täydentävät valiokunnan säännölliset, luonteeltaan epäviralliset tapaamiset tasavallan presidentin kanssa.

Suomi täyttää tällä hetkellä Naton suosituksen koskien sekä puolustus määrärahojen osuutta bruttokansantuotteesta että määrärahojen kohdistumista. Valiokunta pitää tärkeänä, että jäsenyyden myötä puolustusmenoiksi katsotaan myös rajavalvonnan kulut sekä sotilas- ja siviilieläkkeet ja että niissä huomioidaan Suomen asevelvollisuusjärjestelmä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietintö on yksimielinen. Tämä yksimielisyys on keskustelujen ja kompromissien tulosta, koska erinäisistä nyansseista ja painotuksista on puolueiden ja edustajien välillä näkemyseroja. Haluankin kiittää kaikkia ulkoasiainvaliokunnan jäseniä siitä, että yksimielisyyden arvo tunnustettiin ja kompromisseihin oltiin valmiita. [Kokoomuksen ryhmästä: Kyllä, kyllä!] Kukaan ei saanut mietintöön kaikkea haluamaansa, mutta kaikki saivat jotakin, ja näitä itselleen tärkeitä аспектеjä ryhmät varmasti nostavat keskustelussa esiin.

Valiokunnassa, eduskunnassa ja julkisuudessa laajemminkin on talven aikana käyty vilkasta keskustelua siitä, tulisiko eduskunnan käsitellä tämä mietintö jo ennen vaalitaukoa vaiko vasta sitten, kun Suomen jäsenyys on ratifioitu kaikissa nykyisissä jäsenmaissa. Mitään itsestään selvästi oikeaa tai loogista vastausta tähän kysymykseen ei ole. Kummallekin toimintatavalle olisi löydettävissä perusteita ja myös esimerkitapauksia muista Naton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

jäsenmaista. Oli kuitenkin merkkejä siitä, että vaikka Natoon liittymisestä sinänsä vallitsi yhteinen näkemys, aikataulukysymys alkoi näyttää politisoitumisen merkkejä. Nopeamasta ja hitaammasta menettelystä alettiin käyttää sellaisia latautuneita sanoja kuin ”hätäily” tai ”vitkuttelu”. Oma näkemykseni oli, että jakolinjojen muodostuminen ja toista mieltä olevien motiiveilla spekulointi vaalien aikana asiallisesti ottaen toissijaisesta kysymyksestä ei olisi ollut maan etu ja että asia on parempi hoitaa pois päiväjärjestyksestä, kun siihen ei varsinaista estettä ole. Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa siitä, että myös aikataulun osalta pystyttiin saavuttamaan yhteinen näkemys. [Timo Heinonen: Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Mietinnössä esiin nostettuja seikkoja korostaen ulkoasiainvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina sekä ponsiehdotusta siten täydennettynä, että se kattaa Suomen ja Ruotsin liittymispöytäkirjat. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

14.10 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Suomen liittyminen Nato-jäseneksi on maamme merkittävin ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, jonka olemme tekemässä siten Euroopan unioniin liittymisen jälkeen. Suomen Nato-jäsenyydellä on kauaskantoisia vaikutuksia maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Eduskunta, valtionjohto ja Suomen kansa ovat laajalla yksimielisyydellä ottaneet tämän merkittävän askeleen. Omalta osaltamme olemme nyt tekemässä viimeisiä päätöksiä. Kyse on historiallisesta hetkestä, josta tulevat sukupolvet meitä kiittävät. Kaikkien Nato-jäsenien hyväksyttyä jäsenyytemme Suomi tallettaa ratifioimiskirjansa Yhdysvaltojen hallituksen huostaan. Natoon liittymisen osalta olemme loppusuoralla mutta liittokunnan jäsenyyttä vasta aloittamassa. Puolustusvoimiemme laadun ja koon puolesta meistä tulee merkittävä Nato-jäsen, ja tästä asemasta käsin meidän on myös liittokunnassa toimittava. Puolustusteollisuudellemme Nato-jäsenyyks avaa uusia markkinoita, ja tätä mahdollisuutta emme saa hukata. Kotimainen puolustusteollisuus on huoltovarmuuskysymys.

Herra puhemies! Kahden päivän päästä on kulunut vuosi siitä, kun Venäjä käynnisti julman hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan. [Ben Zyskowiec: Lännen vika!] Venäjän toiminta rikkoo Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaa, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyjin Helsingin päätössiakirjaa ja Pariisin peruskirjaa sekä Budapestin asiakirjaa. Hyökkäys loukkaa Ukrainan suvereniteettia sekä alueellista koskemattomuutta ja on vakava uhka kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle.

Venäjä ei ole oppinut historian virheistä vaan pyrkii kirjoittamaan historiaa uudelleen. Tämän pyrkimyksen lopputuloksena on epäonnistuminen. Olemme nähneet siviilien joukkohautoja, pakkosiirrettyjä naisia ja lapsia, silmitöntä väkivaltaa — puhdasta pahuutta. Pahan edessä meidän hyvien on toimittava, tehtävä sitä, mikä on oikeaa ja hyvää, sillä oikeus synnyttää oikeutta ja hyvyys hyvyyttä. Venäjä on riisuttu sen valheverhosta, jolla se on yrittänyt maastoutua. Venäjä on paljastettu siksi, mikä se on, ja koko maailmalle se on nyt ilmeistä. Ukrainan tukeminen ei saa loppua. Väkivallan ja vihan ei saa antaa voittaa. Seisomme Ukrainan rinnalla yhtenäisesti, päättäväisesti ja periksi antamatta.

Arvoisa puhemies! Venäjä muodostaa suurimman uhan Euroopan vakaudelle ja turvallisuudelle. [Ben Zyskowiec: Koko maailmalle!] Venäjän havittelema etupiirijattelu muodostaa uhan myös Suomelle. Tämä on sanottava suoraan äänen. Emme voi olla varmoja,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

etteikö Venäjän katse kääntyisi jossain kohti myös Suomeen. Rajoillamme on nyt rauhallista, mutta kuka tietää tulevaisuudesta? [Timo Heinonen: Juuri näin!]

Suomen Nato-jäsenyys lisää Pohjolan ja Itämeren turvallisuutta. Puolustusvoimamme on vahva ja suorituskykyinen, jonka kyvykkyyksiä on rakennettu määrätietoisesti. Takavuosien virheitä puolustuksesta leikkaamisesta ei tule toistaa. Puolustusmenomme on säilytettävä yli kahdessa prosentissa bruttokansantuotteesta myös tulevaisuudessa. Puolustusmateriaalin hankinnoilla on turvattava moderni kalusto ja kyvykkyudet myös tulevaisuudessa. Yleinen asevelvollisuus tulee säilyttää ja sitä vahvistaa myös tulevaisuudessa. Reservitoimintaa ja kertausharjoituksia on ylläpidettävä korkealla tasolla.

Kaiken perustana on suomalaisten luja maanpuolustustahto, jota on vaalittava kaikin keinoin. Suomi on puolustamisen arvoinen, ja jokainen meistä suomalaisista on maanpuolustaja. Liitymme Nato-jäseneksi täysin oikeuksin ja täysin velvollisuuksin: yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta. Me puolustamme itse itseämme, teemme osamme osana liittokuntaa ja toimimme sen mukaisesti, ettemme enää koskaan ole yksin.

Puolustussuunnittelun kannalta on tärkeää, että Suomi ja Ruotsi ovat aikanaan molemmat jäseniä. Se tuo sotilaallista syvyyttä, parantaa Pohjois-Euroopan vakautta ja Itämeren alueen turvallisuutta. Me kaikki toki toivomme, että pääsemme nauttimaan nykyistä seesteisemmistä ajoista ja rauhasta Euroopassa. Suomen turvallisuutta ei kuitenkaan voi koskaan jättää yksin toivon varaan. Yli puoluerajojen on jatkossa muistettava velvollisuutemme huolehtia puolustuksestamme yli sukupolvien, tuntui iholla sitten suojasää tai kylmin itätuuli. Suomen Nato-jäsenyys on isänmaan turva.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät ministerit, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! 1 300 kilometriä maarajaa — maarajaa hyökkäyssotaa käyvää maata vasten. Maata, joka ei noudata kansainvälisiä sopimuksia, ei kunnioita maiden itsenäisyyttä, ei maiden koskemattomuutta, ei edes sodan alkeellisimpia sääntöjä. Ei koskaan enää tällaisen naapurissa yksin.

Suomessa uskoteltiin pitkään, jopa tässä talossa, että Venäjän naapurissa voisi elää turvassa myötäilemällä maata. Vuonna 2007 puolustusministeri Häkämiehen Venäjä, Venäjä, Venäjä -puhe. Vuonna 2009 maakauppahuoli ja väitteet, että me, ketkä asian nostimme esille, pelottelemme Venäjällä — meitä syytettiin russofobiasta. Vuonna 2014 Nato-keuliva puolustusministeri sai ryöpytystä sosiaalidemokraateilta. Vuonna 2017 Nord Stream kakkonen oli ”vain ympäristökysymys”, ja 2022 tammikuussa ”ei tällä vaalikaudella”.

Nyt olemme sinetöimässä — onneksemme — Naton täysjäsenyytemme. Haluankin kiittää Suomen kansaa, joka sai maamme Natoon liittymisen kannalle. Ei historiaa kenenkään tarvitse peitellä tai pyyhkiä pois. Pääasia on, että nyt olemme kaikki historian oikealla puolella. Meidän Nato-jäsenyytemme ei ole ketään vastaan, meidän Nato-jäsenyytemme on oman turvallisuutemme maksimoimiseksi. Emme tule Natossa kuluttamaan turvallisuutta, me tulemme Natossa lisäämään turvallisuutta, ja vielä parempi on tulos, jos myös Ruotsi Natoon kanssamme pääsee. Me kuitenkin teemme omat päätökset itsenäisenä maana, ja kun me haluamme pitää itsenäisyydestämme huolta myös huomenna, niin nyt on oikea aika liittyä Natoon. Vaikka tavoitteemme oli ja on edelleen, että menemme Ruotsin kanssa Natoon yhdessä, niin loppupelissä meidän on ajateltava ensisijaisesti oman maamme turvallisuutta. Siksi nyt nykyinen eduskunta oman maamme osalta tämän Nato-prosessin si-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

netöi ja Nato-lait hyväksyy. Nyt kun ensi viikolla täysistunto lopullisesti eduskunnan osalta tämän päättää, olemme kaikissa tilanteissa omalta osaltamme työmme tehneinä valmiita Natoon. Totta kai joudumme odottamaan vielä Unkarin ja Turkin ratifiointeja, mutta haluan uskoa, että ne myös saadaan mahdollisimman pian.

Millainen Nato-maa sitten Suomi tulee olemaan? Itse toivon, että vastuuta kantava, yhteistyöhön pystyvä ja turvallisuuden eteen kaikkensa tekevä. Meidän ei tule sulkea mitään turvallisuutta lisäävää ratkaisua pois. Jos puolustusliitto katsoo — ja me sen jäsenenä — että Suomeen on hyvä tehdä pysyviä Nato-rakenteita, niin silloin sellaisia kannattaa tehdä. Meidän on syytä yhdessä Naton kanssa pohtia erityisesti keinoja Pohjois-Euroopan yhteisen puolustuksen vahvistamiseksi. Tässä meidän maantieteellinen asemamme sekä sitä kautta erikoisosaamisemme nousevat myös esille. Meillä on korkeaa osaamista arktisesta sodankäynnistä. Voisiko Lappiin perustaa Naton arktisen sodankäynnin osaamisen ja koulutuksen keskuksen? Sitä kannattaa vakavasti pohtia, ja siitä päätös tehdään yhdessä Natossa. Mutta pääasia on se, että me annamme puolustusliitolle kaiken sen osaamisen ja muun, mitä tarvitaan, ja toisaalta otamme vastaan kaiken sen, mitä me tarvitsemme ja meille annetaan, mutta haluan alleviivata, että Nato-maanakin meidän oman turvallisuutemme kivijalka tulee olemaan oma uskottava maanpuolustus.

Naton nykyinen suositus on, että jäsenmaat käyttäisivät kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta maanpuolustukseen, mutta Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg totesi hetki sitten, että ”Euroopassa on meneillään täysimittainen sota. Näemme myös sitkeän terrorismin uhan. Pitää ajatella, että kaksi prosenttia ei ole katto vaan lattia, minimi.” Suomi täyttää kahden prosentin tavoitteen seuraavat kaksi vuotta, ja minun mielestäni seuraavan hallituksen täytyy tehdä päätös Suomen puolustusmenojen pitämisestä kahdessa prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen jatkossakin. Puolustusmenojen kasvattamisen ohella meidän on pidettävä huolta myös puolustusteollisuuden tuotantokyvystä. Ukrainan tilanne on näyttänyt, minkälainen tilanne pahimmillaan voi olla.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esille vielä kaksi aihetta. Ensimmäisenä nuoremme: Me tarvitsemme jatkossakin maanpuolustukseen kaikki tähän sitoutuneet ja pystyvät nuoremme, niin nuoret miehet kuin yhä isomman määrän nuorista naisistamme. Olen enemmän kuin tyytyväinen, että vaikeat ajat ovat meillä vain nostaneet nuortemme maanpuolustustahtoa — jokainen vahtivuorollaan. Varusmiehistämme tulee meidän osaava reservi. Nato-maanakin reservimme tulee olemaan maamme turvallisuuden kivijalka. Pidetään huoli reservin osaamisesta: riittävä määrä kertausharjoituksia — vähintään nykyinen, kattavasti puolustusvoimien materiaalia käyttöön — MPK:n toimintaedellytysten turvaaminen, resurssien vahvistaminen ja harjoittelu. Joka kahdeksannella suomalaisella on itse asiassa aselupa, ja itse toivon, että ensi vaalikaudella puolustusvaliokunnan esille nostama tuhannen ampumaradan tavoite pystytään täyttämään.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme myös riittävän ja osaavan kantahenkilökunnan, ja itse toivon, että määrätietoisesti tehdään työtä myös lainsäädännön päivittämiseksi, joka ottaa huomioon paremmin myös tehtävissä fyysisesti vammautuneet mutta myös psykosomaattiset oireet.

Tämän viikon perjantaina tulee kuluneeksi tasan vuosi siitä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, ja vuonna 2014 Venäjä oli valloittanut Ukrainalle kuuluvan Krimin ja aloittanut sodan itäisessä Ukrainassa. Haluan kiittää maamme hallitusta siitä, että Ukrainaa olemme auttaneet erittäin merkittävästi. Ukraina ei taistelee vain omasta vapaudestaan, koskemattomuudestaan, itsenäisyydestään — Ukraina taistelee koko Euroopan puolesta ja koko de-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

mokraattisen maailman puolesta. Meidän tulee jatkaa Ukrainan tukemista, vahvistaa ja laajentaa sitä Ukrainan lopulliseen voittoon asti. Me olemme yhdessä Ukrainan kanssa. On ollut vaikuttavaa nähdä ukrainalaisten urheus ja päättäväisyys, mutta myös lännen yhtenäisyys. Putin oli väärässä. Putinin Venäjän toimet Ukrainassa ovat osoittaneet, että Venäjän naapurissa ei ole mahdollista elää enää turvassa yksin. Venäjän naapurissa ei tule enää koskaan olla yksin.

Tulevana perjantaina toivon, että Ukrainan ja myös eri maiden liput liehuvat saloissa vapauden ja demokratian kunniaksi, Ukrainan tueksi. Ja jos ensi viikolla joku vielä eduskunnassa esittää, että emme liittyisi Natoon, minä tulen äänestämään Natoon liittymisen puolesta. Teen sen lapsiemme ja lapsenlapsiemme ja heidän vapautensa ja turvallisuutensa puolesta, mutta teen sen myös kiitollisena tammenlehvässukupolvelle, joka osaltaan aikanaan taisteli ja varmisti maamme itsenäisyyden ja vapauden — vapaan Suomen, mitä me saamme nyt ylpeydellä ja kiitollisuudella puolustaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kopra.

14.24 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Nato-jäsenyyden hyväksyminen on Euroopan unioniin liittymisen jälkeen Suomen merkittävin ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Puolestani ja kokoomuksen puolesta tämä asia oltaisiin voitu ratkaista jo aikaisemminkin, mutta hyvä, että asia on nyt lähestulkoon maaliviivalla eduskunnankin osalta. Toivon, että Nato-jäsenyys etenee maaliin asti ripeästi. Osin tähän vaikuttavat meistä riippumattomat syyt, kuten myös Ruotsin jäsenyyteen. Toivon, että Turkissa ymmärretään, miten suuresta turvallisuusasiasta Suomen ja Ruotsin osalta tässä on nyt kysymys ja miten suuren lisäarvon voimme tarjota. Toivomme luonnollisesti, että Turkin valtionjohto suhtautuu suopeasti molempien maiden jäsenyyksien ratifiointiin. Suomen on osaltaan kuitenkin ratkaistava liittymistä koskevat asiat ripeästi. Kaikkein parasta olisi, jos liittyminen tapahtuisi yhtä aikaa Ruotsin kanssa.

Arvoisa puhemies! Naton jäsenyys ei kuitenkaan ole mikään taikurinhattu, josta yhtäkkiä tempaistaan uusia ratkaisuja, joilla puolustuksemme hoidetaan. Jatkossakin on niin, että maamme puolustus rakentuu niille periaatteille, joita tähänkin asti on noudatettu. Vastuu pitää kantaa itse, mutta saamme kyllä liittoumalta kaiken mahdollisen avun ja tuen, jos maahamme aseellisesti hyökätään. Nato on puhtaasti puolustuksellinen organisaatio, ja ihmettelen Venäjän lietsomaa propagandaa siitä, että se olisi heille jonkinlainen uhka. Nato on uhka korkeintaan siinä mielessä, että se pystyy estämään Venäjän aluevalloitukset Nato-maihin ja torjumaan Venäjän hyökkäyksen.

Arvoisa puhemies! Maamme puolustuksen järjestämisessä on tulevaisuudessakin siis pidettävä kiinni kokonaisvaltaisesta maanpuolustuksesta. Koko aluettamme ja kaikkia kansalaisia puolustetaan siten, että koko yhteiskunnan voimavarat ovat hyödynnettyinä. Meidän on varmistettava, että yleinen asevelvollisuus ja reserviläisjärjestelmä säilyvät ja kehittyvät. Naiset tulee ottaa mukaan kutsuntoihin, ja muutoinkin on varmistettava, että kaikilla halukkailla on mahdollisuus osallistua maanpuolustustyöhön, kullakin kykyjensä mukaan. Nato ei maksa puolustustamme, vaan se on hoidettava itse. Lyhyellä tähtäimellä on varmistettava, että määrärahasomme on vähintään kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta. Voi olla, että joudumme tätä vielä nostamaan, sillä geopoliittinen tilanne ei kylläkään osoita lientymisen merkkejä vaan päinvastoin. Myös maamme huoltovarmuuteen on kiinnitettävä nykyisessä tilanteessa enemmän huomiota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Jotta voimme ylläpitää osaavaa reserviä, on varmistettava, että harjoittelumahdollisuuksia esimerkiksi ammuntaan on riittävästi. Pitää alkaa selvittää, miten reserviläisten mahdollisuuksia ja oikeuksia toimia vastuullisemmissa tehtävissä jo rauhan aikana voitaisiin lisätä. Maanpuolustustahdon suotuisa kehitys tulee varmistaa. Parhaiten Naton jäsenenä se onnistuu siten, että mahdollisimman monella on oikeat tiedot ja oikea käsitys maanpuolustusjärjestelmästä ja että mahdollisimman moni voi tosiaan osallistua maanpuolustustyöhön, kukin kykyjensä mukaan. Peruskoulussa voitaisiin hyvin järjestää säännönmukaisesti maanpuolustuskurssi, jolla kaikki oppilaat perehdytettäisiin maanpuolustuksemme toimintaan ja sen periaatteisiin. En tietenkään tarkoita tällä sotilaallista koulutusta, se annetaan muualla. Edelleen valtio voisi tukea aktiivisten reserviläisten toimintaa siten, että reserviläisten suojavarusteet ja muu materiaali olisivat verovähennyskelpoisia itse hankittuna. Näin halukkaat voisivat hankkia edullisemmin omaan lukuunsa tarpeellisia varusteita, ja näin useampi reserviläinen kriisitilanteessa saisi asianmukaiset varusteet käyttöönsä.

Arvoisa puhemies! Kannatan Nato-jäsenyyden toteuttamista Suomen osalta mahdollisimman ripeästi.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Savola.

14.28 Puolustusministeri Mikko Savola: Arvoisa herra puhemies, arvoiset edustajat! Hyvä kuulla tätä keskustelua. Olemme hyvin yksimielisiä tästä Nato-lain hyväksymisestä eduskunnassa, ja se on hyvä asia. Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa ja puolustusvaliokuntaa siitä, että tämä mietintö on tehty ja se on meillä täällä salissa ja me saamme ripeästi tämän omalta osaltamme käsiteltyä.

Oikeastaan pari huomiota ensinnäkin tästä keskustelusta, että Suomi ja Ruotsi yhdessä, erikseen, yhtä aikaa ja niin edelleen. On hyvä huomata, kuinka vahva tuki viime viikolla Naton puolustusministerikokouksessa sekä Suomelle että Ruotsille, tälle yhteiselle Nato-jäsenyydspyrkimyksellemme, tuli. Se tuli kautta linjan ja vahva viesti siitä, että ennen Vilnan kokousta molemmat maat tulevat olemaan hyväksytyinä puolustusliitossa. Meillä on Ruotsin kanssa erittäin vahva luottamus. Itse olen oman kollegani Pål Jonsonin kanssa oikeastaan viime viikkoina ollut enemmän yhteyksissä kuin oman vaimoni kanssa, mutta olemme hyvin luottamuksellisessa suhteessa Ruotsin kanssa, ja emme tee yllättäen mitään sellaista, mistä toinen ei tietäisi. Tämän takia on hyvä, että jatkamme dialogia Ruotsin kanssa. Se yhteinen tavoite tästä ennen Vilnaa liittymisestä molempien maiden osalta tuli si.

Tässä viitattiin puheenvuoroissa myös Naton suorituskykytavoitteisiin. Nämä hyväksyttiin viime viikolla olleessa kokouksessa. Ehkä yhtenä keskeisimpänä viestinä tästä kahden prosentin tavoitteesta, mikä myös Suomella tulee jatkossa olla: Tällä hetkellä me sen täytämme, seuraavan hallituksen on tästä tehtävä edelleen linjauksia. Mutta on tavallaan kaksi kategoriata: on ne maat, jotka sanovat, että tämän kaksi prosenttia tulee olla lattia, mutta sitten on ne maat, jotka vasta pyrkivät sinne kahden prosentin tavoitteeseen. Näitäkin on aika monta meillä puolustusliitossa vielä, eli yhteistä tehtävää tämän osalta on. Suomi nämä kriteerit täyttää ehkä jopa paremmin kuin useat Naton jäsenmaat.

Viimeisenä huomiona, herra puhemies, se, että tämä jäsenyys ei muuta meillä sitä, etteikö meidän pitäisi pitää vahvasta kansallisesta puolustuksesta jatkossakin huolta. Se tarkoittaa sitä, että pidämme yleisen asevelvollisuuden vahvana, koulutamme meidän reservimme myöskin vahvana ja huolehdimme omalta osaltamme kalustohankinnoista ja siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

että me olemme turvallisuuden tuottaja täällä pohjoisessa Euroopassa myös tulevaisuudessa. — Kiitos. [Vasemmalta: Hyvä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

14.31 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Presidentti ja pääministeri kävivät viime lauantaina pokkaamassa Münchenin turvallisuuskokouksen järjestäjiltä Ewald von Kleist -palkinnon. Kyseessä on palkinto, joka kantaa koko elämänsä natsi-ideologiaa vastaan urhoollisesti taistelleen Ewald-Heinrichin nimeä. 21-vuotiaana luutnanttina vuonna 1943 tämä Ewald-Heinrich puki päälleen räjähdeliivin aikomuksenaan surmata Adolf Hitler. Kysyessään isänsä kantaa tähän tehtävään nuori luutnantti, joka halusi itse elää, sai vanhalta isältään vastauksen: ”Sinun täytyy tehdä se. Jos nyt tällaisella hetkellä kieltäydyt, et tule koskaan enää elämässäsi olemaan onnellinen.” Mainitulla Ewaldilla oli sukulainen, sotamarsalkka, joka johti Saksan hyökkäystä Neuvostoliittoon — vieläpä samanniminen, Ewald von Kleist. Yksi näistä kahdesta alkoi järjestää näitä Münchenin turvallisuuskokouksia sotien jälkeen, ja nyt annettu mitali kantaa hänen nimeään. Toinen taas kuoli Neuvostoliitossa elettyään kymmenen vuotta elinkautisvankina.

Hyvät kollegat! Luonnollisesti te haluaisitte olla historian oikealla puolella ja haluatte kenties saada nimenne marmorilaattoihin ja mitaleihin, mutta oletteko ihan varmoja siitä oikealla puolella olemisesta, kun te toivotatte Venäjän valtiojohdolle vankityrmiä? Nyt käsillä olevassa ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan: ”Valiokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan arvioon, jonka mukaan Natoon liittyminen on Suomen merkittävin Euroopan unioniin liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan.” Perustuslakivaliokunta taas toteaa omassa arviossaan pitävänsä selvänä, että liittymisellä on Suomen poliittista liikkumavaraa kaventavaa merkitystä.

Hyvät kollegat, ymmärrätkö te oikeasti, mitä te olette tekemässä? Edustavatko Nato ja muut Yhdysvaltojen kanssa solmittavat sotilaalliset sitoumukset teille hyvyyden voimia? Tällä hetkellä Ukrainassa käydään ensimmäisen maailmansodan Verdunin verilöylynä tunnetun kulutussodan kaltaista järjetöntä taistelua ukrainalaisten hengillä, ja vain, jotta Venäjän hallinto kaatuisi. [Ben Zyskowiec: Eihän sitä sen takia käydä!] Verdunin verilöyly johti lähes miljoonan nuoren ranskalaisen ja saksalaisen kuolemaan. [Ben Zyskowiecin välihuuto] Ukrainalaisia sotilaita on tässä sodassa kuollut puoli miljoonaa, venäläisiä tietävästi vain parikymmentä tuhatta. [Naurua] Juuri tätä lieene entinen ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Niikko tarkoittanut, kun totesi tviitissään helmikuussa 2022, että seuraukset ovat karmivat. Länsi syyttää rahaa ja aseita tähän järjettömyyteen ja samalla myöntää, että tavoite on Venäjän hallinnon kaataminen. [Eduskunnasta: Ei! — Ben Zyskowiecin välihuuto] Itse asiassa suuri osa nyt vaalien alla nimensä esille haluavista poliitikoistamme toistaa tätä tavoitetta, että Ukrainaa on tuettava voittoon saakka ja Putinin hallinto on muka kumottava. Järkyttävää, että olemme päätyneet tällaiseen tilanteeseen, mutta onko se toisaalta ihme, kun samojen politiikan ammattilaisten mielestä sukupuolta voi muka vaihtaa vuoden välein? [Ben Zyskowiec pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ukrainan sodan tausta on Donbasissa vuodesta 2014 riehuneessa sisällissodassa ja Kiovan hallinnon valtioterrorismissa ja siitä eteenpäin lännen Minsk-sopimuksen avulla suoritettamassa harhautuksessa ja viimeisimpänä etappina vuosi sitten ilmeisesti brittien sabotoinnissa Istanbulin rauhansopimuksessa Zelenskyin hallinnon ja Venäjän välillä. Ennen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

kaikkea taustalla on USA:n johtaman lännen kieltäytyminen Venäjän kanssa minkäänlaisesta neuvotellusta turvallisuusratkaisusta Venäjän erikoisoperaation kynnyksellä vuosi sitten, kun Kiovan hallinto kokosi mahtavaa sotajoukkoa Donbasin rajoilla. Istanbulissa marraskuussa 1999 pidetyssä Etyjin huippukokouksessa allekirjoitetussa Euroopan turvallisuuden peruskirjassa määrätään suoraan kunkin valtion velvollisuudesta olla vahvistamatta turvallisuuttaan muiden turvallisuuden kustannuksella. Siinä todetaan myös, että millekään valtiolle, valtioryhmälle tai järjestölle ei voida antaa ensisijaista vastuuta rauhan ja vakauden ylläpitämisestä Etyjin alueella tai antaa pitää mitään sen osaa vaikutuspiirissään. Nämä seikat otettiin esille siinä kuuluisassa Lavrovin nootissa, johon Suomi ei halunnut vastata omalla nootillaan alkuvuodesta 2022, vaan meni EU:n taakse piiloon. Melko pian tuon jälkeen edustaja Niikko syrjäytettiin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan tehtävästä, kun kysyi tviitillään, ”eikö lännestä löydy yhtä viisasta päämiestä, joka Venäjän tuntee, ja sanoisi, että Ukraina ei liity Natoon”.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ollaan laajentamassa Ukrainassa oleva sota Suomen maaperälle. Toistan nyt omia sanojani Naton selonteosta viime toukokuulta. Hyvät kollegat: ”Te edustatte kansaa, te olette kansalla töissä. Te ette ole valtioneuvostolla tai presidentillä töissä, kansa maksaa teidän palkkionne. Oletteko te aivan varmoja, että te toteutatte kansan tahtoa, ja ymmärrätkö te, että kansa ei tahdo sotaa, se tahtoo rauhaa? [Jukka Gustafsson: Se tahtoo Natoon vain!] Nato tuo sotaa, ja sodasta, eli Natosta, ei erota noin vain. Jumala armahtakoon ja siunatkoon meitä.” — Kiitos. [Ben Zyskowicz: On se hienoa, että täällä on tuollaisia rauhan puolustajia mukana!]

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowicz.

14.39 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On järkyttävää, että Venäjän hallitsijan Putinin valheet kaikuvat tässäkin salissa. Ukrainassa käydään muka sotaa sen vuoksi, että pyritään kaatamaan Venäjän nykyjohto — ei käydä. Siellä käydään sotaa sen vuoksi, että Venäjän nykyjohto ei kunnioita Venäjän ja sen edeltäjävaltion Neuvostoliiton solmimia kansainvälisiä sopimuksia. Siellä käydään sotaa sen vuoksi, että Venäjä haluaa tavalla tai toisella liittää Ukrainan itseensä ja että Venäjä haluaa kiistää Ukrainan olemassaolon oikeuden olla itsenäinen valtio, Ukraina. Venäjä haluaa tuhota Ukrainan kansakunnan olemassaolon itsenäisenä kansakuntana. Tämän takia siellä soditaan. [Eduskunnasta: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Honkasalo.

14.40 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Ensi perjantaina Venäjän raakalaismaisesta ja kansainvälistä oikeutta rikkovasta hyökkäyssodasta tulee kuluneeksi vuosi, eikä ulospääsyä sodalle näy. Venäjä toi sodan Eurooppaan. Se on sanoin kuvaamattoman lohdutonta. Ukrainan kansan kärsimys Venäjän hallinnon harjoittaman julmuuden keskelä ei ole mitään muuta kuin väärin ja täysin kohtuutonta. Venäjän toimintaa on mahdotonta rationaalisesti ymmärtää. Ukraina tarvitsee kaiken tuen, mitä vain voimme antaa. Yksin Ukraina päättää, milloin se haluaa rauhasta neuvotella ja millä ehdoilla. Pidän arvokkaana presidentti Niinistön lausuntoja rauhasta, sillä tätäkin keskustelua on tärkeää ylläpitää.

Vuosi sitten Venäjän hyökättyä Ukrainaan koko turvallisuuspoliittinen ympäristö muuttui Euroopassa ja erityisesti Suomessa. Oli analysoitava ja pohdittava uudestaan koko tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

vallisuuspoliittinen tulevaisuutemme. Itse surin koko kevään sitä, että sen lisäksi, että sota pelotti, ahdisti, turvallisuudentunne romahti, tuntui ettei demokraattiselle keskustelulle sodan seurauksista Suomen kannalta ollut lähes minkäänlaista tilaa. Suomen valtasi nopeasti militarisoitunut ilmapiiri, jossa yksikin epävarma tai kriittinen mielipide tulkittiin Venäjän imperialistisen hallinnon tukemiseksi. Vähemmälle huomiolle jäivät myös puheet ihmisoikeuksista ja oikeusvaltiosta; niitä pidettiin toisarvoisina. Yhtäkkiä myös Suomessa oltiin valmiita joustamaan ihmisoikeuksista niin rajalainsäädäntöön liittyen kuin suhteessa Turkkiin ja yhteisymmärryspöytäkirjaan.

Arvoisa puhemies! Perustelin pitkään ja perin pohjin viime keväänä, miksi päädyin olla kannattamatta Nato-jäsenyyden hakemista. Keskeisinä argumentteina pidin Naton raketumista ydinasejärjestelmän alle, ihmisoikeusperustaisen ulkopolitiikan kaventumista, ydinaseriisunnan edistämisen hankaloitumista ja sitä, että olisimme samassa sotilasliitossa sellaisten autoritääristen maiden kanssa, kuten Unkari ja Turkki. Perustelin kantaani myös sillä, että Natoon liittyminen heikentäisi meidän mahdollisuuksiamme puuttua Nato-maiden ihmisoikeusloukkauksiin ja vaatia ihmisoikeuksien kunnioittamista esimerkiksi Turkilta. Antaisimmeko heti periksi asevientikiellon suhteen? Arvioin, että jäsenyys ei pitkällä aikavälillä lisäisi turvallisuutta vaan lisäisi jännitteitä entisestään. Pohdin kriittisesti, etteivät Naton turvatakuut ole mikään automaatio, vaan päätös 5 artiklan aktivoinnista edellyttää päätöstä kaikkien 30 jäsenmaan pääkaupungeissa. Näin, ettei Nato-jäsenyys lisäisi turvallisuuttamme vaan sen sijaan asevarustelua ja sotilaallisia jännitteitä pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Vaikka suhtauduin hyvin kriittisesti Nato-jäsenyyteen, en itsekään osannut odottaa, että skenaarioni osoittautuisivat toteen näin hyvin. Me olemme tilanteessa, jossa kaksi Nato-jäsenyyden kirkkaasti täyttävää jäsenehdokasta, Suomi ja Ruotsi, joutuvat erikseen neuvottelemaan erillisellä kaistalla Turkin kanssa. Tällainen erillISRatkaisu Suomen ja Ruotsin kohdalla on hyvin ongelmallinen, ja se kertoo ennen kaikkea syvistä ongelmista Naton sisällä. Se myös syö Naton uskottavuutta. Ja mihin tämä sietämätön pitkittynyt prosessi on sitten Suomen kannalta johtanut? Se on johtanut siihen, että olemme nöyrytyneet autoritäärisen vallan edessä ja olemme päätyneet tinkimään ulkopolitiikkamme ihmisoikeusperustaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Moni täällä salissakin perusteli viime keväänä myönteistä Nato-kantansa nimenomaan Ruotsin päätöksellä hakea jäsenyyttä. Suomen ulkopolitiikan keskeinen viesti onkin kiitettävästi ollut kaikilla tasoilla, että Suomi ja Ruotsi etenevät yhtä aikaa. Ruotsin jättäminen yksin tässä tilanteessa ei olisi kestävä, eikä se ole myöskään oman turvallisuutemme kannalta järkevää. Se antaisi myös signaalin, että Turkin asettamissa kohtuuttomissa vaatimuksissa olisi jotain perää eikä Ruotsi niitä täyttäisi. Mielestäni on myös demokratian kannalta ongelmallista, että eduskunta nyt hyväksyy etukäteen tämän hallituksen Nato-esityksen. Olisi ollut hyvä pitää kiinni aikataulusta, jossa Suomi hyväksyisi oman Nato-lainsäädäntönsä vasta Turkin ja Unkarin ratifiointien jälkeen. Kiirehtimällä tätä päätöstä Suomi menettää nyt myös omaa valtaansa liittymisaikataulun suhteen. Suomesta ei voi tulla Naton jäsentä ennen kuin kaikki nykyiset jäsenmaat ovat ratifioineet jäsenyyden. Nyt sitten odotteleminen täällä Naton eteisessä, koska Turkki ja Unkari suostuvat päästämään meidät sisään. Olisi myös ollut legitiimimpää, että seuraava eduskunta olisi saanut tehdä päätöksen.

Arvoisa puhemies! Ihmisoikeuksista ei tingitä, eikä niistä neuvotella. Suomi on itsenäinen maa, joka tekee autonomisesti päätökset oikeusjärjestelmänsä ja oikeusvaltion puit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

teissa. Uussuomettumista on juuri se, että ulkopoliitikan ja oletuksien siitä, mitkä asiat saattaisivat miellyttää ulkovaltioita, kuten Turkia, annetaan vaikuttaa sisäpoliittisiin asioihin. Pidän käsittämättömänä sitä, että meillä edes pohditaan vakavissaan, että mielenosoittamisen vapautta tulisi rajoittaa, jottei Turkia suututettaisi, tai että eduskunnassa ei uskalleta ottaa kantaa rituaaliteurastukseen, sillä ei haluta provosoida Turkia, tai pohdita, miten kanta vaikuttaisi Nato-prosessiin. [Hälinää] Pidän myös käsittämättömänä, että puolustusministeri myönsi tammikuussa uuden puolustustarvikkeiden vientiluvan Turkkiin. Tämä lupa myönnettiin, vaikka Suomi keskeytti uusien aselupien myöntämisen Turkille vuonna 2019 maan hyökättyä Pohjois-Syyrian kurdialueille. Tämä lupa myönnettiin, vaikka Turkki teki viime marraskuussa poikkeuksellisen laajan ilmahyökkäyksen Pohjois-Syyrian ja Pohjois-Irakin kurdialueille. Tätä päätöstä ei myöskään käsitelty hallituksen kesken. Vasemmistoliitto ei kannata puolustusmaterialin viemistä hyökkäyssotaa käyviin tai ihmisoikeuksia polkeviin maihin. Mielestämme Suomen ei olisi pitänyt myöntää tätä asevientilupaa Turkkiin.

Arvoisa puhemies! On hyvä huomioda, että tätä juuri autoritääriset valtiot meiltä haluavat: ne haluavat, että me nujerramme niitä keskeisiä ihmisoikeuksia, joita he itse polkevat. Meidän ei tule tästä tinkiä lainkaan. Sen sijaan tuntuu, että oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiselle ja ihmisoikeustuntemukselle on suurempi tilaus kuin pitkiin aikoihin. Ihmisoi-keudet, demokratia ja oikeusvaltioperiaate eivät ole mitään pehmeitä arvoja vaan kovan turvallisuuspolitiikkamme ydintä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä sanotaan: ”Valiokunta toteaa pitävänsä selvänä, että liittymisellä on siten myös Suomen poliittista liikkumavaraa kaventavaa merkitystä.” Itse pidän äärimmäisen tärkeänä, että Suomi pyrkii pitämään kiinni ulkopoliittisesta liikkumatilastaan. Suomen tulee korostaa jäsenyydessään, että jäsenyys Natossa on puolustuksellinen eikä maahan oteta ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Naton joukkoja. Naton tulee keskittyä jäsenmaidensa alueellisen koskemattomuuden puolustamiseen. Suomen osallistumisesta sotilaallisiin operaatioihin ulkomailla tehdään aina tapauskohtainen päätös eduskunnassa. Suomen on jatkossakin toimittava aktiivisesti ydinaseriisunnan edistämiseksi ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi. Suomen on allekirjoitettava ja ratifioitava YK:n ydinasekieltosopimus, sillä ”ydinaseiden käyttäminen on meidän kaikkien loppu”, kuten presidentti Niinistö totesi viime marraskuussa. — Kiitos. [Jukka Mäkysen välihuuto]

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt seuraavaksi pääministerin ja ulkoministerin puheet, ja sen jälkeen avaan debatin.

14.49 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää eduskuntaa, ulkoasiainvaliokuntaa, kaikkia valiokuntia, jotka tähän työhön ovat osallistuneet. Tämä on tärkeä askel kohti Suomen Nato-jäsenyyttä, ja haluan lämpimästi kiittää siitä hyvästä yhteistyöstä, jota meillä on ollut koko tämän prosessin ajan niin eduskunnan, tasavallan presidentin kuin puolueiden välillä.

Suomi on valmis Naton jäseneksi. Me täytämme kaikki kriteerit, me yllämme tuohon kahden prosentin tavoitteeseen, kuten puolustusministeri Savolan puheenvuorossa hyvin kuvattiin. Samaa ei kaikista Nato-maista voi sanoa. Suomella on vahva oma puolustuskyky, ja me olemme Natossa nimenomaisesti turvallisuuden tuottajia, emme sen viejiä. Meidän tärkein tehtävämme tulevaisuudessakin on totta kai varmistaa Suomen oma uskottava

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

puolustuskyky. Se on meidän tärkein tehtävämme myös Naton jäsenenä, mutta Naton jäsenenä meillä on myös tuo yhteinen turva olemassa 5 artiklan alla, ja erityisesti tilanteessa, jossa Eurooppa valitettavasti kärsii sodasta, Venäjä on aggressiivisesti hyökännyt Ukrainaan, tälle yhteiselle suojalle, turvalle ja yhteiselle puolustukselle on ilmiselvä tarve.

On myös tärkeää, että olemme tehneet erittäin tiivistä ja hyvää yhteistyötä naapurimaamme Ruotsin kanssa. On Suomen, Ruotsin ja koko Naton etu, että maat liittyisivät yhtäaikaisesti Naton jäseniksi. Molemmilla mailla on kuitenkin myös oma prosessinsa tähän liittyen, ja tämä hallituksen esityksen käsittely täällä eduskunnassa on tärkeä osa Suomen oman prosessin läpiviemistä. Olen myös kiitollinen siitä, että eduskunta on ollut valmiudessa tällä hallituskaudella käsitellä tämän kokonaisuuden. Mielestäni tämä on ollut oikea ratkaisu.

Puhemies Matti Vanhanen: Ulkoministeri Haavisto.

14.51 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Myöskin minun puolestani kiitos eduskunnalle ja sen ulkoasiainvaliokunnalle erinomaisesta työstä. On hyvä, että on löytynyt ratkaisu, jolla täällä eduskunnassa saadaan asia vietyä niin pitkälle kuin voimme, ja sitten jäämme odottamaan muiden päätöksiä.

Nato-jäsenyys on tärkeä meille suomalaisille. Se on meidän turvallisuuttamme vahvistava tekijä. Se on tärkeä Ruotsille. Ja Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon on tärkeä myös koko Naton turvallisuuden kannalta. Jos katsoo konfliktia Euroopassa, miten tärkeällä sijalla Itämeri on: olemme nähneet jo Nord Stream -putken räjäytyksen omassa lähiympäristössämme. Tiedämme, että sota ja sodan seuraukset voivat koskettaa myöskin omaa aluetta. On tärkeä tehdä kaikki ne toimenpiteet, mitä itse voimme tehdä oman turvallisuutemme parantamiseksi.

Suomi ja Ruotsi ovat edenneet hyvässä yhteisymmärryksessä tässä Nato-jäsenyyden tiellä. Meillä on myöskin ulkoministerien kesken jatkuva yhteydenpito. Myöskin Ruotsin uusi hallitus on hyvin nopeasti ottanut tämän tilanteen haltuunsa: viimeksi eilen oli kahdenvälinen keskustelu Ruotsin ulkoministeri Tobias Billströmin kanssa. Olemme koko ajan jakaneet tietoa Ruotsin kanssa keskenämme siitä, miten tässä etenemme. Myöskin tämä ulkoasiainvaliokuntien yhteistyö — kiitän eduskuntaa tästä käynnistä Ruotsissa — selvästi selkeytti ja vei tilannetta eteenpäin niin, että ollaan samalla kartalla myöskin parlamenttien tasolla.

Suomella on 28 Naton jäsenmaan ratifiointi. Joskus on kysytty, oliko viisasta tehdä yhteisymmärrysasiakirja Turkin kanssa kesällä. Ilman sitä yhteisymmärrysasiakirja meillä eivät olisi lähteneet liikkeelle nämä ratifiointit. Olemme saaneet ratifiointit 28 maalta, ja nyt käymme sitten viimeisiä keskusteluja Unkarin ja Turkin kanssa. Turkin puolelta on ilmoitettu, että Suomi on täyttänyt nämä yhteisymmärrysasiakirjan keskeiset kohdat. Pallo on nyt selvästi sitten Turkin päässä näiden jatkotoimien osalta.

Olisin vielä kiinnittänyt yhteen asiaan huomiota, kun tällä viikolla vietämme tätä hyvin surullista vuoden kestäneen sodan, Venäjä hyökkäyssodan vuosipäivää: kuinka paljon Nato-maat, Euroopan unioni ovat pystyneet mobilisoimaan apua maalle, joka itse asiassa ei ole EU:n jäsen eikä ole Naton jäsen, mutta on koettu vahvaa solidaarisuutta ukrainalaisten kanssa, ja se on aivan oikein. Mielestäni tämä apu ja sen avun volyyymi osoittaa sitä, kuinka paljon eurooppalaiset maat ovat valmiita puolustamaan toisiaan, puolustamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

maiden itsenäisyyttä, puolustamaan rajoja ja puolustamaan kansainvälistä oikeutta ja kansainvälisiä sopimuksia. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt annan mahdollisuuden vastauspuheenvuoroille. — Edustaja Lindtman.

14.54 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän brutaali hyökkäys Ukraina on osoittanut, että naapuristamme on tullut arvaamaton, aggressiivinen ja häikäilemätön ja että se kansainvälisistä sopimuksista välittämättä haluaa rakentaa etupiiriä ja on valmis käyttämään sotilaallista voimaa sen saadakseen. Sen vuoksi, arvoisa puhemies, mikäli nyt jättäisimme tässä tilanteessa reagoimatta, se johtaisi meidän liikkumatilamme kaventumiseen.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi olen erittäin tyytyväinen siitä, että tämä Nato-prosessi ja tämä laki, sopimus, on saatu näin laajassa yhteisymmärryksessä tähän pisteeseen. Tämä on ainoa oikea päätös ja ratkaisu tältä eduskunnalta, ja tämä maksimoi meidän turvallisuutemme ja liikkumatilamme tässä maailmanolossa, jossa Venäjän toiminnan johdosta Eurooppa on vaarallisimmassa tilanteessa sitten kylmän sodan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

14.55 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 30 vuotta sitten Suomi liittyi Euroopan unioniin, vähän vajaa 30 vuotta sitten, ja keskeisenä asiana oli turvallisuuden lisääminen. Näin varmasti jossakin määrin tapahtui, mutta kyllä meidän on myönnettävä, että Euroopan unionin antamat turvatakuut ovat paperia. Kun nyt tässä tilanteessa Euroopassa olemme, me tarvitsemme vankemman yhteisen järjestelmän, ja ainoa sellainen täällä läntisessä maailmassa on Nato, johon nyt olemme liittymässä, ja näen tämän kyllä järkevänä ratkaisuna. EU-jäsenyyttä en kaikilta osin tänäkään päivänä pidä kovin järkevänä ratkaisuna, mutta Natoon meidän on syytä mennä. Siinä ovat mukana Yhdysvallat, Iso-Britannia ja muutamia muita EU:n ulkopuolisia maita, ja näin rakennamme omaa turvaamme, emme ketään vastaan vaan Suomen puolesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pelkonen.

14.56 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itseäni on häirinnyt tässä viime aikojen keskustelussa se monien lähes pakottavalta tuntuva tarve yrittää väkisin määritellä se, että onko tässä aikatauluasiassa ja erityisesti ulkoasiainvaliokunnan Nato-työssä jotenkin kiirehditty tai olisiko pitänyt jotenkin hidastella ja viivyttellä. Itse ulkoasiainvaliokunnassa tämän kauden istuneena katson, että olemme tehneet työmme normaalissa aikataulussa — täysin normaalisti, kuten muidenkin asioiden kohdalla. Ei ole ollut mitään sellaista syytä, että meidän olisi poikkeavalla tavalla tullut toimia, ja ainakin kokoomuksessa on kannatettu johdonmukaisesti niin Nato-jäsenyyttä kuin myös tämän Nato-lainsäädännön käsittelemistä valmiiksi tämän nykyisen eduskunnan aikana. Ja kuten aikaisemmin olen jo sanonut, ulkoasiainvaliokunta on nyt tähän asiaan liittyen oman velvollisuutensa tehnyt ja myös työnsä tehnyt parhaansa mukaan, ja toivottavasti koko eduskunta tekee samoin pian.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

14.57 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyydän edustajia kiinnittämään huomiota siihen, että hallituksen esityksen loppupontta on ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä täydennetty siten, että ponnessa sanotaan: ”eduskunta hyväksyy Pohjois-Atlantin sopimuksen siten kuin se on muutettuna 5.7.2022 mennessä tehdyillä liittymispöytäkirjoilla”. Suomea ja Ruotsia koskevat liittymispöytäkirjathan allekirjoitettiin juuri tuolloin 5.7.2022, ja selkokielellä tämä tarkoittaa sitä, että meidän ei myöhemmin tarvitse erikseen hyväksyä Ruotsin Nato-jäsenyyttä, mikäli kävisi niin, että Suomi hyväksytäisiin Nato-jäseneksi ennen Ruotsia. Totean samalla, että on ilahduttavaa, että Ruotsissa ollaan arvioimassa myös omaa hyväksymisprosessia ja aikataulua uudelleen, ja näillä näkymin he aloittavat sen käsittelyn nyt maaliskuussa, ja voi olla, että tässä tietyllä tavalla langanpäätyhtyvät toisiinsa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu.

14.58 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 24.2. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Suomalaisten ymmärrys Euroopan ja omasta turvallisuustilanteestamme muuttui hetkessä mutta perustavanlaatuisesti. Ja aiemman puheenvuoroon liittyen: Ukrainaa todella tuetaan ukrainalaisten ja Ukrainan suvereniteetin vuoksi. Ja on selvää, että Suomen Nato-jäsenyyden taustalla on oman turvallisuutemme vahvistaminen. Nato-jäsenyyden ennaltaehkäisevä vaikutus on se, mitä haemme. Naton 5 artiklan turvatakuiden piiriin pääsy ja yhteinen puolustus vahvistavat Suomen turvallisuutta.

Liittymisprosessi on saanut huomiota, ja se on ymmärrettävää Euroopan tässä turvallisuustilanteessa. Olen iloinen, että valiokunta löysi yhteisen ymmärryksen sekä sisällöstä että aikataulusta. Ja kuten edustaja Vehviläinen tässä totesi, tässä varaudutaan myös siihen, että aikataulu jostain syystä olisi erillinen, vaikka korostamme tätä tarvetta siihen yhteiseen etenemiseen Ruotsin kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.00 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Nato-jäsenyys on suurstrateginen turvallisuusratkaisu Suomessa. Seuraavassa jatkossa on tärkeimpänä kysymyksenä tietenkin se, minkälainen Nato-jäsen me tulemme olemaan. Ja tässä suhteessa kannattaa muistaa tasavallan presidentin selkeät sanat, kun hän totesi, että Suomi tekee tämän ratkaisunsa ei ketään vastaan vaan oman turvallisuutensa puolesta.

Olemme osa Pohjoismaita tässä Nato-kokonaisuudessa. Sitten Kalmarin unionin historiallisesti tämä on muuten ensimmäinen kerta, että kaikilla viidellä Pohjoismaalla on yhteinen puolustus- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisupohja, ja tämä on tärkeää tietysti huomata, että me olemme tässä yhdessä mukana. Sen takia juuri Ruotsin kanssa yhtä jalkaa kulkeminen on itse asiassa avainasia. Ja vaikka olosuhteiden pakosta syntyisikin eritahtisuutta, meidän on huolehdittava siitä, että se tapahtuu yhteisymmärryksessä myöskin Ruotsin kanssa. Ja kuten ulkoministeri viittasi, ulkoasiainvaliokunta teki hyvin tietoisena tämän ratkaisun siitä, että me käymme Tukholmassa informoimassa kollegojamme siitä, että tämä suurstrateginen turvallisuusratkaisu koskee meitä molempia ja meille on erittäin tärkeää tämä yhteinen turvallisuus täällä Pohjolassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

15.01 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Putin on elänyt harhasa jo pitkän aikaa siinä, että on nähnyt Naton laajentumisen uhkana Venäjän olemassaololle. Silloin tviittini aikoina otin kantaa nimenomaan siihen, että on tärkeää pyrkiä rauhaan niin kauan kuin se on mahdollista, koska näin väistämättömänä Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan. Huomasin tämän tviitin jälkeen, että ilmapiiri on niin paljon muuttunut, että enää ei haluta keskustella rauhaan pyrkimisestä, vaan halutaan mennä asiassa eteenpäin ja pitää kiinni tavoitteista, kuten Ukrainan pääsystä Naton jäseneksi. Yksikään puolue ei vaatinut minua eroamaan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan tehtävästä. Kävin tästä keskustelua kaikkien UaV:n jäsenten kanssa, mutta se ilmapiiri oli muuttunut ja näytti siltä, että minä en voi jatkaa puheenjohtajana tehtävässä, jossa rauhaan pyrkiminen ei ole enää prioriteetti number one.

Mitä tähän jatkokon tulee, niin nyten, kun vettä on virrannut näin pitkään, ymmärrän kyllä tämän ulkoasiainvaliokunnan esityksen siitä, että Nato-jäsenyyshakemus pitää jättää. Toki aikataulu ei mielestäni ole vielä oikea, mutta ymmärrän tämän kehityksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Häkkänen.

15.02 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen puolesta myös kiitos kaikille puolueille siitä, että tämä prosessi päätettiin viedä maaliin jo tällä vaalikaudella. Se on tärkeä osoitus siitä, että Suomi hoitaa täysin selvän asian omalta osaltaan, ja ensi vaalikauden osalle jää sitten tietysti uudelle hallitukselle ja silloiselle presidentille hoitaa asia maaliin.

Ensinnäkin tästä Nato-ratkaisusta. On päivänselvää, että muut Euroopan maat näkevät sen selväksi, että Nato perustettiin suojaamaan eurooppalaisia demokratioita Neuvostoliiton uhkaa vastaan — se on ihan kirjattu tiettyihin sopimuksiin — ja se sama pätee edelleen tässä ajassa. Venäjän uhka muodostaa keskeisen perusteen liittyä Natoon, ja sen takia Suomi tekee myös tämän ratkaisunsa.

Miten Suomi Nato-maana tulee toimimaan, niin on selvää, että ulkopolitiikassa tarvitsee ottaa jatkossa huomioon koko läntisen joukkueen yhteiset intressit omien intressien ohella. Kahden prosentin budjettitavoitteesta täytyy tehdä päätökset heti vaalikauden alussa, ja siinä olennaista on se, että näitä laskentasääntöjä ei ryhdytä liikaa vatkamaan, vaan tehdään ihan aidosti ja rehdisti päätökset, joilla Suomen omaa puolustuskykyä vahvistetaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

15.04 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On oikein ja oikea-aikaista, että tämä eduskunta tekee päätöksen tästä, koska me myös päätimme hakea Naton jäseneksi. Mutta sanon, että ei pidä myöskään pelätä sitä, että Suomen ja Ruotsin hakemusten käsittely on mahdollisesti eriaikaista. Meistä molemmista tulee Naton jäseniä ennemmin tai myöhemmin, mutta meillä on myös erilainen turvallisuustilanne. Meillä on 1 300 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa. Me emme kyllä tule missään tapauksessa myöskään hylkäämään Ruotsia, mutta me hoidamme täällä omat päätöksemme loppuun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Toinen asia, jonka haluan nostaa ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä, on nämä valtiolinten suhteet. Pääministerin suunnalta esikunnasta tuli silloin jossain vaiheessa avauksia tästä turvallisuuspoliittisesta neuvonantajasta ja yksiköstä. Me kuitenkin valiokuntana katsoimme niin, että se on Nato-jäsenyyden oloissa sitten arvioitava uudelleen, miten nämä suhteet toimivat, mitä missäkin tarvitaan. Sen aika ei ole nyt, vaan nyt hoidamme omat prosessimme ja sitten ulkoministeriö, puolustusministeriö, tasavallan presidentin kanslia, tämä talo ja valtioneuvosto yhdessä katsovat, miten Nato-jäsen Suomi toimii tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

15.05 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsin päätettyä haakeutua Natoon tarjoaa Nato Suomelle ainoan mahdollisuuden rakentaa yhteispohjoismaista puolustusta ja tietysti myös eurooppalaista turvallisuutta. Emme voi jatkossakaan rakentaa omaa turvallisuuttamme esimerkiksi Yhdysvaltain presidentinvaalien tulosten tai vaikkapa autoritäärisen Turkin varaan.

Arvoisa puhemies! Koska jäsenyys on meille puolustuksellinen ratkaisu, on tärkeää, että eduskunta nyt valiokunnassa tekemämme mietinnön mukaisesti toteaa, ettei maaperällemme tämän ratkaisun mukana tuoda ydinaseita edes harjoitusluonteisesti. Ydinsodan jännitteen tuominen tänne ei olisi kenenkään etu eikä lisäisi turvallisuuttamme. Meidän pitää nyt katsoa meidän lähialuettamme ja tehdä kaikki ratkaisut sen perusteella, ja siksi toivon, että tekisimme kaikkemme sen eteen, että Ruotsi sekä puolustuksen että poliittisten syiden takia olisi samaan aikaan Suomen kanssa tulossa mukaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

15.06 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Suomi on johdonmukaisesti lähestynyt länttä: ensin Pohjoismaiden neuvosto, sen jälkeen EU, nyt Nato. Joka kerta rajat länteen ovat olleet hieman enemmän auki. Joka kerta meidän turvallisuus on hieman parantunut, niin nytkin.

Tässä tilanteessa on oleellista, että tehdään vähän työtä sen eteen, että liittyisimme yhtä aikaa Ruotsin kanssa Natoon. Se on meidän turvallisuuden kannalta hyvä asia, se on Naton kannalta hyvä asia. Mutta kaikki ei ole meidän omissa käsissämme. Turkki ja Unkari ovat tässä ratkaisevassa asemassa, ja eilen Unkarin ratifioinnin piti alkaa, mutta ei tainnut alkaa sittenkään.

Mutta mennään historiaan. Edustaja Kiljunen puhui Kalmarin unionista. Oravaisten epäonnisten taisteluiden jälkeen vuonna 1809 Suomen ja Ruotsin upseerit olivat niin pettyneitä kuningas Kustaa IV:n huonoon sotatukeen, että päättivät, että avaavat univormunsa uloimman napin — näin minulle on kerrottu — ja sulkevat sen vasta, kun Suomi ja Ruotsi taas ovat yhtä maata. No, Kalmarin unionia ei tule, mutta hyvinkin voidaan todeta, että silloin kun Suomi ja Ruotsi molemmat ovat Naton jäseniä, voimme sulkea tämän uloimman napin univormussamme merkiksi siitä, että yhteys on taas hieman vahvempi, turvallisuutemme on taas hieman parempi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

15.08 **Peter Östman kd:** Kiitos, arvoisa puhemies! Olen henkilökohtaisesti iloinen — ja uskon, että meidän eduskuntaryhmämme iloitsee — siitä, että ulkoasiainvaliokunta teki yksimielisen päätöksen ja antoi mietintönsä saliin.

Täällä kysyttiin, haluammeko me nimemme marmorilaattaa. No nimenomaan ei sitä, ei ainakaan ennenaikaisesti. Meillä on naapuri, Venäjä, joka suorittaa naapurimaassaan Ukrainassa täysimittaista sotaa, jota se kutsuu erikoisoperaatioksi. Erikoisoperaatio, jossa surmataaan pääosin siviilejä, lapsia ja vanhuksia, raa’asti ja julmasti — tämäkö on erikoisoperaatio?

Sen jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, on kulunut tuskin päivääkään, ettemme olisi lukeneet lausuntoja tai spekulointeja siitä, tullaanko Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyshakemuksista päättämään yhteisellä päätöksellä vai tehdäänkö ne erikseen. On ymmärrettävää, että aiheesta keskustellaan, mutta uskon kuitenkin, että ulkoasiainvaliokunnan vierailun jälkeen pääsemme sellaiseen yhteisymmärrykseen, että me voimme vielä yhtäjaksoisesti mennä maaliin asti.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Hopsu.

15.10 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! 24.2. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Suomalaisen ymmärrys Euroopan ja omasta turvallisuustilanteesta muuttui hetkessä ja muuttui perustavanlaatuisesti. On selvää, että Suomen Nato-jäsenyyden taustalla on oman turvallisuutemme vahvistaminen. Haluamme jäseneksi Suomen puolesta, emme ketään vastaan. Nato-jäsenyyden ennaltaehkäisevä vaikutus on se, mitä haemme. Naton 5 artiklan turvatuiden piiriin pääsy ja yhteinen puolustus vahvistavat Suomen turvallisuutta. Jos Suomea vastaan Naton jäsenenä kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuisi liittokunnan tuella. Vastaavasti Suomella on velvollisuus tukea muita hyökkäyksen kohteeksi joutuneita Naton jäseniä.

Puolustus suunnitteluprosessi on Suomen osalta jo käynnistetty käynnissä olevan tarkkailijajäsenyyden aikana. Peruslähtökohtana on se, että Naton jäsenenä Suomen tulee kyetä osoittamaan joukkoja liittokunnan kaikkeen toimintaan, niin sanotun 360 asteen tarkastelun mukaisesti. Tämä sisältää myös yhteistyön terrorismin torjumiseksi. Voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti näihin tehtäviin käytettäisiin ensisijaisesti Puolustusvoimien henkilöstöä, joka on sitoutunut Puolustusvoimien kansainväliseen toimintaan. Puolustusvoimien ammattihenkilöstöä voidaan tarvittaessa myös määrätä tehtäviin. Asevelvollisten osalta osallistuminen kansainvälisiin aputehtäviin puolestaan perustuu aina vapaaehtoisuuteen.

Arvoisa puhemies! Liittymisprosessi on saanut suurta huomiota, ja se on ymmärrettävää Euroopan nykyisessä turvallisuustilanteessa. Ulkoasiainvaliokunta kuten Suomen koko ulkopoliittinen johto jo aiemmin korostaa ensisijaisena tavoitteena Suomen ja Ruotsin liittymistä puolustusliitto Natoon yhdessä ja mahdollisimman nopeasti. Tämä on niin puolustuksellisesti kuin Naton näkökulmasta perusteltua. Turkin ja Unkarin jahkailu ratifioinneissa heikentää Natoa ja näyttää pitkittyessään nyt kaupankäynniltä. Toivottavasti tämä vaihe prosessia olisi pian takana.

Valiokunta arvioi perusteellisesti päätöksentekoaikataulua ja tuli siihen lopputulemaan, että tämän eduskunnan on hyvä hoitaa asia päätökseen. Prosessi vastaa normaalia kansainvälisistä sopimuksista päättämistä. Vaalit, siis meidän vaalimme, uuden hallituksen muodostaminen ja meidän — verrattuna Ruotsiin, jossa asia voi edetä päivissä — hitaampi pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

töksentekoprosessi olivat valiokunnan pohdinnan taustalla. Hienoa, että myös Ruotsin hallitus on nyt ilmoittanut tuovansa oman päätösesityksensä käsittelyyn riippumatta siitä, ovatko kaikki maat jäsenyyttä vahvistaneet. Symmetria läheisten kumppanien päätöksessä, kuten jäsenyyden haussakin, on ollut osoitus Suomen ja Ruotsin tiiviistä ja saumattomasta yhteistyöstä. Hyväksymme tällä päätöksellä siis myös Ruotsin jäsenyyden, jos prosessit eriytyisivät. Kiitos tässä kohtaa myös valiokuntakollegoille hyvästä yhteistyöstä. Viime kädessä tämän eduskunnan päätöksen jälkeen jäsenyytemme on Suomen puolelta selvä eikä päätös ole meidän käsissämme, ellei sitten tapahdu jotain sellaista, joka panisi tulevan hallituksen tekemään uuden, toisensisältöisen ehdotuksen. Aikataulun osalta jäljempiin vaiheisiin jää jonkin verran joustoa.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että jatkossakin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeusperustaisuuteen. Tärkeää on se, että Suomi ajaa aktiivista, ennakoivaa diplomatiikkaa ja globaalia vakauttavaa, edistävää toimintaa. Nato-jäsenyys ei myöskään muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteisönä. Voimme ottaa mallia Norjan vahvasta roolista rauhankäsitteijänä Nato-jäsenyydestä riippumatta. Muutostakin toki tapahtuu. Joidenkin ajattelussa ollut positio idän ja lännen välissä viimeistään nyt muuttuu, vaikka maantieteellinen sijaintimme pysyy. Valiokunta yhtyykin perustuslakivaliokunnan arvioon, jonka mukaan Natoon liittyminen on Suomen merkittävin Euroopan unioniin liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan.

Arvoisa puhemies! Vielä joitain nostoja mietinnöstä.

Ensin eduskunnan tiedonsaannista. Valiokunta piti tärkeänä eduskunnan tiedonsaannin turvaamista. Valtioneuvostolla on kokonaisvastuu tästä. Tärkeää on eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ennakoivalla tavalla. Tietojensaantioikeuteen ei vaikuta se, että valiokunnan tarvitsemat tiedot olisivat salassa pidettäviä. Tiedonsaannin kannalta on tärkeää, että olemassa olevat hyvät käytänteet presidentin ja valiokunnan säännöllisistä epävirallisista tapaamisista jatkuvat. Nato-asioiden kansalliseen käsittelyyn liittyen ulkoasiainvaliokunta pitää perusteltuna perustuslakivaliokunnan lausuntoa, jonka mukaan valtioneuvoston on syytä arvioida jäsenyydestä mahdollisesti aiheutuvia välillisiä vaikutuksia valtioelinten välisiin valta-asetelmiin sekä niihin liittyviä tarpeita vahvistaa parlamentaarisia piirteitä sekä eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien riittävyyttä keskeisiin ulko- ja turvallisuuspoliittisiin ratkaisuihin. Arvioinnin on syytä kattaa perustuslain asiaa koskeva sääntely kokonaisuudessaan.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys ja Euroopan turvallisuustilanteen heikkeneminen aiheuttavat myös budjettivaikutuksia. Naton pääsihteeri Stoltenberg on todennut puolustusrahoinnissa olevan kasvupainetta. Voimassa on jäsenille asetettu tavoite 2 prosentista bkt:stä ja sen ohjautumisesta puolustusbudjettiin ja kohdistumisesta vähintään 20 prosentin osalta uuden puolustusmateriaalin hankintaan. Monihävittäjien hankinta nostaa Suomen puolustusbudjetin koon yli asetetun 2 prosentin tavoitteen vuoteen 25 saakka, mutta sen jälkeen osuus laskee arviolta puoleentoista tai 1,7 prosenttiin pitkän aikavälin suunnitelmissa, jotka nyt ovat voimassa. Pidän tärkeänä, että Suomen kokonaisturvallisuutta korostava lähestymistapa ja kustannustehokas asevelvollisuusjärjestelmä huomioidaan tavoitteen saavuttamista arvioitaessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sankelo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

15.17 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pohjois-Atlantin sopimuksen sellaisena kuin se on muutettuna liittymispöytäkirjoilla sekä Pohjois-Atlantin liiton kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen. Kannatan ehdotusta. On perusteltua, että Nato-jäsenyyden hakemisesta päättänyt eduskunta suorittaa työnsä loppuun tämän vaalikauden aikana. Eduskunnan päätöksen jälkeen Suomen Nato-jäsenyyden sinitointi ratkaistaan kansainvälisillä foorumeilla. Kiitän Yhdysvaltoja ja muita Nato-maita Suomen ja Ruotsin jäsenyyden edistämisestä. Neuvotteluvaiheen aikana Suomen kumppanimaat, kuten Iso-Britannia, ovat myös antaneet vahvan viestin olla Suomen ja Ruotsin turvana jo neuvotteluvaiheen aikana.

Arvoisa puhemies! Suomen lännettymisen tie on ollut pitkä ja kivinen. Nyt matkalle ollaan saamassa sinettiä. Suomi ja suomalaiset ovat olleet aina osa länttä ja halunneet perustaa yhteiskuntansa, toimintansa ja arvonsa länsieurooppalaisiin arvoihin ja perintöön. Suomi on osannut pääsääntöisesti tehdä oikeita valintoja. Itsenäisen Suomen aikana olemme olleet vedenjakajalla itsenäisyyden alkaessa, toisessa maailmansodassa, Neuvostoliiton romahduksen yhteydessä, Euroopan unioniin liittyessämme ja nyt Ukrainan sodan käynnistyttyä.

Liittoutuminen puolustusliitto Natoon on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiselle linjalle suuri askel. Samoin se on myös suuri askel eurooppalaiselle turvallisuusjärjestelmälle. Askel on luonnollinen. Itämeren alueen turvallisuus tulee vahvistumaan merkittävästi. Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Tuomme puolustusliiton toimintaan selkeästi lisäarvoa. Jossitteluhistorian perusteella tämä ratkaisu olisi pitänyt tehdä jo huomattavasti aikaisemmin, mutta liittoutumisen kannatus on ollut Suomessa aikaisemmin vähäistä. Huutavan äänenä erämaassa on puolueista ollut kokoomus, jolla on ollut voimassa oleva myönteinen Nato-kanta jo vuodesta 2006.

Arvoisa puhemies! Suomi on siis tarttunut hetkeen niin kuin se on tehnyt historian valossa aikaisemminkin. Olemme tekemässä kansainvälistä sitovaa sopimusta, jossa on oikeuksia ja velvollisuuksia. Suomi tunnetaan luotettavana sopijaosapuolena: me teemme, mitä lupaamme. Venäjä sen sijaan on nyt epäluotettava ja vaarallinen mutta pysyy Suomen naapurina myös jatkossa. Asiallisia asioita pitää hoitaa, mutta muuten Putinin johtaman diktatuurimaan kanssa on vaikea olla tällä hetkellä kanssakäymisessä.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö toteaa, että Nato-jäsenyys ei muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteisönä. Ilmeisesti juuri tätä kohtaa mietinnössä on viilattu kompromissihakuisesti. On kuitenkin selvää, että puolustusliitto Naton jäsenyys tulee nousemaan turvallisuuden näkökulmasta Suomen keskeiseksi viiteryhmäksi tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Kun ulkoministeri on täällä paikalla, niin voisin kysyäkin: miten arvioitte Nato-jäsenyyden ja toisaalta EU-jäsenyyden painoarvoa Suomen turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä jatkossa? Tämä olisi mielenkiintoista kuulla.

Arvoisa puhemies! Nyt on oikea aika ottaa tämä askel Natoon. Turvataan Suomi myös tuleville sukupolville.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

15.22 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Kun Nato-prosessin loppuun vienti on vielä auki Turkin ja Unkarin osalta, on tärkeää, että pidämme Suomen oman prosessin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

mahdollisimman kirkkaana. On järkevää, että nykyinen eduskunta hyväksyy joulukuussa meille annetun hallituksen esityksen Nato-jäsenyydestä. Mikä on annettu, se on hyvä saman tien käsitellä loppuun saakka.

Historia ei koskaan toista itseään sellaisenaan, mutta historian kulut on tapana kirjoittaa jälkikäteen loogisina syy- ja seuraussuhteina. Ja kyllä, jo nyt pystymme sanomaan, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan mursi eurooppalaisen turvallisuuskäsityksen ja sai sekä Suomen että Ruotsin muutamassa kuukaudessa jättämään Nato-hakemuksensa. Nyt 28 Naton jäsenmaata on ratifioinut Suomen ja Ruotsin. Odotamme molempien osalta Unkarin ja Turkin ratifiointeja, ja kokonaisuuden kannalta pidän tavoiteltavana, kuten tässäkin keskustelussa jo aiemmin on tuotu esille, että molemmat maat olisivat Naton jäseniä heinäkuussa Vilnassa pidettävään Naton huippukokoukseen mennessä.

Suomen Nato-jäsenyys on sitten vuoden 1995 EU-jäsenyyden jälkeen Suomen merkittävien kansainvälisiä suhteita koskeva päätös. EU-jäsenyys oli Suomelle iso asia, ei vain sisämarkkinoiden avautumisen myötä, vaan se toi Suomen myös yhteiseen eurooppalaiseen ulkopoliittiseen pöytään ja EU:sta tuli Suomen tärkein ulkopoliittinen viitekehys. Nyt Nato-jäsenyys merkitsee Suomelle yhteistä läntistä turvallisuus- ja puolustuspoliittista pöytää. Nato ei kuitenkaan enää aikoihin ole ollut Suomelle outo ja vieras, sillä olemme tehneet syvää yhteistyötä Naton kanssa jo vuosien ajan. Nato-jäsenyyden suurin merkitys on, että tulemme osaksi Naton yhteistä puolustusta ja Naton 5 artiklan antamien turvatukuiden piiriin. Jäsenyyden myötä puolustuksemme ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt.

Arvoisa puhemies! Muutamia asioita ulkoasiainvaliokunnalle annetuista lausunnoista.

Ensinnäkin puolustusvaliokunta huomioi, että Suomen puolustus suunnittelun valmius vastata Nato-vaatimuksiin vaihtelee Suomen eri puolustushaarojen osalta. Valiokunnan mukaan Ilma- ja Merivoimien osalta tilanne on hyvä. Sen sijaan Maavoimien osalta arvioidaan tarvittavan uudenlaista ajattelua reserviläisten käytön osalta sekä myös ammattisotilaiden määrän lisäämistä.

Nyt hyväksyttäessä Suomen Nato-jäsenyyttä on aiheellista kiinnittää huomiota myös, ja ehkä erityisesti, perustuslakivaliokunnan kannanottoihin Nato-asioiden kansalliseen käsittelyyn tulevaisuudessa. Valiokunnan mukaan Nato-jäsenyys ei välittömästi vaikuta suomalaisten valtioelinten toimivaltasuhteisiin ja päätöksentekomenettelyihin, vaan päätöksenteko toteutetaan myös Naton jäsenenä voimassa olevan perustuslain mukaisesti.

Ulkoasiainvaliokunta puolestaan korostaa mietinnössään ulkopoliittikan johtamiseen kiinteästi liittyvän yhteistoimintavelvoitteen merkittävyyttä ja sen toimivuuden tärkeyttä oman ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Edelleen ulkoasiainvaliokunta korostaa, että läheinen ja kattava yhteistyö valtioneuvoston ja presidentin välillä tulee turvata niin yleisen ulkopoliittikan kuin EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksissä.

On myös erittäin tärkeää huomioida eduskunnan perustuslaillinen asema ja vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen Nato-jäsenyyden oloissa. On pidettävä mielessä ja kirkkaasti, että eduskunta on ylin valtioelin myös kansainvälisissä asioissa. Käsittelyssä oleva mietintö painottaa eduskunnan Nato-asioihin osallistumisen osalta valtioneuvoston kokonaisvastuuta eduskunnan tiedonsaannissa sekä osallistumismahdollisuuksien turvaamisessa. Eduskunnan luottamuksen varassa toimiva hallitus vastaa näiden oikeuksien toteutumisesta. Valiokunnan mukaan valtioneuvoston selvityksenantovelvollisuus ulottuu myös presidentin ulkopoliittiseen toimintaan, mukaan lukien Nato-asiat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että Nato-jäsenyyden oloissa valtioneuvoston on syytä arvioida jäsenyydestä mahdollisesti aiheutuvia välillisiä vaikutuksia valtioiden välisiin valta-asetelmiin ja niihin liittyviä tarpeita vahvistaa esimerkiksi hallitusvallan käytön parlamentaarisia piirteitä sekä eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien riittävyyttä keskeisten ulko- ja turvallisuuspoliittisten ratkaisujen osalta. — Oli vähän kömpelösti sanottu, mutta se ydin oli tässä.

Minä itse kyllä katson tämän talon jättävänä edustajana, että pitää puolustaa eduskuntaa viimeiseen saakka. Katson siis, että tällä selvittelyllä, mitä tässä mietinnössä on, ei ole välitöntä kiirettä. Meidän on hyvä katsoa ensin, miten Nato-jäsenyyden oloissa ylimpien valtioiden yhteistyö käytännössä toteutuu. Mutta tosiaankin tämä ei koske pelkästään ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa vaan muutenkin sitä, että on niin, että elävä elämä on osoittanut, että valtioneuvostolta silloin tällöin unohtuu, että hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta eikä toisinpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tuomioja.

15.28 Erkki Tuomioja sd: Herra puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on kylmän sodan päättymisen jälkeen — ja itse asiassa jo ennen sitäkin — tähännyt monenkeskiseen luottamukseen sekä kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisten sopimusten kunnioittamiseen perustuvan kansainvälisen yhteistyöjärjestyksen vahvistamiseen. Tällä olemme halunneet edesauttaa konfliktien ennaltaehkäisyä, konfliktien rauhanomaista ratkaisua ja ylläpitää rauhaa, ja tätä monenkeskistä yhteistyötä tarvitaan, koska ilman sitä emme pysty vastaamaan koko ihmiskuntaa koskeviin ydinaseiden, ilmastomuutoksen ja luontokadon eksistentiaalisiin uhkiin.

Tähän meidän ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan on kuulunut keskeisesti myös Euroopan unionin jäsenyys turvallisuusratkaisuna. Siihen on kuulunut Suomen omasta puolustuskyvystä ja -valmiudesta huolehtiminen sekä syvenevä kansainvälinen puolustusyhteistyö, kuitenkin sotilaallisen liittoutumattomuuden säilyttäen. Mutta tässä on koko ajan ollut mukana se toteamus, että Suomella on suvereenina valtiona oikeus harkita turvallisuusympäristön ja vaatimusten niin muuttuessa tätä liittoutumattomuuttaan. Tätä on ehkä vähän harhaanjohtavasti kutsuttu Nato-optioksi, ja nyt kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut tätä kansainvälistä turvallisuusympäristöä, on se näkynyt siinä, miten suomalaiset sekä heidän edushenkilönsä täällä eduskunnassa ovat vuosi sitten lähestulkoon yön yli muuttaneet ja tarkistaneet käsityksensä.

Kun tämä kävi keväällä eduskunnan käsitellessä hallituksen selontekoa ilmeiseksi, että Suomi tulee jättämään Natoon hakemuksensa jäsenyydestä, niin syntyi erityisen vahva tahotila siitä, että tämä tulee tehdä yhdessä Ruotsin kanssa. — Tätä Suomen ja Ruotsin yhteyttä ei tarvitse nyt tässä erikseen käydä lävitse, sen historiaa, sen puolustuksellista merkitystä, sen merkitystä meidän turvallisuudellemme, sen poliittista merkitystä ja sen merkitystä Suomelle Pohjoismaana, joka on meidän tärkein viiteryhmämme. — Niin hallitus, ministerit kuin eduskunta ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunta osallistuivat tähän keskusteluun ruotsalaisten kanssa, ja päädyimme siihen, että samanaikaisesti myös Ruotsi päätti jättää jäsenhakemuksensa Natoon, ja se viime heinäkuussa myöskin Naton puolelta hyväksyttiin. Tähän täytyy olla erittäin tyytyväinen. Nyt me haluamme, että tämä prosessi viehdään yhdessä Ruotsin kanssa loppuun saakka symmetrisesti, ja Ruotsi on tekemässä samat päätökset oman Nato-jäsenyytensä ratifioinnin suhteen, toivon mukaan myöskin siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

se on valmis ratifioimaan Suomen jäsenyyden, jos kävisi niin, että päinvastoin olisi Ruotsi ennen meitä jäsenenä. Se on epätodennäköistä, mutta tällä on tärkeä signaalimerkitys siitä, että me haluamme kulkea tämän tien yhdessä loppuun saakka niin, että toivon mukaan jo ensi kesänä Vilnan huippukokoukseen mennessä molemmat maat ovat Naton jäseniä. Tämä ei ole enää tämän jälkeen meidän käsissämme, mutta jos se päättyy sitten eriaikaisuuteen, niin se on ongelma. Se on ongelma Suomelle Nato-maana, se on ongelma Natolle, ja toivon mukaan se sitten hyvin nopeasti myöskin saadaan pois päiväjärjestyksestä.

Venäjä on hyökkäyssodallaan ja muutoinkin toiminnallaan haastanut nyt tämän kansainvälisen yhteistyöjärjestelmän. Se ei tarkoita sitä, etteikö sen vahvistaminen ja ylläpitäminen olisi edelleen tärkeätä. Se on, päinvastoin, aikaisempaa tärkeämpi ja yhtä välttämätöntä. Ja on nähtävä myös, että tämän moninkeskisen yhteistyön välineenä myöskin Suomen Nato-jäsenyys voi palvella tätä tavoitetta. Varsinkin tilanteessa, jossa kaikki Pohjoismaat ovat Natossa mukana, emme ole muodostamassa mitään blokkia siinä, mutta meillä on yhteiset näkemykset siitä, mitenkä tätä kansainvälistä järjestelmää tulee eksistentiaalis-tenkin uhkien torjumiseksi pystyä käyttämään.

Suomi on liittymässä Natoon samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin liittokunnan kaikilla muillakin jäsenmailla. Emme käy mitään erillisneuvotteluja Naton kanssa, eikä meillä ole jäsenyyteemme liittyvää tarvetta tai aietta hakea erityisoikeuksia tai -vapauksia. Nato-jäsenyys ei poista ensisijaista omaa vastuutamme puolustuksemme järjestämisestä, eikä se edellytä muutoksia yleiseen asevelvollisuuteen. Myös Naton jäsenenä Suomi säilyttää suvereenin päätäntävaltansa sen suhteen, sijoitetaanko Suomeen pysyvästi vieraita joukkoja ja tukikohtia tai millaisiin harjoituksiin Suomi osallistuu ja mitenkä suhtaudumme ydinaseisiin. Jäsenyydestä ei seuraa Suomelle velvoitetta hyväksyä ydinaseita alueelleen sen enempää rauhan kuin sodan olosuhteissa. Ydinenergialaki myös yksiselitteisesti kieltää ydinräjähteiden tuonnin Suomen alueelle, eikä tämän lain muuttamiseen ole mitään tarvetta tai perusteita.

Suomi liittyy siis Pohjoismaana Natoon, ja meidän on viisasta noudattaa samankaltaista politiikkaa kaikkien näiden mainitsemiäni kysymysten suhteen kuin muutkin Pohjoismaat. Emme siis ole muodostamassa pohjoismaista blokkia Natossa, mutta on selvää ja tervetullutta, että niin Suomen pohjoismainen profiili kuin pohjoismainen painoarvo Natossa vahvistuu, kun Suomi ja Ruotsi ovat Natossa alusta alkaen mukana olleiden Islannin, Norjan ja Tanskan kanssa liittokunnan jäseniä. Se poistaa lopullisetkin esteet Pohjoismaiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventämiseltä, ja Natossakin säilyy ja vahvistuu Suomen ja Ruotsin jo kymmenen vuotta sitten aloitetun kahdenvälisen puolustusyhteistyön merkitys. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto.

15.35 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Korkealaatuista keskustelua, ja sellaisena se varmasti tulee jatkumaan.

Puutun yhteen asiaan. Edustaja Sankelolla oli kysymys siitä, miten itse näen Euroopan unionin ja Naton erot ja yhtäläisyydet Suomen turvallisuuden kannalta.

Tietysti Nato tuo meille yhteisen komentorakenteen, yhteisen sotilaallisen harjoittelun, yhteisiä joukkoja, joita tuetaan, asioita, kuten ilmavalvontakysymykset, tätä sotilaallista yhteistyötä kovinkin paljon. Toisaalta Natossa on tällainen laaja turvallisuuskäsitys, ja kun kuuntelee Naton pääsihteeri Stoltenbergiä, niin hän nostaa esille esimerkiksi ilmaston-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

muutoksen vaikutukset ja ilmastonmuutoksen kriisien synnyttäjänä. Ja tietenkin Nato tuo meille tämän 5 artiklan turvatakuut, joihin täällä on useassa puheenvuorossa jo viitattu. Turvallisuuksilla on tietysti aivan valtava ennaltaehkäisevä vaikutus.

Miten sitten Euroopan unioni? Euroopan unioni on tällä hetkellä globaali toimija, Euroopan unioni on monissa rauhanprosesseissa mukana tukemassa rauhanprosesseja, Euroopan unionilla on aktiivinen politiikka esimerkiksi pakolaiskysymyksissä pyrkien välttämään tietysti maailman pakolaiskriisejä mutta myöskin toimien erilaisten kriisien ennaltaehkäisyssä, olivatpa ne sitten ilmastokriisejä tai ruokakriisejä, tämäntyypisiä asioita. Näen tämän ennaltaehkäisyn vaikutuksen todella suurena. Mutta ehkä tämä Ukrainan sota on tuonut tämän EU:n toisen puolen, sen, että EU on löytänyt itsensä erittäin voimakkaana Ukrainan tukijana ja pystynyt saamaan Euroopan rauhanrahaston kautta myöskin aseellisen avun liikkeelle yllättävänkin hyvin, yllättävänkin koordinoitusti. Ja sitten näillä sanktioilla on kuitenkin hyvin suuri merkitys tapahtumien kulkuun, sodan kulkuun, Venäjän kykyyn varustaa itseään, ja näissä kysymyksissä EU on tietysti näyttänyt yhtenäisyytensä ja vahvuutensa. Ja tämän takia ajattelen, että jatkossa, nyt kun on yhä useampi EU-maa, joka on myös Naton jäsen, eli tässä mielessä näiden yhteinen kontaktipinta kasvaa, tämän EU:n ja Naton välisen yhteistyön pitäisi vahvistua ja voimistua, niin että molemmista organisaatioista ne ikään kuin vahvimmat puolet siinä kohtaisivat ja voisimme luottaa siihen, että saamme kaikki voimavarat käyttöön silloin, kun konflikteja pitää ehkäistä. Mutta varsinkin silloin sitten, jos turvallisuustarpeemme edellyttää sitä, että saamme apua, tätä apua voitaisiin mobilisoida molempien organisaatioiden kautta. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

15.37 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Me olemme tänään isojen asioiden äärelä, kun käsittelyssä on ulkoasiainvaliokunnan Nato-mietintö, mikä on hyvin laadittu, hyvä mietintö — kiitokset siitä valiokunnalle.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyysprosessit ovat edenneet poikkeuksellisen nopeasti, siitäkin huolimatta, vaikka Turkki ja Unkari hidastelevat. On syytä uskoa, että nekin vielä astuvat ruotuun ja prosessi saadaan vietyä loppuun asti kuluvan vuoden aikana, toivottavasti jo heinäkuussa. On annettava kiitosta maamme ulko- ja turvallisuuspoliittiselle johdolle tämän asian hyvästä hoidosta.

On puhuttu paljon siitä tänäänkin, pitääkö Suomen mennä Natoon, jos Ruotsi ei pääse samalla ovenavauksella. Luonnollisesti tavoitteena pitää olla, kuten mietinnössäkkin todetaan, että voisimme liittyä samaan aikaan, mutta viime kädessä Suomi tekee turvallisuuspoliittiset ratkaisunsa omista lähtökohdistaan. Ruotsilla on maantieteellisen sijaintinsa vuoksi turvallisuuspoliittisesti suojatumpi asema kuin Suomella. Ruotsilla on naapureinaan ystävällismielisiä valtioita, Suomella puolestaan 1 340 kilometrin yhteinen raja epäluotettavan ja jatkuvasti aggressiivisemmaksi muuttuvan Venäjän kanssa. Tämä on reaali-poliittinen tosiasia, jonka puitteissa Suomi tekee omat turvallisuuspoliittiset ratkaisunsa.

Nato-jäsenyyden arvioidaan kustantavan Suomelle vuosittain noin 70–100 miljoonaa euroa. Tässä ei ole mukana myöhemmin selviävien suorituskykyvaatimusten hintaa, ja edelleen on olemassa suositus siitä, että Naton jäsenvaltion pitää panostaa puolustukseen vähintään se kaksi prosenttia bkt:sta, ja hyvä näin. Tähän nykyisistä jäsenvaltioista monikaan ei ole kuitenkaan yltänyt, mutta kulunut vuosi ja muuttunut turvallisuustilanne luovat kasvupaineita eri jäsenvaltioiden puolustusbudjetteihin. Suomessa on onneksi ollut pitkät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

perinteet maanpuolustukseen panostamisessa. Kansallisesta puolustuksesta onkin pidettävä edelleen tiukasti kiinni, vaikka Nato oman lisänsä turvallisuuteen tuokin.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötä Suomessa on syytä käydä keskustelua kansallisista ja alueellisista puolustuspoliittisista ratkaisuista. Meillä Satakunnassa sijaitsee Suomen suurin maavoimien joukko-osasto Porin prikaati, jonka kaksi varuskunta-aluetta ja maasto tarjoavat hyvät puitteet isommillekin harjoituksille, onhan Niinisalon tykistöharjoitusalueella jo monta kertaa harjoiteltu kansainvälistenkin joukkojen kanssa. Satakunnassa sijaitsevat myös Porin pelastusharjoitusalue, Porin lentokenttä ja varalaskupaikka siellä Niinisalossa, joiden pohjalta voitaisiin rakentaa laajempikin puolustuksellinen keskittymä. Panostuksia tarvittaisiin kiireellisesti lähinnä raideliikenteeseen.

Olen pitänyt esillä Pori—Parkano—Haapamäki-ratayhteyden uudelleen avaamista. Sen lisäksi, että tämä ratayhteys auttaisi maamme teollisuutta, edistäisi se myös sotilaallista liikkuvuutta. Porin syväsatama toimisi hyvin puolustuskaluston vastaanottopaikkana, ja rataa pitkin materiaalia saataisiin kuljetettua Niinisalon varuskunnan harjoitusalueille ja tietysti myös muualle Suomeen. Radan kautta saisimme nykyistä parempaan käyttöön myös Rauman, Kaskisten ja Vaasan satamat. Merenkulku näiden satamien kautta on vähemmän riskialtista kuin Suomenlahden meriliikenteessä. Muistetaan, että Suomen tuonti ja vienti ovat pitkälti merikuljetusten varassa. Satamien ja satamista Sisä-Suomeen kulkevien liikenneyhteyksien rooli on siis jo huoltovarmuudenkin kannalta ensiarvoisen tärkeää. Ymmärtääkseni Naton investointirahaston kautta on mahdollista hakea rahoitusta puolustuskykyä parantaviin hankkeisiin. Myös Euroopan unionin väylien Eurooppa-rahastosta olisi mahdollista saada rahoitusta etenkin raideyhteyksiä varten.

Näitä asioita on syytä pohtia, kun mietimme, millainen on tulevaisuuden Suomi osana puolustusliittoa. Kuten tiedämme, Nato on rauhanliitto, ja siksi kannatan Natoon liittymistä. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sirén.

15.42 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Suomi kuuluu länteen. Nato-jäsenyyden myötä toteutuu kokoomuksen pitkäaikainen tavoite. Tämä on luontevaa jatkumoa Euroopan unionin jäsenyydelle. Tuleva päätös luo sinetin sille kehitykselle, jota olemme kannattaneet pitkään. Kyseessä on merkittävä ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, jolla on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen turvallisuuteen ja Suomen asemaan. Kyseessä on historiallinen ratkaisu, jonka keskeisimpänä tavoitteena on taata Suomelle ja suomalaisille turvallinen, tasapainoinen ja kestävä tulevaisuus riippumatta siitä, mitä ympärillämme tapahtuu. Kiitos ulkoasiainvaliokunnalle mietinnöstä. On arvokasta, että mietintö on yksituumainen, ja on oikein, että tämä eduskunta vie prosessin osaltaan loppuun.

Arvoisa puhemies! Euroopassa on nyt Venäjän aloittama sota. Epävarmassa turvallisuustilanteessa ennakoiva päätöksenteko on erityisen tärkeää. On tärkeää, että olemme osaltamme valmiita Naton täysjäsenyyteen, tarvittaessa nopeallakin aikataululla. Ennakoinnilla kavennetaan Venäjän mahdollisuuksia vaikutusyrityksiin. Hyväuskoisuuden aika on ohi. Venäjä on osoittanut olevansa valmis käyttämään sotilaallista voimaa tavoitteidensa edistämiseksi. Vuosi sitten Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä Venäjän toteuttamat sotarikokset ovat osoituksia, mutta eivät kuitenkaan ensimmäisiä merkkejä, Venäjän aikeista ja toimintatavoista. Tarvitsemme sitä turvatakuuta, jonka puolustusliiton 5 artikla tuo. Kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan, Suomen puolustuksen ennal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

taehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana on koko liittokunnan suorituskyyvyt.

Ei ole meidän käsissämme, millä aikataululla Unkari ja Turkki ratifioivat jäsenyytemme. Tavoitteenamme on selkeästi koko ajan ollut, että etenemme yhtä aikaa Ruotsin kanssa. On kuitenkin viisasta, että erilaisiin vaihtoehtoihin on mietinnössä varauduttu. Jos kävisi niin, että Ruotsin jäsenyys käsiteltäisiin vasta Suomen jäsenyyden jälkeen, on meidän annettava kaikki mahdollinen tuki Ruotsin jäsenyyden mahdollisimman nopealle ratifioinnille. Tämä on ratkaisevan tärkeää myös puolustusjärjestelyiden kannalta.

Arvoisa puhemies! Suomi puolustaa suomalaisia ja Suomea myös Natossa, ja on hyvä asia, että meillä on jo pitkään ollut läheistä yhteistyötä Naton ja sen jäsenmaiden kanssa. Onkin tärkeää, että otamme puolustusliitossa heti alkumetreiltä alkaen aktiivisen roolin. Itämeren alueen ja myös arktisen alueen turvallisuus ovat meille kaikki kaikessa. Nämä alueet kuuluvat lähiympäristöömme, ja niihin kohdistuvat heilahdukset vaikuttavat suoraan meihin. Siksi Suomelle on tärkeää ja luontevaa ottaa vahva rooli juuri Itämeren alueen ja arktisen alueen puolustuksen rakentamisessa ja alueiden valvonnassa yhdessä Itämeren alueen muiden maiden ja etenkin muiden Pohjoismaiden kanssa. Seuraavalle eduskunnalle jää tehtävää siinä, millä tavoin Suomi osallistuu Naton toimintaan, ja jo nyt on hyvä käydä keskustelua siitä, minkälainen Nato-maa Suomesta tulee, miten lopulta sijoitumme Naton johtamisrakenteeseen. Suomen on oltava aktiivinen Nato-maa, enkä näe syytä sulkea pois mahdollisuutta Naton tukikohdista, osaamiskeskuksista tai esikunnista Suomeen.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on pitkään kannattanut Nato-jäsenyyttä, ja jäsenyyden kannattaminen on ollut myös itselleni selvää koko poliittisen urani ajan. On kunnia saada olla tekemässä päätöstä Nato-jäsenyydestä, ja tulen ylpeänä äänestämään mietinnön puolesta.

Arvoisa puhemies! Ukrainalaiset taistelevat itsensä lisäksi myös meidän puolestamme, eurooppalaisen elämäntavan ja länsimaisten arvojen puolesta. Kaikki mahdollinen tuki Ukrainalle.

Arvoisa puhemies! Suomi Natoon ja Ukraina voittoon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ronkainen.

15.47 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Historialliset ajat ovat johdattaneet Suomen tekemään historiallisia päätöksiä. Sekä perustuslakivaliokunta että ulkoasiainvaliokunta ovat arvioineet, että Natoon liittyminen on Suomen merkittävin EU:hun liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan. Pidän Suomen Nato-hakemusta osittain jopa merkittävämpänä, sillä alun perin EU:n oli tarkoitus toimia kauppaliittona. EU on kuitenkin muuttunut hieman toisenlaiseksi alkuperäisestä tarkoituksestaan.

Päätös hakea Nato-jäsenyyttä lopettaa pitkän sotilaallisen liittoutumattomuuden perintemme, jota on nyt syytäkin tarkastella kriittisesti. Venäjän brutaali ja verinen hyökkäys Ukrainaan osoittaa puolustusliittojen arvon. Vaikka läntisen maailman arvot yhdistävät kansojamme, todellisia liittolaisia, jotka seisoisivat taistelukentällä rintaa rinnan, ei Ukrainalla ole. Se joutuu kohtaamaan Venäjän armottoman vihamielisyyden luottamalla ainoastaan omaan voimaansa ja läntiseen aseapuun. Nato-jäsenyys tarkoittaa, että emme enää joutuisi siihen tilanteeseen, jossa Ukraina tällä hetkellä on ja josta Suomella on historiasaan omiakin kokemuksia. Meidän vahvuutemme on perinne yleisestä asevelvollisuudesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

ta, joka yhdistää ikäluokkien nuoret taustasta riippumatta isänmaan asialle. Se ilmenee myös erittäin korkeana maanpuolustustahtona. Lisäksi meillä on kansamme pieneen kokoon suhteutettuna suuri reservi ja korkea tekninen suorituskyky. Kaikki tämä tarkoittaa, että olemme valmiita puolustamaan omaa maatamme, mutta olemme myös arvokas lisä Naton puolustusyhteisöön.

Arvoisa puhemies! Pidän järkevänä, että Nato-prosessi tältä osin ja sopimuksen hyväksyminen viedään tämän eduskunnan aikana maaliin, vaikka Unkari ja Turkki eivät ole vielä ratifioineet Suomen jäsenyyttä. Ymmärrän ja pidän tärkeänäkin, että tavoitteena on alusta asti ollut liittyä Natoon yhtä aikaa Ruotsin kanssa. Tätä tavoitetta on syytä edistää, vaikka päällimmäisenä Suomen päätöksenteossa tuleekin olla Suomen jäsenyys.

Suomi on liittymiskeskusteluissa vahvistanut sitoutuvansa Nato-jäsenyyden kaikkiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin täysimääräisesti ilman mitään ennakkoon asetettuja ehtoja. Jäsenyyden myötä puolustussuunnittelu määrittelee sen, miten ja minkälaisella rakenteella Suomi osallistuu yhteiseen puolustukseen. Ydinaseiden sijoittamista Suomeen en kannata, mutta niitä meille tuskin edes tarjotaankaan. Nato-esikunnan, tukikohtien tai varmuusvarastojen kohdalla tullaan varmasti käymään keskustelua, kuitenkin kiinteän tukikohdan todennäköisyyttä en pidä korkeana jo maantieteellisten ja strategisten tosiseikkojen pohjalta. Puolustusvaliokunnan lausunnon mukaisesti ilma- ja merivoimien kyky vastata Naton vaatimuksiin on hyvä. Maavoimien osalta tilanne on toinen, sillä se nojaa huomattavasti vahvemmin reserviläisiin ammattisotilaiden sijasta. Nato-jäsenyys tuleekin vaatimaan uudenlaista ajattelua vapaaehtoisten reserviläisten ja Naton suorituskykyvaateiden suhteen. Tämä työ tulee jatkumaan niin Puolustusvoimissa, täällä eduskunnassa kuin kansainvälisissäkin pöydissä.

Kannatan ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä esitettyä päätösehdotusta, ja uskon, että jäsenyys ei jää kiinni ainakaan omista toimistamme tai Suomen kansan uutteruudesta ja yhteistyökyvystä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Tarjoan nyt mahdollisuutta vastauspuheenvuorojen pitämisen. — Edustaja Kari, Mika.

15.52 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän itsekkin hyvänä, että eduskunta päätyi viemään nyt tämän Nato-prosessin omalta osaltaan loppuun — erityisesti, kun Turkin ja Unkarin ratifioinnit ovat ottaneet näinkin pitkään aikaa ja valitettavasti Unkarin prosessista ei vielä alkua näy. On erittäin hienoa, että ulkoasiainvaliokunnan mietintö oli myös yksimielinen. Se antaa myös vahvan signaalin meiltä ulospäin ja meiltä myös meidän kansallemme, että eduskunta laajasti näkee tämän Nato-ratkaisun yhteiseksi ja kansallista turvallisuutta vahvistavaksi asiaksi. Tällä on merkitystä erityisesti, kun katsotaan vaikkapa tämän päivän uutisia Venäjän presidentti Putinin jälleen uudella tavalla koventuneiden puheiden jälkeen. Meidän on huolehdittava omasta suvereniteetistamme kaikissa olosuhteissa ja luotava yhteistä puolustusta. Onneksi meillä on kuitenkin tähän välitilaan vielä Euroopan unionin jäsenyys, joka osaltaan myös vahvistaa meidän puolustuskykyämme tänä päivänä ja varmasti myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

15.53 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus on nyt tärkeintä, ja Nato tuo meille sitä turvallisuutta. Aikaisemmin on ollut Venäjän ja EU:n raja, jos mietitään, ja nyt varmaan voidaan sanoa, että on Venäjän ja Naton raja. Ja se raja on tosiaan pitkä, mikä Suomella ja Venäjällä on. Totta kai se aiheuttaa kysymyksiä Itä-Suomessa ja pohjoisessa, mitä kaikkea tämä nyt sitten merkitsee ja minkälaisia vaikutuksia se tuopi. Kun sinnehan kuitenkin joudutaan varmasti tekemään infrarakenteita, on varmaa, että se vaikuttaa tiestöön, se voi vaikuttaa rautateihin ja siltarakennelmiin ja niiden kantavuuksiin ja muihin, minkälaisia ne ovat. Olisi ollut mielenkiintoista kuulla jossain vaiheessa myös siitä, missä vaiheessa ollaan nyt menossa ja onko tietoa, mistä kaikkialta muualta tähän voidaan rahoitusta vähän etukäteen jo miettiä, mistä on tulossa rahaa, koska kuitenkin ne tekevät kustannuksia ja tällaisia kaikkia täytyy huomioida. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Häkkänen.

15.54 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä on ollut aggressiivinen naapuri koko Suomen historian ajan tsaarinajoista lähtien Neuvostoliiton aikoihin ja nyt Putinin aikana, ja aina on pyritty totta kai diplomaattisia suhteita rakentamaan, mutta Suomi on myös viisaasti aina varautunut: oma vahva puolustuskky, liittyminen EU:hun — keskeinen turvallisuuspoliittinen ratkaisu — ja YVA-sopimuksesta irtautuminen 90-luvun alkupuolella. Nyt me nähdään, että tämä historiallinen aggressiivinen Venäjä ei ole miksiäkään muuttunut, eli tämä ei ole tänä vuonna tapahtunut tai viime vuonna, vaan historiallinen aggressiivinen Venäjä ei ole miksiäkään muuttunut, ja me joudutaan hakemaan suojaa Natosta. Totta kai se olisi ollut järkevä tehdä poutasään aikana, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Sen takia on hyvä, että nyt tämän prosessin tulevana kuukausina, mitä tahansa käänteitä tapahtuu, tässä säilyy dialogi puolueiden välillä, vaikka valtakain vaihtuisi tai oppositio—hallitus-keikaus tapahtuu. Sen takia on äärimmäisen tärkeää, että myöskään puhemiehen vetämä parlamentaarinen ryhmä ei katkea tässä vaalien alla vaan pidetään siitä kiinni, että vuoropuhelu säilyy koko ajan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Leppä.

15.55 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin perusteltua ja tärkeää, että eduskunta vie nyt päätökseen tämän Nato-liittymiseen liittyvän sopimuksen hyväksynnän, ja nimenomaan, että se viedään tällä vaalikaudella. Tämän jälkeen ei kenelläkään — ei kenelläkään — ole minkäänlaista epäselvyyttä siitä, mikä Suomen tahto on, mikä suunta on. Me haluamme Natoon, me haluamme vahvistaa omaa turvallisuuttamme pitkässä juoksussa ja me haluamme myös tuoda Pohjois-Atlantin liittoon oman turvallisuusosaamisemme, -kyvykkyytemme, ja tästä on tärkeää meidän huolehtia myöskin jatkossa. Määrärahatason on säilyttävä riittävänä, jotta meillä on se kyky, minkä me tässä tarvitsemme. Meidän naapurimme on niin epävarma, niin arvaamaton, että meidän ei ole missään kohdalla syytä tästä periaatteesta tinkiä.

Samoin olen mielissäni siitä, että myöskin Nato on selvästi osoittanut mielenkiintoa meidän kokonaisturvallisuusajatteluumme ja siihen liittyviin toimenpiteisiin huoltovarmuutta myöten.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hyrkkö.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

15.56 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse myös vahvasti sitä mieltä, että on hyvä asia, että omalta osaltamme viemme prosessin nyt tämän vaalikauden aikana maaliin ja vahvistamme Suomen ja Ruotsin liittymisen Natoon. Turkin ja Unkarin päätöksistä riippuvat paitsi Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys myös Naton uskotavuus. Näitä ratkaisuja odotellessa meidän suomalaisten kannattaa pitää pää kylmänä, kuten tähänkin asti.

Meillä on Suomessa vankka demokraattisen päätöksenteon perinne, ja siitä on hyvä pitää kiinni myöskin Naton jäsenenä, ja sen takia olemme ulkoasiainvaliokunnan mietinnösssä korostaneet myöskin eduskunnan osallistumismahdollisuuksia ja tiedonsaantioikeutta. Tätä on tarpeen myös tulevana vuosina seurata, jotta meille muodostuu toimivat, hyvät käytännöt tältä osin.

Tässä keskustelussa ymmärrettävästi korostuu puolustuksen näkökulma, kun tehdään ratkaisuja niin sanotusti pahan päivän varalle, mutta samaan hengenvetoon on todettava, että siinä missä sosiaali- ja terveyspalveluissa ennaltaehkäisyn merkitys on valtava, myös turvallisuuspolitiikassa rauhantyon, diplomatian ja aktiivisen läsnäolon maailmalla merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.58 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on laaja kansallinen yhteisymmärrys siitä, että Suomi hakeutuu ja pyrkii Naton jäseneksi. Tässä ratifiointikeskustelussa, jota nyt on tässä viime aikoina käyty, ja tässä salissakin tänään käydyssä keskustelussa, ainoastaan on joitain eriäviä korostuksia siinä, minkälaisella aikataululla tämä ratifiointi viedään päätökseen. Itse olin taipuvainen aikaisemmassa vaiheessa siihen, että Suomi ei lähtisi kiirehtimään tätä omaa ratifiointiaan lähtien liikkeelle siitä, että myöskään Ruotsi ei sitä halunnut tehdä ennen kuin Turkin ja Unkarin ratifioinnit ovat päätöksessä eli kaikki Naton jäsenmaat ovat ratifioineet nämä asiakirjat. Kun sitten kuitenkin päädyimme siihen, että me pyrimme nyt omaan ratkaisuumme, ja nyt myöskin Ruotsi tulee — ja toivottavasti tulee — muuttamaan omaakin järjestystään, niin ei tässä nykyisessä tilanteessa ole mitään tarvetta sitä enää viivyttää, vaan tehdään tämä oma ratkaisumme, mutta pyrkien juuri korostamaan sitä, että me olemme yhteisymmärryksessä Ruotsin kanssa. Eli vaikka ulkoisista tekijöistä johtuen siihen yhtäaikaiseen liikkumiseen tulisi sitten joitakin rajoitteita, [Puhemies koputtaa] me olemme yhteisymmärryksessä keskenämme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Arvoisat edustajat, otan tähän debattitieteen nyt ainoastaan ne puheenvuoropyynnöt, jotka tulivat edellisen puhemiehen aikana listalle. — Edustaja Niemi.

15.59 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Voin puolustusvaliokunnan jäsenenä sanoa täysin kiistattomasti: Suomella on todella hyvä, toimiva, vahva armeija tällä hetkellä. Vertaan sitä tukevaan jakkaraan, millä on hyvä istua. Mutta jos josain tilanteessa tulee se tilanne, että sillä jakkaralla istuessa selkä väsy, on erittäin hyvä, jos siihen jakkaraan voidaan ruuvata kiinni selkänoja. Ja tällainen selkänoja olisi nimenomaan Suomen liittyminen Natoon, puolustusliittoon, mikä antaisi meille erittäin vahvan, tukevan turvan tulevana vuosina toimien eräänlaisena selkänojana. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Yrttiaho.

16.00 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kun eduskunta päättää ensi viikolla Nato-jäsenyydestä, äänestän tietenkin vastaan.

Haluan tässä nostaa esille Pohjoismaiden ja Yhdysvaltojen kahdenväliset puolustusso-pimukset. Ruotsi nimittäin neuvottelee parhaillaan Yhdysvaltain kanssa kahdenvälisestä puolustusso-pimuksesta ja siihen liittyen Yhdysvaltain asevoimien käyttöön luovutettavis-ta alueista muun muassa raskaiden aseiden ennakkovarastointiin. Myös Suomi neuvottelee tällaisesta kahdenvälisestä so-pimuksesta, vaikka asiasta ei ole toistaiseksi kerrottu aina-kaan laajemmin eduskunnalle. Ruotsi on tietävästi keskustelemassa alueista, jotka sijait-sevat muun muassa Tukholman ja Göteborgin lähistöllä. Sälenin tammikuun konferenssis-sa Ruotsin puolustusministeri Pål Jonson kertoi, että uusi puolustusso-pimus toisi Yhdys-valtain asevoimien joukkoja kriisitilanteessa paikalle nopeammin kuin byrokraattisesti toi-miva Nato. Pyytäisin hallitusta kertomaan eduskunnalle, missä vaiheessa so-pimusneuvot-telut Suomen osalta ovat [Puhemies koputtaa] ja mitä alueita Suomi harkitsee luovutetta-vaksi Yhdysvaltain asevoimien käyttöön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Kari, ja sen jälkeen palaamme puhu-jalistaan.

16.01 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Häkkänen tuossa aikaisemmin totesi, että Suomen olisi pitänyt liittyä Naton jäseneksi jo hyvän sään aikana. Olin puolustusvaliokunnan jäsen jo hyvän sään aikana, vuodesta 2011 alkaen tä-hän päivään, ja kyllä pahaa pelkään, että jos Suomi olisi liittokunnan jäseneksi liittynyt jo aikaisemmin, me olisimme mahdollisesti toistaneet samat virheet kuin niin moni Nato-maa Euroopassa vähentämällä omaa puolustuskykyään. Voi sanoa yhtä hyvin, jos historiaa aja-tellaan, että ehkä voi olla Suomen puolustuksen rakenteen näkökulmasta, en sano onni, mutta hyvä asia, että me olemme pitäneet omasta puolustuksestamme hyvää huolta kaikki nämä vuodet. Yleinen asevelvollisuus, koulutettu reservi ja vahva maanpuolustustahto: ne ovat vahva perusta Suomen puolustamiselle myös Nato-Suomena tulevaisuudessa yhdessä liittokunnan muiden jäsenten kanssa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt puhujalistaan, edustaja Grahn-Laa-sonen.

16.02 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Tärkeämpää päämäärää kuin isänmaan turvallisuuden, koskemattomuuden ja itsenäisyyden vankistaminen ei ole. Kun eduskunta nyt vie päätökseen Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan so-pimuksen hyväksymi-sen, Suomen turvallisuus vahvistuu. — Ei enää koskaan yksin.

Nato-jäsenyyks on vapauden teko. Suomi päättää tulevaisuudestaan itse. Pitkäaikainen tavoite on toteutumassa Nato-jäsenyyden hyväksymisen myötä, ja suomettumisen vuosi-kymmenet jäävät lopullisesti historiaan. Suomi on osa länttä, osa vapaata Eurooppaa. On arvokasta, että ulkoasiainvaliokunnan mietintö valmistui yksimielisenä. Se kertoo kieltään siitä, että Suomessa maanpuolustus on päivänpolitiikan ulkopuolella, yläpuolella ja aidosti jaettu, suomalaisia yhdistävä, ei erottava, asia. Haluamme, että suomalaiset saavat elää ja kasvattaa lapsiaan ilman pelkoa, turvassa ja luottaen tulevaisuuteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Vaalien jälkeen tuleva eduskunta määrittelee Nato-Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan suunnan: mitä siis on Nato-Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka konkreettisesti, minkälaisia päätöksiä yhdessä Nato-jäsenmaana tulevaisuudessa olemme edistämässä. Voimme olla aktiivinen ja Natoon osaamista tuova maa. Jäsenyys antaa mahdollisuuksia korkeaan teknologiaan panostavalle huomisen Suomelle ja Euroopalle.

Olla mukana päättämässä Suomen Nato-jäsenyydestä on suuri kunnia. Kiitos isänmaan edun yhteisestä ymmärtämisestä, hyvät kollegat, tasavallan presidentti ja ennen kaikkea Suomen kansa.

Yhteinen vastuamme ja velvollisuutemme on lisätä tukea Ukrainalle. Venäjän raa'an, epäinhimillisen, ihmisyyttä vastaan rikkovan hyökkäyksen musta vuosipäivä on perjantaina. Sitkeä Ukraina voittaa sodan. Suomen ja Euroopan tulee seistä lujina ja päättäväisinä Ukrainan kansan tukena rauhan ja vapauden puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Häkkänen.

16.05 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Historia toistaa itseään. Taas kerran on alkanut aikakausi, jolloin pienten kansojen on yhä vaarallisempaa olla ilman tukea ja turvaa muista maista. Historia toistaa siinä mielessä itseään, että Venäjä ja nyttemmin myös Kiina ovat toimineet jo aiemmin aggressiivisesti naapurikansoja kohtaan. Venäjän historia on itse asiassa täynnä aggressiota naapureita kohtaan niin tsaarin aikoina, Neuvostoliiton aikoina kuin nyten tuoreella modernillakin aikakaudella, Venäjän aikakaudella. Jeltsinin aikana Venäjä oli vähän aikaa rauhallinen, koska talouden peruspohja oli romahtanut, mutta jo heti 2000-luvun alkupuolella on alkanut määrätietoisesti oikeuslaitoksen haltuunotto, vallan keskittäminen alueilta Kremltiin, median haltuunotto ja sotavoimien uudelleen rakentaminen. Tšetšenian sota 2000-luvun alussa, Georgian sota, hyökkäys Krimille ja nyttemmin täysimittainen hyökkäys Ukrainaan vuonna 2022 kertovat karua kieltä siitä, että länsimaissa ei ole itse asiassa ymmärretty sitä, mikä Venäjä koko ajan on ollut. Venäjä on siis vain kerännyt välillä voimaa, jotta kykenee näyttämään lännelle, minkälainen maa se tosiasia on.

Tämän takia Suomen on nyt korkea aika liittyä Natoon. Me olemme aina tienneet, toisesta maailmansodasta lähtien, että joudumme hakemaan tukea ja turvaa länsimaista. EEC-jäsenyyksistä lähtien olemme askeltaneet länteen. EU-jäsenyys vei meidät syvälle läntiseen arvoyhteisöön ja yhteiseen joukkueeseen, joka on tuonut tukea ja turvaa ja itse asiassa myös mahdollistanut pääosin sen, että Suomi on tällä hetkellä täysin valmis Nato-jäsenyyteen.

Nato aikanaan perustettiin tuomaan turvaa nimenomaan pienille Euroopan demokraattisille maille. Nato ei siis ole mikään epämääräinen mörkö, vaan sen tarkoitus on ollut suojata juurikin pieniä eurooppalaisia demokraattisia maita suhteessa Neuvostoliiton muodostamaan turvallisuuspoliittiseen uhkaan. Suomi joutui toisen maailmansodan jälkeen YYA-sopimuksen vangiksi ja osittain siitä johtuenkin joutui rakentamaan erilaisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen rakenteensa seuraaviksi 50 vuodeksi. Sen jälkeen YYA-sopimuksen irtisanominen ja EU-jäsenyyden alku avasivat Suomelle vapaammat tilat lännen suuntaan, ja nyt kaikki naamiot on riisuttu tästä ulko- ja turvallisuuspoliittisesta todellisuudesta Venäjän kanssa ja Suomi liittyy Natoon. Nato on läntisten maiden puolustusjärjestö. Se ei ole hyökkäysjärjestö. Tämä on aivan avaintekijä muistaa ja tiedostaa koko ajan. Venäjä ei sitä propagandallaan pysty muuksi muuttamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Suomen aiempi ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusrakenne perustui sinänsä omaan vahvaan puolustukseen, mutta sen pilareina oli myös kansainvälinen oikeus eli YK:n, Etyjin luoma kansainvälisen oikeuden järjestelmä, luottamuksellinen erityissuhde Venäjän kanssa ja tietysti EU-jäsenyys. Nyt näistä jäljelle on jäänyt oma puolustuskyky ja EU-jäsenyys. Kansainvälinen oikeus on osoittautunut suurvaltojen aggression edessä käytännössä erittäin heikoksi pidäkkeeksi. Itse asiassa jo Paasikivi sanoi ennen talvisodan alkua, että lakikirjalla ei pysäytetä tarvittaessa idän aggressiota. Tämä vanha historiallinen totuus pätee myös tänä päivänä. Oikeudelliset rakenteet voivat toimia tiettyinä hidasteina prosesseissa, mutta tosiasiaa niillä ei muodosteta Venäjän suuntaan minkäänäköistä pidäketä. Samoin kahdenvälinen Venäjä-suhde — Suomessa on vuosikymmenien ajan ajateltu, että diplomaattisilla suhteilla pystytään omalla toiminnalla hallitsemaan Moskovan lämpömittaria jotenkin, mutta tältä illuusiolta on enemmän tai vähemmän sulanut pohja pois alta. Emme voi luottaa siihen, että Venäjä toimii mitenkään rationaalisesti tai ystävällismielisesti myöskään Suomea kohtaan. Sen takia uusi ulko- ja turvallisuuspolitiikan rakenne perustuu ensinnäkin omaan vahvaan kansalliseen puolustukseen, Nato-jäsenyyteen, kansainvälisiin puolustusyhteistyösopimuksiin USA:n, Ison-Britannian ja muiden kanssa ja neljäntenä kokonaisturvallisuusajatteluun, johon joukkoon myös EU kuuluu.

Ensinnäkin oma vahva kansallinen puolustuskyky on Suomen tärkein tehtävä Nato-jäsenenä. Tässä salissa monesti keskustellaan, että mikä on Suomen rooli Nato-jäsenmaana. Siinä pitää olla ajatus kirkas. Meidän tärkein tehtävämme on pitää oma alueemme suojassa mahdollisilta aggressioilta. Sen takia oma puolustuskyky, asevelvollisuusjärjestelmä, reserviläisarmeija, ammattisotilaat ja vahva kalusto ja materiaalin yhteistyö länsimaiden kanssa on kaiken perusta. Sen päälle tulee turvallisuuden toinen pilari eli Nato-jäsenyys, jossa kollektiivinen puolustus yhteensovitaan kansallisen puolustuksen kanssa, ja se tuo meille lisää tukea ja turvaa. Kolmantena erittäin keskeisessä roolissa on tiivistyvä puolustusyhteistyö, joka tuo tarvittavaa nopealiikkeisyyttä Naton sisälle. Sillä voimme varmistaa, että meillä on USA:n, Ison-Britannian ja niin sanottujen JEF-maiden kanssa tarvittaessa nopeaakin apua saatavilla kriisitilanteissa. Ja neljäntenä kokonaisturvallisuusajattelu, jossa korostuu se, että katsomme läpi kaikki yhteiskuntapolitiikan sektorit ensi vaalikaudella: maakaupat, energia, kriittinen infrastruktuuri, käytännössä raaka-aineet, kaivannaiset ja monet muut. Meidän täytyy itse asiassa muuttaa meidän jossain määrin sinisilmästä politiikkaamme ja käsitystä globalisaatiosta entistä realistisempaan ja eurooppalaista omavaraisuutta ja suomalaista omavaraisuutta puoltavampaan suuntaan. Tässä asiassa Suomella on myös merkittävät taloudelliset mahdollisuudet, jos osaamme siihen nopeasti ja strategisesti viisaalla tavalla tarttua.

Arvoisa puhemies! Osoitan omalta osaltani myös suuren kiitoksen siihen, että puolueet ovat kirkkaan realistisesti tehneet nämä uudet ulko- ja turvallisuuspoliittiset ratkaisut, mutta painotan sitä, että lähivuosina tulee varmasti useita tiukkojakin tilanteita suhteessa Kiinaan tai suhteessa vaikka Euroopan käsitykseen Venäjästä, ja niissä ratkaisuissa me tarvitsemme edelleen tätä yksituumaisuutta — sen takia pidetään siitä kiinni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

16.12 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Suomen Nato-jäsenyys on taas askeleen lähempänä, hyvä niin. Tämän mietinnön hyväksyessään eduskunta osaltaan vahvistaa Suomen ja Ruotsin liittymisen. Prosessi käynnistyi noin vuosi sitten, kun Venäjä aloitti tämän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

oikeudettoman ja häikäilemättömän hyökkäyksensä Ukraina. Se järkytti paitsi vapaan ja demokraattisen maailman kansalaisia myös Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Suomalaisen enemmistö kääntyi nopeasti Nato-jäsenyyden kannalle, ja sama tuuli kävi myös läpi tämän salin. Jouduimme punnitsemaan, mitkä valinnat varmimmin vahvistaisivat Suomen turvallisuutta, ja päädyimme varsin yksituumaisesti samaan johtopäätökseen. Nato-jäsenyys on vahvin lisäturva sen puolesta, että Suomi ei enää koskaan joutuisi sotaan.

On hyvä, että asiaa ei jätetä odottamaan vaalien yli. Olen ollut vahvasti nyt valitun aika-
taulun kannalla. Emme halua itse olla hidasteena jäsenyytemme toteutumiselle. On kannettu huolta, eriytykö Suomen tie Ruotsista, sitä emme toivo. Ensisijainen tavoitteemme on liittyä Natoon yhdessä Ruotsin kanssa mahdollisimman nopeasti. Olin itse asiassa toivonut, että Ruotsi synkkaisi oman aikataulunsa meihin jo ennen näitä viimeisiä ratifiointeja. Taustalla on tiivistä yhteydenpitoa ruotsalaisten kollegoidemme kanssa, ja on hyvä, että myös Ruotsissa prosessi nyt etenee. Turkin ja Unkarin päätöksistä riippuu paitsi Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys myös koko Naton uskottavuus. Ratkaisuja odotellessa meidän suomalaisten kannattaa pitää pää kylmänä, kuten tähänkin asti.

Arvoisa puhemies! Suomessa on vankka demokraattisen päätöksenteon perinne, josta on syytä pitää kiinni myös Naton jäsenenä. Siksi olemme ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä korostaneet eduskunnan osallistumista ja tiedonsaantioikeutta. Valtioneuvostolla on kokonaisvastuu asiasta, mutta myös säännöllisillä tapaamisilla tasavallan presidentin kanssa on tärkeä rooli vuoropuhelun varmistamisessa. Eduskunnan osallistumisen ja tiedonsaannin toteutumista on syytä seurata tulevien vuosien aikana tiiviisti ja tarvittaessa luotava myös uutta sääntelyä ja käytäntöä sen tueksi.

Arvoisa puhemies! Ymmärrettävästi tässä keskustelussa korostuu puolustuksen näkökulma. Tosiasia on, että maanpuolustuksemme pohjautuu tulevaisuudessakin varsin kustannustehokkaaseen asevelvollisuusjärjestelmään, mikä on hyvä huomioida myöskin puolustusmenojen ynnäilyssä. Samalla on pidettävä huolta, että emme sammaloidu. Uskon itse, että kaikkia sukupuolia yhdenvertaisesti kohteleva maanpuolustusvelvollisuus vahvistaisi järjestelmän kestävyyttä ja hyväksyttävyyttä myös tulevaisuudessa. Koko ikäluokka ei toki jatkossakaan suorita asevelvollisuutta, kuten ei tälläkään hetkellä, eikä sotilaallinen hyökkäys jatkossakaan ole ainoa uhka, johon yhteiskuntana varaudumme. Kokonaisturvallisuutta korostava lähestymistapamme on tässäkin mielessä meille suuri vahvuus, ja siihen kannattaa tulevaisuudessakin entistä vankemmin nojata.

Samaan hengenvetoon toteankin, että kuten sosiaali- ja terveyspalveluissa, haluamme painottaa ennaltaehkäisyä myös turvallisuuspolitiikassa. Aktiivinen läsnäolo maailmalla, rauhantyö ja diplomatia ovat aina inhimillisesti, taloudellisesti ja kokonaisvaltaisesti varmintia ja tärkeimpiä keinoja vakauden varmistamiseksi. Tästäkin syystä on tärkeää, että myös Naton jäsenenä pidämme johdonmukaisesti kiinni ihmisoikeusperustaisuudesta ulkopoliittikkamme punaisena lankana emmekä horju edes kumppaneidemme tai tulevien liittolaistemme kenties erilaisten näkemysten edessä.

Arvoisa puhemies! Ukrainan taistelu olemassaolonsa ja vapautensa puolesta osoittaa, että ratkaisuja on tehtävä myös pahan päivän varalle. Siitä tässä päätöksessä on kyse. En iloitse siitä, että maailma on tällainen, että joudumme pohtimaan tämänkaltaisia ratkaisuja, miten pitää lapsemme pois sodan jaloista, mutta siitä iloitsen, että olemme tekemässä päätöstä laajalla yksituumaisuudella, vahvalla kansan tuella. Kaikki tuki Ukrainalle ja kaikki tuki Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Yrttiaho.

16.17 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Viime vuoden keväällä eduskunta päätti puoltaa Marinin hallituksen kantaa ja päätöstä hakea Nato-jäsenyyttä. Nyt me, tämä eduskunta, vasta päätämme siitä, hyväksyykö Suomi Nato-jäsenyyden vai ei. Päätös olisi pitänyt tehdä vasta vaalien ja vaalikeskustelun jälkeen. Nyt kansalle ei ole sananvaltaa tässä asiassa annettu. Kiirehtiminen heikentää päätöksen legitiimisyyttä.

Itse en ole nähnyt syytä muuttaa kielteistä kantaani sotilasliitto Naton jäsenyyteen. Tulomme tekemään ehdotuksen, ettei eduskunta hyväksy nyt käsittelyssä olevaa lakiesitystä eikä siksi myöskään jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Mielestäni Suomen pitää palata sotilaallisen liittoutumattomuuden tielle: se on turvallisempi tie kuin tuleva sotapolku Naton kanssa.

Puhemies! Yhä selvemmäksi on käynyt se, että Nato-jäsenyys merkitsee täydellistä muutosta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. On tietenkin aivan uskomatonta, että vasemmallakin hyväuskoisesti ajatellaan, ettei mikään jäsenyyden myötä muutu ja että kaikki jatkuu suurin piirtein ennallaan. Ei liene kuitenkaan enää ketään, joka ei myöntäisi Suomen muuttaneen suhtautumistaan esimerkiksi Turkkiin ja sen politiikkaan halutessaan päästä hinnalla millä hyvänsä Naton jäseneksi. Kaikki lienevät myös samaa mieltä siitä, että Suomi on tehnyt täyskäännöksen suhtautumisessaan kurdijärjestöihin ja kurdeihin ylipäänsä, missä he sitten asuvatkin. Aiempi varovaisen myötämielinen kanta on muuttunut jyrkän kielteiseksi Nato-prosessin myötä, ja kielteinen kanta on kirjattu myös Turkin kanssa hyväksyttyyn yhteisymmärryspöytäkirjaan.

Suomi on muuttanut kantansa myös YK:n ydinasekieltosopimukseen. Kun kolmella hallituspuolueella oli aikaisemmin myönteinen kanta Suomen liittymiseen itse kieltosopimukseen, niin viime vuoden lopulla, ja jälleen osana Nato-prosessia, Suomi äänesti ydinasekieltosopimusta vastaan YK:ssa. Myös Suomen kanta ydinaseisiin on muuttunut. Hallitus ei halua todeta, ettei se salli ydinaseiden sijoittamista omalle maaperällemme, enkä nyt tarkoita edes asian kirjaamista Nato-sopimukseen vaan Suomen yksipuolista ilmoitusta Norjan ja Tanskan tapaan — siihenkään ei olla valmiita.

Suomi on liittymässä Natoon ehdoitta siksi, että maamme hallitus neuvottelee parhailaan Yhdysvaltain kanssa puolustussopimuksesta, jonka turvin Yhdysvallat on sijoittamassa aseistustaan, mahdollisesti myös tukikohtiaan ja asevoimiaan, Suomen alueelle. Hallitus pelkää, että yksipuolisetkin Suomen nyt asettamat rajoitukset ydinaseille, Naton tukikohdille ja ulkomaisten asevoimien läsnäololle Suomessa saattaisivat häiritä näitä kahdenvälisiä neuvotteluja Yhdysvaltain kanssa.

Puhemies! Merkittävät muutokset Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa eivät lopu tähän. Suomen suhtautuminen asevientiin on myös muuttunut. Marinin hallituksen ohjelman kohta, jossa vastustetaan asevientiä sotaa käyviin maihin, on nykyisin muisto vain. Nyt Marinin hallitus on valmis sekä myymään että ostamaan aseita sotaa käyvistä maista, ja tämä uusi linja saa tietenkin täyden tuen myös eduskunnan oikeisto-oppositiolta. Kun vielä runsas vuosi sitten Suomi kannatti asevarustelun rajoittamista, niin nyt Suomi kannattaa asevarustelua ja osallistuu siihen vahvasti myös itse. Eikä Suomi ole muuttanut kantansa vain asevientiin ja asevarusteluun vaan myös itse sotaan. Suomen turvallisuus muka paranee Nato-jäsenyyden myötä, vaikka sodan kellot kumajavat päivä päivältä voimallemmin. Ukrainan sodassa Suomi on käytännössä jo sodan osapuoli merkittävänä aseavun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

antajana. Suomi olisi voinut olla kokoaan suurempi Ukrainan humanitaarisessa tukemisessa, mutta mittavalla aseavulla Suomi haluaa todistaa olevansa Nato-kelpoinen.

Puhemies! Suomi näyttää joutuvan muuttamaan kantansa myös maailman väkirikkipaan ja nousevaan maahan ja nousevaan talousmahtiin eli siis Kiinaan. Myös suhtautuminen esimerkiksi Israelin toimiin sekä ylipäänsä Lähi-idän tilanteeseen tulee muuttamaan. Enteellistä oli, että presidentti Niinistö lähetti surunvalittelut maanjäristyksestä vain Turkille mutta unohti saman maanjäristyksen vaurioittaneen pahasti myös Syyriaa.

Arvoisa puhemies! Loppuun vielä muutama lisäsana koskien Kiinaa. Yhdysvallat, Naton johtovaltio ja voimakkain valtio, pakottaa liittolaisensa — ja sellainenhan Suomi on jo nyt — valitsemaan yhteistyökumppanikseen joko Kiinan tai Yhdysvallat, vaikka Suomen pitäisi tietenkin tehdä yhteistyötä molempien kanssa. Taloussuhteet Kiinaan ovat nimittäin suomalaiselle teollisuudelle ratkaisevan tärkeitä. Yhdysvalloille ei kuitenkaan kelpaa se, että Suomi ylläpitäisi nykyisen kaltaisia ystävällisiä suhteita myös Kiinan kanssa. Nato näyttää tulevassa huippukokouksessaan ensi kesänä nimeävän Kiinan viholliseksi. Saa-nen ennustaa, että Suomikin tulee tämän mukisematta hyväksymään. Ja jatkossa Naton kaikilta jäsenvaltioilta edellytetään tämän päätöksen kunnioittamista ja toimimista sen mukaisesti. Se on Suomelle vaikea pala nieltäväksi talousvaikutusten vuoksi.

Mutta, puhemies, esimerkkejä Suomen Nato-tien haitallisista talousvaikutuksista on kyllä muitakin: Suomen sotilasmenot on kaksinkertaistettu tällä hallituskaudella, kun Nato-kelpoisuutta on todisteltu. Naton jäsenenä ne nousevat edelleen. Se kaikki on pois hyvinvoinnin ja koulutuksen rahoituksesta. Kauppasuhteiden kaventuminen on jo nostanut energian, ruuan ja muiden hyödykkeiden hintoja. Lasku lankeaa valtiolle ja veronmaksajille.

Puhemies! Uusi ulkopoliittikka maksaa. Se vie pois pohjaa suomalaisen hyvinvointivaltion ylläpidolta. Ulkopoliittisilla virheillä on kallis sisäpoliittinen hinta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Essayah.

16.24 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit ovat tyytyväisiä siihen laajaan yhteisymmärrykseen, jolla tätä esitystä on täällä talossa viety eteenpäin niin valio-kunnissa kuin myöskin ulkoasiainvaliokunnassa, jonka yksimielisellä mietinnölläkin on oma arvonsa. Mutta haluan myöskin todeta sen, että on ehdottoman tärkeää demokratian kannalta, että täällä salissa kuullaan myös erilaisia puheenvuoroja. Arvostan demokratian nimissä sitä, että meillä suomalaisessa demokratiassa näistäkin asioista voidaan olla eri mieltä, ja niin kuin demokratiaan kuuluu, niistä myöskin sitten äänestetään, ja sitä kautta pystymme näyttämään maailmalle, että entistäkin vahvempuna demokratiana olemme olleet näitä asioita yhdessä eteenpäin viemässä. Omalta osaltamme tässä talossa olemme nyt tehneet sen, mikä on ollut tarpeellista Suomen turvallisuuden eteen. Suomesta on tulossa Nato-maa, joka paitsi turvaa omaa turvallisuuttaan varmasti myöskin lisää turvallisuutta koko liittokunnalle. Samalla, kun me täällä olemme valmistautumassa ja varmistamassa omaa turvallisuuttamme, meidän on ehdottomasti oltava myöskin siinä rintamassa, joka tukee Ukrainaa voittamaan sodan, sillä on tosiasia se, että se on tärkeää paitsi Ukrainalle myös meille ja koko Euroopalle.

Arvoisa puhemies! Venäjä on toimillaan Ukrainassa osoittanut todella syvää piittaamattomuutta niin ihmisoikeuksista kuin kansainvälisestä oikeudesta ja erilaisista sopimuksista, ja maa on jälleen kerran nostanut esille jopa uhkaamisen joukkotuhoojaseilla. Eduskunta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

vahvistaa nyt tällä Suomen ja Ruotsin liittymisen Natoon, ja niin kuin täällä on käyty keskustelua, on tärkeää, että molemmat maat ovat Naton jäseniä jossakin aikahorisontissa, vaikka se ei tapahtuisi aivan yhtäaikaaisesti. Se on toki toiveemme, mutta jos näin ei käy, niin ymmärrämme sen, että molempien maiden mahdollisimman nopea liittyminen Natoon on kuitenkin se ensisijainen tavoitteemme.

Naton läheisestä kumppanimaasta jäseneksi siirtyminen ei vaadi Suomen kaltaiselta maalta kovin suuria muutoksia siihen, miten olemme jo turvallisuudestamme tähän asti itse huolehtineet. Sen sijaan se todellakin tuo muutoksen siihen, miten muut osallistuisivat turvallisuudestamme huolehtimiseen. Ja niin kuin täällä monesti on sanottu, tämän kollektiivisen suojan ennalta ehkäisevä vaikutus on se kaikkein tärkein, eli 5 artiklan voima on suurimmillaan silloin, kun sitä ei tarvita.

Mutta on muistettava, niin kuin täällä kollegat ovat tuoneet esille, että edes Nato-ratkaisu ei poista oman vahvan kansallisen puolustuksen tarvetta. Alueellisen koskemattomuuden turvaaminen on jatkossakin meidän omalla vastuulla, ja varmasti yleinen asevelvollisuus ja Euroopan korkein maanpuolustustahto antavat myös siihen erittäin hyvän pohjan.

Arvoisa puhemies! Muutama sana tästä prosessista, jota täällä jotkut kollegat ovat käsitelleet ja esimerkiksi tuoneet esille sen, että tässä välissä olisi pitänyt olla eduskuntavaalit ja seuraava eduskunta olisi käsitellyt tätä prosessia sitten loppuun saakka. Ajattelen näin, että viime keväänä, kun nämä tapahtumat lähtivät liikkeelle, olimme sillä tavalla kyllä kaukaa viisaita, että silloin kun tällaisia isoja kansakunnan turvallisuusrakenteitten ääriviivoja piirretään uusiksi, niin sillä laajalla parlamentaarisella prosessilla ja myöskin puolueitten ja kansalaiskeskustelun roolilla oli todella suuri arvo. Kyllä ajattelen niin, että me suomalaisessa yhteiskunnassa olemme käyneet todella laajan ja perinpohjaisen käsittelyn tämän asian ympärillä. Nimenomaisesti viime keväänä itse kukin esimerkiksi puoluejohtajista varmisti sen, että omissa puolueissa käytiin laajoja keskusteluja ja järjestettiin erilaisia seminaareja, oli asiantuntijakuulemisia, jotta mahdollisimman monet pystyivät osallistumaan tähän keskusteluun ja käymään sitä. Ja tietysti tärkeää on, että jo silloin viime keväänä varmistimme sen, että erilaisille näkemyksille oli tilaa, ja sitten toisaalta, että näitten tehtyjen päätösten jatkuvuus varmistettiin sillä, että puolueet niihin vahvasti sitoutuvat joko puoluekokous- tai puoluevaltuustopäätöksin. Olen aivan varma siitä, että kaikki me täällä kuitenkin haluamme sellaisia päätöksiä, joilla suomalaisten turvallisuus maksimoidaan, ja sillä, että ne muodostetaan tavalla, joka ei revi yhteiskuntaa eikä horjuta näitten päätösten hyväksyttävyyttä, on suuri arvo meidän demokratian kannalta. Voi sanoa, että usein tämä matka päätökseen on juurikin ihan yhtä tärkeä kuin se itse päätös, ja siksi arvostan kovasti sitä työtä, mitä on tehty Suomessa niin viime keväänä kuin nyt sitten täällä eduskunnassa. Tässä yhteydessä haluan vielä kiittää valtiojohtoa ja myöskin sitten puolueita, puoluejohtajakollegoita ja täällä eduskunnassa eduskuntaryhmiä ja erittäin hyvää valiokuntatyötä tehneitä kollegoja eri valiokunnissa.

Arvoisa puhemies! Me voimme olla tänään kiitollisia edellisten sukupolvien uhrauksista vapaan ja itsenäisen Suomen puolesta, ja toisaalta voi sanoa, että olemme tänään täällä tekemässä niitä päätöksiä, joilla omalla vahtivuorollamme olemme huolehtimassa tästä samasta tärkeästä ja kalliista asiasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Ja edustaja Kivisaari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

16.31 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Hallituksen ja valiokunnan esityksessä siis ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy Pohjois-Atlantin sopimuksen eli Suomen Nato-jäsenyyden. Tämän kaiken takana ovat vuosi sitten alkaneet Venäjän sotatoimet Ukrainaa kohtaan, siis kohtalokas toimintaympäristön muutos, jolloin demokratiavalheen todellisuus paljastui. Suomi reagoi, Eurooppaa yhtenäistyi ja Venäjä jatkaa samaa rataa höyrypäisillä puheillaan ja teurastavilla teoillaan. Nato-askel on tässä vaiheessa ainoa mahdollinen, mutta tämänkin takana on sodan suru, jolle ei ole minkäänlaista oikeutusta saatikka järkeä.

Puhemies! Ulkoasiainvaliokunta on tehnyt mietinnössään perusteellista ja tasokasta työtä, mistä suuri kiitos. Natoon liittyminen on Suomen merkittävin Euroopan unioniin liittymisen jälkeen tehty ulko- ja turvallisuuspoliittinen ratkaisu, ja sillä on kauaskantoisia vaikutuksia Suomen asemaan. Nato-jäsenyys tarkoittaa tärkeän perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta: Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt. Jos Suomea vastaan Naton jäsenenä kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuu liittokunnan tuella ennakoon valmisteltujen ja harjoiteltujen järjestelyiden mukaisesti. Vastaavasti Suomella on velvollisuus tukea muita hyökkäyksen kohteeksi joutuneita liittolaisia.

Naton jäsenenä Suomi jatkaa aktiivista ja ennakoivaa diplomatiää sekä globaalia vakautta edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen. Naton tärkeimpänä tehtävänä on taata jäsenvaltioidensa turvallisuus poliittisin ja sotilaallisin keinoin. Liittokunnan yhteisen puolustuksen perusta ovat yhtäältä vahva poliittinen sitoumus ja solidaarisuus jäsenvaltioiden kesken ja toisaalta konkreettiset toimet yhteisen puolustuksen varmistamiseksi. Naton tehtävien toteuttamiseen sekä pelotteen ylläpitoon ja kehittämiseen kuuluvat puolustus suunnitteluprosessi, operatiivinen suunnittelu, Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät sekä Naton nopean toiminnan joukot.

Puhemies! Naton jäsenenä Suomelle asetetaan muiden jäsenmaiden tapaan Naton kokonaisvaatimusten täyttämiseksi maakohtaiset suorituskykytavoitteet, jotka toimeenpannaan ja resursoidaan kansallisesti. Ilma- ja merivoimien osalta tilanne on hyvä, sillä molemmissa puolustushaaroissa on paljon ammattisotilaita, mikä myös helpottaa Naton vaatimuksiin vastaamista. Maavoimien osalta tilanne on toisenlainen ja vaatii uudenlaista ajattelua reserviläisten käytön osalta ja myös ammattisotilaiden määrän kasvattamista. Naton toimintaan lähetettäviin joukkoihin käytettäisiin ensisijaisesti Puolustusvoimien henkilöstöä, joka on sitoutunut Puolustusvoimien kansainväliseen toimintaan. Asevelvollisten osalta osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen.

Puhemies! On myös rehellisyyden nimissä sanottava, että Nato-prosessi on osoittanut sen, että nykyisiin Nato-maihin kuuluu myös monenkirjavia valtioita. Se on avannut myös Suomen silmille sen tosiasian, että niin jäsenyyssratifiointiin kuin toimimiseen Nato-yhteisössä sekoittuu myös valtapoliittisia kytkyjä. Se ei ole ollut pelkästään kaunista katseltavaa. Soisin myös edelleen sen, että Suomi ja Ruotsi astelisivat rinta rinnan ja samanaikaisesti Natoon. Se olisi myös Naton itsensä kannalta tyylikkäintä ja myös Naton yhtenäisyydelle ja uskottavuudelle paras ratkaisu. Mikäli näin ei käy, toivon, että erilaisten pelien pelaamisen sijaan Naton jäsenvaltioissa, siis osassa niistä, ymmärrettäisiin Naton ydintehtävä ja myös Pohjoismaiden yhteinen viitekehys.

Puhemies! Tuen kaikin sydämin hallituksen esitystä, ja välitän kiitokseni niin valiokunnalle kuin koko eduskunnalle isänmaallisesta toiminnasta Nato-prosessin aikana.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Niikko.

16.37 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Venäjän laitton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on kestänyt lähes vuoden ja aiheuttanut mittamattomasti kärsimystä miljoonille ihmisille. Jokainen meistä toivoo, ja varmasti myös rukoilee, että sota saataisiin päättymään mahdollisimman nopeasti.

Sodan alku käynnisti eduskunnassa Nato-jäsenyyshakemusprosessin. Vaikka hakemuksemme ratifioinnit ovat edelleen kesken, parlamentaarisen keskustelun tuloksena eduskunta päätti viedä Suomen Nato-jäsenyyden käsittelyn Suomen osalta päätökseen jo tällä vaalikaudella. Ei nähty riittävän vahvoja perusteluita jäädä odottelemaan puuttuvia Turkin ja Unkarin ratifiointeja, etenkin kun Ruotsikin aikoo edetä samalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Viime keväänä äänestin vähemmistön joukossa Nato-jäsenyyttä vastaan. Pidin jäsenyyttä riskialttiimpana Suomen kansalliselle turvallisuudelle kuin sotilaallista liittoutumattomuutta, etenkin huomioiden Venäjän harhakuva Natosta sekä Venäjän valtaapitävien ydinaseretoriikka. Pitkäjänteinen ulkopolitiikkamme oli antanut meille paljon liikkumatilaa, hyviä diplomaattisuhteita, kumppanuuksia ja aseman osana länttä.

Moni asia on kuitenkin muuttunut sen jälkeen, etenkin se, että Venäjän valtaapitävien puheisiin ei ole luottaminen. Kuten meidän kuuluukin, Suomi on tuominnut Venäjän laitomat ja brutaalit sotatoimet ja seisoo Ukrainan rinnalla. Venäjä näkee Suomen sen kautta, miten Suomi osallistuu myös aseapuun ja pakotteisiin Venäjää kohtaan. Naapurisuhde on poikki pitkälle tulevaisuuteen, mutta syy ei ole Suomen, koska olemme osa länttä ja lännessä pysymme niin hyvinä kuin huonoina aikoina.

Arvoisa puhemies! Yksi asia, joka on pysyvää, on sijaintimme. Alamme olla tilanteessa, jossa riskit puolustusliiton ulkopuolelle jäämisestä entisestään kasvavat. Mitä ahtaammalle Venäjä joutuu epäonnistuneessa hyökkäyssodassaan ja mitä järeämmin Suomi on mukana Ukrainan tukemisessa, sitä arvaamattomammaksi käy asemamme Euroopan itärajalla.

Asialla on monta puolta. Tällä hetkellä ilman Nato-jäsenyyttä Venäjällä ei ole erityisiä syitä kohdistaa Suomeen sotilaallista huomiota. Jo nyt meillä on vahvoja kahdenvälisiä kumppanuuksia, yhteistyösopimuksia sekä EU-artikla, joka myös velvoittaa auttamaan jossain määrin hyökkäyksen kohteeksi joutuvaa jäsenmaata. Tosin ne ovat vain kirjallisia lupauksia ja sopimuksia, siinä missä Naton mahdolliset artiklatkin, ja vasta tosipaikan tullen puntaroidaan, miten ne toimivat.

Nato-jäsenyys tulee lisäämään sotilaallista toimintaa rajojemme läheisyydessä varmuudella. Kun aktiivisuus lisääntyy, kasvaa myös vahinkojen todennäköisyys.

Toisaalta Nato-jäsenyys toisi vahvemman sotilaallisen puolustuksen, mistä syystä Nato-jäsenyys nähdään ainoana varteenotettavana turvallisuutta vahvistavana vaihtoehtona Venäjän rajanaapurina — täysin ymmärrettävä johtopäätös.

Skenaariossa vähemmälle huomiolle on kuitenkin jäänyt se tosiasia, että Venäjän mahdollisesti joutuessa Naton kanssa konfliktiin perinteisin sotilaallisin toimin Venäjä tuskin siinä tulisi menestymään kovinkaan hyvin. Eikö tällöin ydinaseiden käyttöriski kasvaisi nimenomaan Suomea kohtaan, mikäli Suomikin olisi Naton jäsen? Tämä on se saamani palaute, mitä ihmiset ovat minulle antaneet, kun he ovat epäröineet ja epäröivät edelleen Nato-jäsenyyden kanssa.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Tässä tilanteessa en näe kovin hyödylliseksi vastustaa eduskunnan Nato-jäsenyysspyrkimyksiä, varsinkaan ulkoasiainvaliokunnan yksimielis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

ten päätösten jälkeen. Mutta toisaalta jäsenhakemuksen hyväksyminen keskeneräisen hakuprosessin aikana on asia, joka on mielestäni turhaa kiirehtimistä, koska emme tiedä, mitä ehtii tapahtua ennen kuin jäsenhakemuksemme on kaikissa jäsenmaissa hyväksytty. Nyt me siis säädetään laki pöytälaatikkoon tietämättä, koska se astuu voimaan. Tämä on aika ennenkuulumatonta lainsäädäntötyötä eduskunnassa, sen me kaikki tiedämme. Näin tärkeää ulko- ja turvallisuuspoliittista päätöstä ei tulisi tehdä väärässä järjestyksessä, se on minun mielipiteeni. Nato-jäsenyyden ratifioinnin jälkeen tietäisimme, mihin olemme sitoutumassa juuri sillä hetkellä Naton kautta.

Puhemies! Suomi on joka tapauksessa tiensä valinnut, eikä tällä tiellä käytännössä ole muita kuin yksi suunta. Tulevat vuodet ja vuosikymmenet varmasti tulevat osoittamaan sen, millaisen päätöksen eduskunta teki maamme kannalta ja oliko se paras mahdollinen päätös nimenomaan turvallisuuspoliittista kokonaisuutta ajatellen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Räsänen.

16.43 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Pidän tavattoman arvokkaana sitä, että ulkoasiainvaliokunnassa on saatu aikaan yksimielisyys sekä tämän päätöksen, Natoon liittymisen, sisällöstä että tästä aikataulusta. Ja tässä haluan kiittää puheenjohtaja Halla-ahoa, että olette tehnyt todella hyvää työtä, kun kaikki nämä eri puolueiden näkemykset on saatu tähän yhteen paperiin. Pidän tätä nimenomaan Suomen ulkopoliittikan ja turvallisuuspolitiikan kannalta erittäin arvokkaana, että tällainen yksimielisyys on saavutettu.

Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon mielellään mahdollisimman yhtäaikaaisesti ja samaa tahtia olisi myös todella arvokasta, koska Suomi ja Ruotsi muodostaisivat yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa yhtenäisen puolustusalueen, ja sillä tavoin puolustuspolitiikka tulisi uudella tavalla osaksi pohjoismaista yhteistyötä. Mutta mielestäni tässä tärkeintä ei kuitenkaan ole se täysin yhtäaikaisuus. On ehdottomasti paras vaihtoehto, että Suomi ja Ruotsi liittyisivät molemmat mahdollisimman nopeasti, mutta huonoin vaihtoehto olisi se, että molemmat jäisivät roikkumaan. Sen takia pidän myös Ruotsin turvallisuuden kannalta hyvänä sitä, jos Suomi mahdollisimman nopeasti pääsisi Naton jäseneksi, koska me olemme puskurina Venäjän ja Ruotsin välissä tällä pitkällä ulkorajalla, EU:n ulkorajalla ja Suomen ulkorajalla Venäjää vasten.

Naton strategisessa konseptissa pääuhkiksi määritellään Venäjä ja terrorismi kaikissa ilmenemismuodoissaan, ja kyllähän nämä kuvaavat hyvin myös Suomen osalta nähtävissä olevia uhkia. Erityisen huolestuttavaa on se, että Venäjä on toistuvasti tuonut esiin valmiutensa käyttää ydinaseita, ja myös tänään presidentti Putin ilmoitti, että Venäjä keskeyttää ydinaseita rajoittavan Start-sopimuksen noudattamisen. Tämäkin on yksi syy siihen, minä takia Suomen on hyvä olla mahdollisimman pian tässä Nato-junassa mukana.

Naton ensimmäinen komentaja, kenraali Eisenhower totesi, että Nato on historian ensimmäinen sotilaallinen liittouma, joka on perustettu rauhanaikana rauhaa säilyttämään, ei ryhtymään sotaan. Ajattelen, että samassa hengessä Suomen Natoon liittymisen päätavoite ei ole sotilaallinen lisätuki sodanoloihin, vaan nimenomaan sodan syttymisen estäminen ja sillä tavoin nimenomaan Suomen turvallisuuden takaaminen. 5 artiklan turvatakuiden tärkein merkitys on juuri ydinasepelotteeseen nojaava ennalta ehkäisevä suoja sotilaallisilta vihollisuuksilta. Ja täytyy muistaa, että Naton ensisijaisena tavoitteena on siis vahvistaa rauhan edellytyksiä, kuten sopimuksen 1 artiklassa todetaan, että osapuolet sitoutuvat selvittämään kansainväliset riidat rauhanomaisin keinoin ja pidättäytymään kansainvälisissä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

suhteissa voimankäytöllä uhkaamisesta ja sen käyttämisestä tavalla, joka on ristiriidassa YK:n päämäärien kanssa. Näin todellakin tulee olla jatkossakin, mutta valitettavasti elämme nyt Euroopassa sellaisessa tilanteessa, jossa todellakin naapurimaanamme on maa, joka ei ole näitä periaatteita kansainvälisessä politiikassa noudattanut.

Olen, arvoisa puhemies, myös tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsen, ja annoimme myös lausunnon tähän mietintöön liittyen. Suomen liittyessä Naton jäseneksi Suomen sotilas- ja siviilitiedustelu kytkeytyvät myös osaksi liittokunnan tiedusteluyhteisöä. Nato käyttää jäsenvaltioiden tiedustelutietoa, ja myös tämä yhteistyö parantaa entisestään Suomen tiedusteluviranomaisten edellytyksiä huolehtia tehtävistään.

Valiokunta kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että suojelupoliisi voi voimassa olevan sääntelyn mukaan antaa henkilötietoja muiden valtioiden turvallisuus- ja tiedustelupalveluille mutta ei Naton elimille, ja sen vuoksi tarvitaan tämän sääntelyn selvittämistä, ja sisäministeriössähän on jo vireillä Natoon liittymisestä seuraavia lainsäädännön muutostarpeita. Suomen Nato-jäsenyydestä seuraava yhteistyö edellyttää toki myös siviilitiedustelusta vastaavalta suojelupoliisilta merkittäviä henkilöstöpanostuksia.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän vielä huomiota siihen, että täällä mietinnössä todetaan, että Suomen liittyminen Natoon ei vaikuta Ahvenanmaan kansainväliseen oikeuteen perustuvaan asemaan, ja myös Ahvenanmaa on painottanut demilitarisoinnin ja liittoutumattomuuden jatkumisen tärkeyttä. Tästä periaatteesta on syytä jatkossakin pitää kiinni. Mutta on kyllä ongelmallista, että tätä aseetonta vyöhykettä valvoo edelleen voimassa olevien sopimustemme mukaan Venäjä. Ajattelen, että tästäkin historian jäänneestä tulisi päästä eroon ja Geneven rauhansopimusten ehtojen valvonta olisi syytä jatkossa selvittää siirrettäväksi esimerkiksi Suomelle ja Ruotsille Venäjän sijaan, mikä on varsinkin tässä tilanteessa mielestäni erityisen kummallista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ledamot Adlercreutz.

16.51 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Det senaste årets händelser visar klart varför säkerhet inte kan byggas utan gemenskap och samarbete, men också varför säkerhet inte kan byggas utan demokrati.

Tämän vuoden tapahtumat kertovat selvästi siitä, miten turvallisuuden edellytyksenä aina on yhteistyö mutta myös demokratia. Suomessa ollaan pyritty pitämään yllä hyviä suhteita Venäjän kanssa, ja tiettyyn rajaan asti varsin onnistuneesti, mutta siinä tilanteessa, kun rakennetaan riippuvuuksia, rakennetaan myöskin riskejä. Ja kun rakennetaan riippuvuussuhdetta valtion kanssa, joka ei ole demokraattinen, joka ei noudata demokratian pelisääntöjä ja joka ei sitoudu kansainvälisiin sopimuksiin, niin silloin liikutaan vaarallisilla vesillä. Tämä nähtiin energiariippuvuuden osalta. Euroopassa ajateltiin, että voimme olla riippuvaisia Venäjästä, että riippuvuus käytännössä edistäisi Venäjän demokratiaa. Näin ei käynyt. Häikäilemättömän naapurin kanssa tällaiset pelisäännöt eivät toimi. Suomessa ajateltiin samoin Hanhikiven eli Fennovoiman hankkeen kanssa, että tässäkin voitaisiin tehdä yhteistyötä autoritäärisen valtion energiayhtiön kanssa. Sekin osoittautui virheeksi, ja hyvä, että siitä hankkeesta on päästy irti.

Nyt Suomessa toivotaan pikaista Nato-jäsenyyttä, ja tässä taas nyt sitten muutamat valtiot vielä ovat kantona kaskessa. Suomi menee Natoon sen takia, että uskomme siihen, että yhteinen riippuvuus, tiiviit suhteet muitten demokraattisten valtioiden kanssa, on meille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

eduksi. Luotamme siihen, että kriisin tullessa tuemme toisiamme, ja siitä näkökulmasta on tietenkin turhauttavaa huomata, että prosessi etenee hitaammin kuin toivoisimme ja että päätös, jonka tulisi olla Naton historian ehkä helpoin, osoittautuu toivottua vaikeammaksi. Suomi ja Ruotsi vahvistavat molemmat Natoa selvästi. Suomi ja Ruotsi ovat kaksi maata, jotka ovat hoitaneet sotilaallisen puolustuksen varsin hyvin. Tuomme selvästi Natoon kaivattua pohjoismaista ulottuvuutta ja sen kautta vakautta ja lisääntynyttä demokratiaa. On syytä toivoa, että me molemmat pian olisimme jäseniä ja että olisimme jäseniä yhdessä, koska nimenomaan yhdessä pystymme Natoa parhaimmalla tavalla vahvistamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Jari Kinnunen.

16.54 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan yksimielinen päätös on tärkeä signaali sekä maamme kansalaisille että kansainvälisille kumppaneillemme. Toivottavasti se noteerataan myös Turkissa ja Unkarissa.

Kansalaistemme nopeasti kasvanut tuki Natoon liittymiselle vauhditti poliittisten puolueiden mielenmuutosta. Prosessi ei varmasti ole ollut helppo, sillä historian painolasti on ollut joillekin raskas. Suomen eduskunta on nähnyt ja kokenut monenlaista. Edustajina on istunut henkilöitä, jotka suorastaan pakkomielteisesti ovat ajaneet Suomea Neuvostoliiton, tuon työläisten paratiisin, osaksi. Se ei tunnetusti onnistunut väkivallan avulla, joten loikarit pyrkivät vaikuttamaan maamme politiikkaan Neuvostoliiton puolelta. Sekään ei onnistunut.

Eduskunnassa on ollut edustajia, jotka avoimesti sotien jälkeen pyrkivät aina vain saatamaan maamme poliittisesti Neuvostoliiton täydellisen vaikutusvallan alle. Näin se on näyttäytynyt, itsekin kun olen joutunut punalippurivistöissä urheilun varjolla marssimaan. Pikkuhiljaa Suomi suometettiin tehokkaasti niin, että ennen Neuvostoliittoon kumartuneet ja länteen pyllistäneet päätyivät rähmälleen Kremlin edessä. Useilla maamme kaaderipoliitikoista oli Tehtaankadulla oma yhdysmies, niin sanottu kotiryssä.

Elimme syvää suomettuneisuuden aikaa, ja Nato-vastaisuus piti tiukasti pintansa. Kuitenkin lähennyimme koko ajan länttä sekä kauppa- että sotilaallista yhteistyötä koskevien sopimusten kautta, vaikka niitäkin on toki vastustettu. Erilaisia meitä länteen integroivia sopimuksia on tehty yli 20, ja kehitys alkoi vain muutama vuosi YYA-sopimuksen, tuon pakkosopimuksen, jälkeen. On siis rehellisyyden nimissä annettava kiitos menneille edustajapolville siitä, että suometumisesta huolimatta näille sopimuksille on löytynyt riittävästi kannatusta.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2014 nykyinen pääministeri arvosteli kovin sanoin silloista puolustusministeriä hänen Nato-myönteisistä lausunnoistaan. Vielä tammikuussa 22 pääministeri linjasi, että Natoon ei hänen hallituksensa aikana mennä. On myös hieman kummallista, että eräs puolue on poistanut sivuiltaan kaiken Nato-kriittisyyden. Toisessa yhteydessä sitä voisi kutsua todisteiden hävittämiseksi. Eräällä tuntuu olevan jonkinlainen muistinmenetys, jonka avulla pystyy valikoivasti unohtamaan kaiken itselleen epämieluisan niin lähimenneisyydestä kuin kauempaakin. Valitettavasti on todettava näille unohtelijoille, että ei ole olemassa mitään valikoivaa dementiaa. Sellaista tautiluokitusta ei ole. On vain halua muuntaa totuutta kansalaisten silmissä.

Vaikka on tosiasia, että tässä maassa vain yksi puolue, kokoomus, on asettanut jo vuonna 2006 tavoitteeksi Nato-jäsenyyden, on kiitettävä kaikkia puolueita siitä, että ne siirtyivät samalle realistiselle Nato-linjalle. Myös pääministerin terävät lausunnot ulkomaisilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

foorumeilla viimeisen vuoden aikana ansaitsevat huomionsa ja kiitokset. On kuitenkin uudestaan todettava se, minkä alussa sanoin: kansalaisten nopeasti muuttuneet mielipiteet 24.2.22 tapahtuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen olivat se selkänöja, johon tukeutuen tämä prosessi ylipäätään oli mahdollinen. Tasavallan presidentti eli ajan hermolla ja otti asiassa ratkaisevat askeleet sekä osoitti suuntaa, mihin kulkea.

Historiaa emme voi piilottaa, sitä emme saa unohtaa, ja menneisyyden painolastista huolimatta meidän tulee katsoa eteenpäin. Me tulemme olemaan Natolle vahvistus. Me tulemme jatkossakin vastaamaan ensisijaisesti itse omasta puolustuksestamme. Meidän tulee huolehtia maanpuolustustahdosta, reserviläisten koulutuksesta sekä Puolustusvoimien kaluston ylläpitämisestä parhaalla mahdollisella tavalla. Puolustusvoimain vakituisen henkilöstön määrää on nostettava reilusti vähintään 15 000 henkilön tasolle. Me olemme hyvin valmiita ja Nato-yhteensopivia, mutta emme täydellisesti, ja Nato tulee vaikuttamaan monilla muillakin yhteiskunnan osa-alueilla. Työtä on paljon edessä.

Ukrainan taistelu Venäjän raakalaismaista hyökkäystä vastaan osoittaa, että vain puolustusliitto Nato antaa meille viimeinkin mahdollisuuden suoristaa selkämme ja todeta: ”Ei enää koskaan yksin.”

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

16.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään 21. päivä helmikuuta 2023 käsittelemme lakiesitystä, jolla Suomi ollaan liittämässä Naton jäseneksi. Päivä on historiallinen ja erittäin tärkeä. Kannatan lämpimästi Natoon liittymistä, ja pidän ratkaisua erittäin viisaana. Se vuosikymmenten työ, mikä tämän eteen on tehty, ei ole mennyt hukkaan. Suomi on rauhaa rakentava maa. Me emme missään nimessä halua tällä päätöksellä mitään muuta kuin rauhaa tähän maahan ja myös naapureillemme ja koko Eurooppaan.

Ulkoasiainvaliokunta puheenjohtajansa Jussi Halla-ahon johdolla on tehnyt erinomaista työtä ja saanut aikaan yksimielisen mietinnön. Valiokunnan puheenjohtaja hyvin puheenvuorossaan kuvasi, miten tämä prosessi syntyi ja miten muodostui yksimielinen kanta, ja se ansaitsee meiltä kaikilta kunnioituksen viisaasta, hyvästä työstä. Suomen liittyminen Natoon on vahva rauhan ele koko maailmalle, koko Euroopalle, ja se ei ole keneltäkään pois. Kukaan naapuri älköön mitään muuta kuvitelko. Suomi on rauhaa rakastava maa, ja sellaisena haluamme pysyä.

Suomi on tärkeä osa läntistä maailmaa. Toisen maailmansodan jälkeen viisaat valtiomiehet ja eduskunta pitivät huolen siitä, että Suomea rakennettiin länsimaiseksi yhteiskunnaksi, vapaaksi yhteiskunnaksi, jossa demokratia toimii, tuomioistuimet toimivat, ihmisillä on oikeuksia ja ihmisten elintasoja korotetaan ja parannetaan, jolloin syntyivät länsimaisen yhteistyön edellytykset. Kävimme kauppaa muiden maiden kanssa, ja tavoitteena tietenkin oli, että saamme elää rauhassa ne sotien jälkeiset vuodet ja siitäkin eteenpäin, joka oli erittäin kriittistä aikaa Euroopassa, kuten muistamme kylmän sodan ja monet muut asiat. Sitten vuonna 1995 liityimme Euroopan unionin jäseneksi, jolloin ihan selvästi otimme kantaa myös siihen, että olemme liittymässä läntiseen yhteisöön yhä tiukemmin ja yhä selvemmin. Päätös oli varmaan sinä aikana erittäin viisas, ja se on edelleen viisas, kunhan vain pidämme huolen siitä, että emme menetä omaa päätösvaltaamme ylettömiin vaatimuksiin, mitä Euroopan unioni koko ajan esittää.

Nato-optiota pidimme tiukasti takataskussa. Siitä puhuttiin kaikissa juhlapuheissa, että meillä on Nato-optio, jota käytetään sitten kun tarve tulee ja kun tilanne on edessä. Vuosi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

sitten, 24. helmikuuta 2022, se hetki koitti. Venäjän törkeä hyökkäys Ukrainan kimppuun aiheutti sen, että ulkopoliittikkamme johtaja, tasavallan presidentti Sauli Niinistö, välittömästi aloitti toimenpiteet, joiden päämäärä oli se, että toukokuussa 17. päivä sitten eduskunta otti kantaa selkeästi äänin 188—8 siihen, että Suomi hakee Pohjois-Atlantin puolustusliiton, Naton, jäsenyyttä. Päätös oli tärkeä, ja on erittäin tärkeää, että se oli lähes yksimielinen päätös tältä salilta. Se oli myös viesti Suomelta ulospäin, että rakastamme rauhaa emmekä missään nimessä horju päätöksissämme ja tuemme Ukrainaa sen tiellä pysyä itsenäisenä valtiona. Kaikki nämä viestit on Suomi lähettänyt selkeästi ja lähes yksimielisesti, jolla on valtavan suuri arvo — valtavan suuri arvo meidän tulevaisuutemme kannalta.

Mitä sitten Nato-päätöksen jälkeen? Nyt kun Suomi tekee päätöksen ja eduskunta hyväksyy toisessa käsittelyssä tämän lain toivon mukaan yksimielisesti tai melkein yksimielisesti ainakin, niin se on myös viesti ulospäin, että meidän aito liittymistahto ei ole horjunut yhtään. Kaksi valtiota, Unkari ja Turkki, on vielä ratifioimatta meidän hakemuksemme. Ne tulevat aikanaan — uskon, että ne tulevat tässä lähiaikoina molemmat — mutta sitten kun ne tulevat, niin Suomen pitää liittyä Naton jäseneksi ihan empimättä.

Siitä on käyty paljon keskustelua, mennäänkö käsi kädessä Ruotsin kanssa Natoon vai menemmekö silloin, kun tilanne tulee. Minun kantani on tässä asiassa selvä: menemme Natoon silloin, kun molemmat jäljellä olevat valtiot ovat ratifioineet Suomen jäsenyyshakemuksen, ja sitten liitymme Natoon. Kuten valiokunnan puheenjohtaja Jussi Halla-aho mainitsi puheessaan tästäkin mahdollisuudesta, niin kun Suomi sitten jonain päivänä toivon mukaan on Nato-jäsen, niin se on sitten aikanaan vahva tae myös sille, että kun Ruotsi tulee perässä — toivon mukaan yhtä aikaa, mutta kuitenkin on tulossa sinne — niin Suomi on siellä silloin jo valmiina. En näe tässä mitään ristiriitaa mihinkään suuntaan. Suomi on valtio, jolla on yhteistä maarajaa Venäjän kanssa 1 350 kilometriä, elikkä me olemme se valtio, jolle tämä Nato-jäsenyys on erittäin tärkeä. Sen takia alkäämme epäroikö vaan menkäämme pystypäin länsimaiden joukkoon, minne me ehdottomasti kuulumme.

Ja mitä tulee sitten, arvoisa puhemies, vielä kansainväliseen yhteistyöhön olosuhteissa, joissa olemme Naton jäseniä, ei tietenkään mikään muutu. Se on liike-elämän kieltä käyttäen business as usual, elikkä normaalia yhteistyötä jatkamme kaikkien kansainvälisten yhteisöjen kanssa ja teemme hyvää yhteistyötä naapureittemme kanssa. Se, että Venäjä käy sotaa nyt aggressiivisesti Ukrainaa vastaan, on tuomittavaa, kuten koko maailma on sen tuominnut, mutta senkin tilanteen keskellä puhevälit pitää naapureihin säilyttää ja sitten kun se hetki koittaa myös ruveta rauhaa rakentamaan siihen suuntaan. Yksin emme saa jäädä. Niin kuin edustaja Kinnunen äskeisessä puheenvuorossa hyvin sanoi, emme ole enää yksin, ja se on Suomen kannalta äärimmäisen tärkeä asia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiinnittää huomiota vielä yhteen asiaan, joka on ehkä jäänyt vähän vähemmälle huomiolle: Suomen talouden kunto. Meillä tulee velvollisuuksia Natoon liittymisen jälkeen huolehtia siitä, että puolustuskyky on tietyllä tasolla ja sijoitamme vuosittain puolustukseemme sen Naton vaatiman vähintään kahden prosentin tason ja sitten pidämme myös nämä organisaatiot kunnossa. Meillä on maanpuolustus kunnossa, meillä on itsenäinen kyky puolustaa tätä maata aivan varmasti kunnossa. Suomella on erittäin vahva armeija, joka perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, toimiva reservi, jota myös kertausharjoituksin harjoitetaan. Meillä on valtava määrä vapaaehtoisia maanpuolustusjärjestöjä, jotka tekevät ansiokasta työtä joka päivä, ja sitten meillä on myös varusteita parannettu niin, että uskottava puolustus on saavutettu ja saavutetaan koko ajan myös varustelun eli kaluston puolelta. Suuret hankinnat, muun muassa tämä HX-hanke, joka on jo käynnis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

sä, ja eri aselajeille tulevat täydennykset tulevat todella tarpeeseen. Mutta kaikki tämä toteutuu, arvoisa puhemies, sillä hyvällä edellytyksellä, että pidämme huolen siitä, että Suomi-niminen valtio menestyy taloudellisesti, pystyy itse vastaamaan velvollisuuksistaan ja ennen kaikkia pitää tämän isänmaan siinä kunnossa, että ylpeänä voimme esitellä tuleville sukupolville, että näin olemme toimineet ja emme ole enää yksin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Biaudet, edustaja Biaudet pois. — Edustaja Kinnunen, Mikko Kinnunen.

17.06 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vuosi sitten moni vielä uskoi, että suurten sotien aika Euroopassa on ohi. Putinin Venäjän toiminta ei kuitenkaan perustu demokraattisten maiden ajatteluun. Kylmä tuuli puhalsi läpi Euroopan.

Nyt käsittelemme Nato-jäsensovimuksen hyväksymistä, ja valiokunnan yksimielinen mietintö on vahva viesti eduskunnan yksituumaisuudesta. Se on arvokasta. Venäjän täysimittainen hyökkäyssota Ukrainaan on palauttanut kansalaisten eteen maailmansotien näkymiä: tuhoutuneita kaupunkeja, kuumaisemaksi muuttuneita peltola, kuolleita sotilaita ja siviilejä, päättymättömiä pakolaisten jonoja, lohdutonta kärsimystä, pelkoa ja hätää, sukupolvien yli jatkuvaa. On syytä muistaa, että Suomen puolustusvoimille tämä sota ei ole tullut yllätyksenä. Kaikkein on varauduttu, olemme turvassa. Vuoden ajan Ukrainan kansa on taistellut olemassaolostaan. Se teki mahdottomasta totta, kun se pysäytti Venäjän, ensin ihan itse Kiovan porteilla, sitten lännen tuella muualla maassa. Jos Kiova olisi sodan alussa murtunut, missä Venäjän armeija nyt olisi?

Arvoisa puhemies! Jos haluat rauhaa, valmistaudu sotaan — näin opasti roomalainen sotateorian opas aikanaan keisareita. Se on valitettavan totta myös tänään. Kun Venäjän panssarit vyöryivät Ukrainaan, suomalaiset ymmärsivät, että turvallisuusympäristömme on muuttunut peruuttamattomasti. Enemmistö kansalaisista päätyi kannattamaan Nato-jäsenyyttä. Kynnys hyökätä Suomeen halutaan mahdollisimman korkeaksi. Päätöksellämme on vahva kansalaisten tuki. Puolustusliitto Natoon liittyminen on lopulta rauhanteko. Tehtävämme on estää sodan syttyminen ja rakentaa rauhaa. Kehitysvammainen ystäväni lähettikin minulle eilen viestin: ”Otatko puheessa esille: sodan pitäisi loppua, pitäisi tulla rauha?” Tämä tulee pitää mielessä, kun tämä mieletön sota saadaan loppumaan ja saadaan aikaan oikeudenmukainen rauha. Suomi on jo kauan kuulunut länteen arvojen, kulttuurin ja talouden saralla, nyt liitymme osaksi länttä myös turvallisuuspolitiikassa. Enää emme ole puskurivaltio idän ja lännen välillä vaan kiinteä osa länttä. Päätimme tällä kaudella hakea puolustusliiton jäseneksi. Saatamme prosessin omalta osaltamme nyt loppuun.

Arvoisa puhemies! Sotilaallisesta liittoutumisesta huolimatta me suomalaiset kannamme edelleen päävastuun isänmaamme puolustamisesta. Meidän tulee edelleen kehittää yleistä asevelvollisuutta ja kouluttaa aktiivista ja osaavaa reserviä. Tehtävämme on puolustaa koko maata ja sen kaikkia alueita ja asukkaita. Siihen tarvitaan vankkaa maanpuolustustahtoa. Tulevaisuudessa meidän ei kuitenkaan tarvitse tehdä sitä yksin, meillä on tukenamme muita kansoja. Vastaavasti meidän on oltava valmiita tukemaan toisia, jos tilanne sitä edellyttää. Suomella on paljon annettavaa puolustusliiton jäsenenä. Jatkamme samalla diplomatian ja monenkeskisen ja kahdenvälisen yhteistyön ja rauhanturvaamisen tiellä. Tämä kaikki vaatii paljon työtä ja muutoksia niin lainsäädännössä kuin totutuissa tavoissa toimia. Se vie aikaa ja vaatii resursseja, mutta yhdessä ja yhteistyöllä tulemme sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

viämään, kuten aiemmat sukupolvet rakensivat yhteistyöllä sotien jälkeen Suomen uuteen ja parempaan aikaan, ennenkokemattomaan hyvinvointiin.

Nyt olemme historiallisten asioitten äärellä. Pidän tärkeänä, että ratkaisut on tehty huolellisesti ja yksituumaisesti. Kiitän valtionjohtoa ja eduskunnan valiokuntia isänmaan turvallisuuden varmistamisesta. Kun olemme puolustusliiton jäseniä, vasta sitten on oikea aika keskustella ja neuvotella, millainen Nato-maa Suomesta tulee — emme aseta ehtoja ennakkoon. Meidän on hyvä liittyä puolustusliittoon samoihin aikoihin naapurimme Ruotsin kanssa. Ruotsin kanssa on pidetty tiivistä yhteyttä. Pohjolan ja Itämeren turvallisuus on kaikkien Pohjoismaiden yhteinen asia. Ruotsin parlamentti aikoo toteuttaa oman jäsenyyden prosessinsa mahdollisesti maaliskuussa. Hyvänä tavoitteena on, että molemmat maat ovat jäseniä heinäkuussa pidettävään Naton Vilnan-kokoukseen mennessä.

Arvoisa puhemies! Ukrainan sota on kiihtymään päin. Emme tiedä, mitä tulee tapahtumaan. Sen tiedämme, että ilman lännen tukea Ukraina ei selviä. Suomen ja Euroopan pitää tukea Ukrainaa vahvasti myös jatkossa. Se on meidän etumme, se on moraalisesti oikein. Samalla pidämme huolen oman maamme kyvystä puolustautua. Suomen sisällä tehtävämme on vahvistaa kansallista yhtenäisyyttä. Pidetään Suomi sellaisena, että se on puolustamisen arvoinen. Pidetään heikoimmista huolta, pidetään kaikki mukana, vahvistetaan vakautta. Toimitaan yhtenä rintamana myös informaatiovaikuttamista vastaan — olemme monenlaisen vaikuttamisen kohteena. Opetetaan ja kasvatetaan kaikki kansalaiset lapsista vanhempiin lukemaan ja analysoimaan moninaista informaation tulvaa, hahmottamaan kokonaisuutta ja toimimaan sosiaalisessa mediassa vastuullisesti.

Arvoisa puhemies! Ukrainan sota on näyttänyt sen, että Suomi on tehnyt oikein säilyttäessään yleisen asevelvollisuuden. Se on varautumista pahimpaan. Varautumista on myös se, [Puhemies koputtaa] että huolehdimme omavaraisuudesta ja huoltovarmuudesta. Tarvitsemme koko maata ja kaikkia ihmisiä. Yhtenäinen isänmaa on vahva.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Virolainen.

17.14 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Edessämme on yksi maamme historian merkittävimmistä poliittisista ratkaisuista: olemme siirtymässä sotilaallisesti liittoutumattomasta maasta puolustusliitto Naton jäseneksi, läntisten sivistysarvojen vaalijasta niiden vankkumattomaksi puolustajaksi. Tästä ulkoasiainvaliokunta oli täysin yksimielinen.

Arvot, joita ulkopolitiikalla me edistämme, vain vankistuvat entisestään. Puolustamme jatkossa omamme lisäksi Euroopan ja Pohjois-Amerikan demokratioita, demokratiaa yleisestikin. Nato avaa myös uuden vaikutuskanavan Suomen ennakoivalle diplomatialle sekä globaalia vakautta edistävälle vaikuttamiselle. Puolustuspoliitiikan ulkopuolella Euroopan unioni säilyy luonnollisesti Suomen ensisijaisena kansainvälisen yhteistyön vaikutuskanavana ja turvallisuusyhteisönä. EU:n Natoon kuuluvia jäsenmaita on jatkossa Suomen ja Ruotsin myötä 23 eli lähes kaikki. Naton ja EU:n yhteiset intressit lähenevät toisiaan Pohjolan liittymisten myötä, ja edellytykset lisätä Euroopan ja Atlantin turvallisuutta kasvavat.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on kannattanut Suomen liittymistä Natoon vuodesta 2006 eli 17 vuotta. Onneksi suomalaiset ja tämä eduskunta tulivat viime keväänä tähän samaan tulokseen, että Nato-jäsenyys lisää Suomen turvallisuutta. Nato-jäsenyyden vaikutukset Suomen kansainväliseen rooliin tulevat olemaan pitkäkestoiset. Suomi pääsee pysyväksi osaksi Naton yhteistä puolustusta, Suomi saa ja Suomea sitovat pysyvät turvatakuut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Vastaavasti Suomelle tulee velvollisuus tukea muita hyökkäyksen kohteeksi joutuneita liittolaisia. Liittokunnan yhteiset suorituskyvyt ovat ilman muuta toimiva pelote. Jos jäsenmaata vastaan kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, puolustaisimme liittokunnan harjoittelman yhteisen puolustuksen mukaisesti, ylivoimaisin resurssein. Samoin jäsenyytemme on parannus demokratiaa ja sivistysarvoja puolustavan Naton toimintakykyyn ja jäsenmaiden turvallisuuteen.

Naton turva ei kuitenkaan synny jäsenkirjan tallettamisesta Washingtoniin. Edessä on Puolustusvoimiemme yhteensovittaminen osaksi Naton yhteistä suunnittelua ja kansallisia puolustusvoimia, ja tämän pitää olla seuraavan hallituskauden keskeisimpiä prioriteetteja. Itämeren alueen puolustusyhteistyön suunnittelu ja toteutus Nato-naapureidemme kanssa on tässä aivan avainasemassa.

Tämä liittymisprosessi on sujunut hyvässä yhteistyössä Ruotsin kollegoiden kanssa. Meillä on ollut lukuisia luottamuksellisia keskusteluja prosessin eri vaiheissa. Mutta uskon vakaasti, että tämä yhteistyömme saa aivan uuden vaihteen, kun hakemuksemme on ratifioitu.

Arvoisa puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkä toimintatapa on ollut valtionjohdon konsensus. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka koskee ja koskettaa kuitenkin jokaista suomalaista. Jotta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteiden ja painotusten edistäminen Nato-maana perustuisi mahdollisimman laajasti jaettuun käsitykseen asemastamme Euroopassa ja maailmassa, meidän on erittäin tärkeää jatkaa avointa parlamentaarista ja yhteiskunnallista keskustelua aiheesta. Tuleva Nato-aikakausi mahdollistaa myös aiempaa moniäänisemmän ulkopoliittisen keskustelun. Suomen ja liittokunnan arvokkain voimavara ei ole jatkossakaan aseiden määrä — se on sekä taito että tahto käyttää niitä yhdessä muiden kanssa vapauden puolustamiseen. Tahto edellyttää kansallista yhtenäisyyttä eli luottamusta toisiimme, aivan kuten edustaja Kinnunen äskeisessä puheenvuorossaan totesi. Se luottamus on puolestaan jaettua tilannekuvaa ja yhteistä ymmärrystä. Turvallisuuspolitiikassa on kyse myös tästä: kyvystä vuoropuheluun, tahdosta ymmärtää ja tulla ymmärretyksi.

Arvoisa puhemies! Tästä prosessista on jo moni aiemmissa puheenvuoroissa kiitellyt eduskunnan yksimielisyyttä asian käsittelyssä ja varsinkin tätä aikataulua, että on oikea aika puhdistaa pöytä ennen kuin tämä eduskunta päättää työskentelynsä.

Sitten vielä lopuksi haluan muistuttaa siitä, että sota jatkuu Ukrainassa ja maa tarvitsee edelleen aseellista ja taloudellista tukeamme voittaakseen sodan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Wallinheimo.

17.19 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Joskus vuosi on lyhyt aika politiikassa. Vielä vuosi sitten tuskin kukaan olisi uskonut, että tänään käsittelemme ulkoasiainvaliokunnan mietintöä Suomen liittymisestä Naton jäseneksi. Silti tässä me olemme, muuttuneessa maailmassa ja toimintaympäristössä, joka määrittyy Venäjän Ukrainassa aloittaman raakalaismaisen sodan ympärille. Tämä maailma on meitä kohtaan aiempaa paljon vakavampi ja arvaamattomampi, ja samalla muutos vaikuttaa olevan pitkäkestoinen, ellei jopa pysyvä.

Kaikkein tärkeintä ja arvokkainta on ollut silti se, miten me kansakuntana olemme reagoineet tähän muutokseen. Olemme tunnustaneet tosiasiat ja toimineet sen mukaisesti. Lähes välittömästi Venäjän aloittaman hyökkäyksen jälkeen viisas kansamme koki, että Ve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

näjän uhkaan vastaaminen edellytti Nato-hakemuksen jättämistä. Päättäjien mielipiteen kypsymiseen meni hiukan kauemmin aikaa, mutta jo viime vuoden toukokuussa me olimme tässä salissa valmiita kannattamaan Nato-jäsenyyden hakemista lähes yksimielisesti. Tämä kertoo, arvoisa puhemies, paljon hyvää meidän suomalaisten kyvystä tehdä päätöksiä tiukan paikan tullen. Uudessa tilanteessa olemme etsineet parhaat ratkaisut yhdessä. Se on pohja, jolle on helppo rakentaa parempaa ja turvallisempaa tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Tänään meillä käsittelyssä oleva ulkoasiainvaliokunnan mietintö puoltaa sitä, että nykyinen eduskunta veisi oman kansallisen Nato-jäsenyytemme ratifiointiprosessin loppuun vielä tällä hallituskaudella. Olen tästä samaa mieltä. Kiristynyt kansainvälinen tilanne on alleviivannut sitä periaatetta, jonka presidentti Niinistö mielestäni viime keväänä paalutti: Suomi on vietävä Natoon huolellisen harkinnan kautta mutta viivyttämättä. Ja se, minkä Suomi voi itse tehdä tässä tilanteessa, on minimoida omalta osaltaan hidasteet nopean Natoon liittymisen tieltä. Olen myös samaa mieltä siitä, että näin toimimalla luomme liikkumatilaa omalle toiminnallemme vielä edessä olevien Turkin ja Unkarin ratifiointiprosessien suhteen.

Koko viime kesänä aloitetun Nato-jäsenyysprosessin aikana Suomen lähtökohtana on ollut se, että liitymme Natoon yhdessä Ruotsin kanssa ja etenemme käsi kädessä. Tätä tulisi mielestäni mahdollisuuksien mukaan tavoitella. On silti viisautta varautua myös toisenlaisiin vaihtoehtoihin. Jos Suomen ovi Natoon aukeaa Ruotsia aikaisemmin, kaikki kansalliset esteet sen tieltä pitää olla raivattu pois. Kaikissa olosuhteissa meidän on ensin ajettava meidän omaa turvallisuuttamme parhaiten vahvistavia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Suomen tulisi liittyä Naton jäseneksi — näin me kokoomuslaiset olemme kertoneet suomalaisille jo vuodesta 2006 lähtien ja nykyiseen tilanteeseen verrattuna hyvän sään aikana. Siitä me myös olemme saaneet kuulla kunniamme monen muun puolueen ja päättäjän toimesta. Meitä on syytetty milloin Nato-haukoiksi tai Nato-kiihkoilijoiksi ja kyseenalaistettu meidän motiiviamme vahvistaa suomalaisten kokonaisturvallisuutta. Viime aikoina näitä meitä moittivia puheita on yritetty häivyttää pois poliittisesta ja internetin muistista ihan kirjaimellisestikin.

Nyt kuitenkin tämä erikoinen jakso Suomen poliittisessä historiassa on tulossa päätökseen. On aika kääntää sivua ja rakentaa uutta. On aika viedä Suomi yhdessä Natoon. On aika päättää, että emme ole tulevaisuuden kriiseissä enää koskaan yksin. Nyt on Suomen aika, nyt on oikea aika.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kemppi.

17.24 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hetki on varsin historiallinen, eikä meistä kukaan voi sanoa, tuleeko omalla poliittisella uralla enää suurempaa päätöstä vastaan. Ensi perjantaina on kulunut vuosi Venäjän hyökkäyssodan alusta, ja nyt samoihin aikoihin Suomen liittyminen Natoon etenee. Me sitoudumme Natoon jo tällä vaalikaudella. Olen päässyt mukaan Nato-käsittelyyn sekä ulkoasiainvaliokunnan että perustuslakivaliokunnan jäsenenä. Tämä eduskunta on tehnyt varsin syvällistä ja perusteellista työtä. Tämä eduskunta kantaa vastuunsa turvallisuudesta loppuun asti.

Eduskunnan Nato-mietinnön myötä hyväksymme myös Ruotsin Nato-jäsenyyden. Mielestäni se on tärkeä yksityiskohta. Ruotsin parlamentti aloittanee oman jäsenyydenhyväksyntäprosessinsa maaliskuussa. Suomen vierailun jälkeen he vielä nopeuttivat omaa prosessiansa. Tavoitteena on, että molemmat maat olisivat jäseniä heinäkuussa pidettävään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Vilnan Naton huippukokoukseen mennessä. Myös Naton viesti meille on ollut varsin selkeä: Suomi ja Ruotsi hyväksytään Vilnan kokoukseen mennessä. Syy on tietenkin selvä, nimittäin Venäjän hyökkäyssota on brutaalia siviileihin kohdistuvaa sodankäyntiä ja se on haavoittanut Euroopan turvallisuuden tunnetta. Painavinta jäsenyydessä minulle on ehdottomasti Itämeren ja Suomenlahden turvallisuuden lisääminen, ajatus siitä, että esimerkiksi energia-, ruoka- ja lääkekuljetuksista huolehdimme nykyistä paremmin ja saamme turvallisuuden tuon alueen logistiikalle turvattua.

Me olemme Nato-kelpoisia. Kaluston ja järjestelmien osalta olemme olleet yhteensopivia Naton kanssa jo pitkään. Me täytämme vaativatkin sotilaalliset kriteerit. On hyvä, että emme poissulje tässä myöskään uusia Naton tukikohtia Suomeen. Uskon, että meillä on Natossa myös annettavaa, nimittäin arktisen alueen merkitys on kasvanut Venäjän hyökkäyssodan myötä. Olemme arktisen sodankäynnin ammattilaisia. Meidän on helppo tehdä yhteistyötä Pohjoismaiden kanssa, ja tunnemme arktisen ympäristön vaatimukset. Pidän Norjan esimerkkiä Natossa rohkaisevana, sillä myös pienellä maalla voi olla suuri merkitys, suuri malli Natolle.

Nähdäkseni tämä päätös ei myöskään haavoita suhdettamme Ruotsiin, nimittäin meillä on tämä 1 300 kilometrin raja Venäjän kanssa ja molemmat valtiot toimivat tässä itsenäisesti. Me menemme Natoon ja niin menee Ruotsikin. On tietenkin kolmansien maiden kysymys, missä aikataulussa tämä tapahtuu.

Omaan kansaan nojaavaa armeijaa tulee kehittää vahvana jatkossakin. Kun olin puhumassa vuosia sitten Puolustusvoimien 100-vuotisjuhlassa, pyrin ajamaan Puolustusvoimia siihen suuntaan, että siviilipalveluksen osaaminen, kuten kybertaidot tai väestönhallintataidot, tukisivat maanpuolustusta paremmin ja naiset pääsisivät osaksi kutsuntajärjestelmää nykyistä paremmin. On ollut mukava huomata, että tällä kaudella olemme tehneet valtavia hyppäyksiä tänne suuntaan. Ajattelen itse, että Puolustusvoimien vahvuus on se, että se kehittyy ja emme koskaan ajaneet luotettavaa puolustusta alas. Suomen puolustuskky on uskottava, ja sellaisena se tulee pitää jatkossakin.

Olemme keskittyneet paljon Venäjään, ymmärrettävistä syistä, mutta Natosta puhuttaessa on tärkeä katsoa myös esimerkiksi Kiinan suuntaan. Nato on määritellyt Kiinan mahdolliseksi uhaksi jo aiemmin. Taustalla painavat esimerkiksi maan suhteet Taiwanin ja selkeät ilmaisut Taiwanin osalta. Kiinan merkitys kasvaa, ja ajattelen itsekkin, että sen ylivaltaan pitää suhtautua kriittisesti. Tässä Nato voi tietenkin tarjota Suomelle myös laajaa ymmärrystä ja tilannekuvaa. Ennalta ehkäisevä työ myös Natossa on oleellista, ja toivon että Suomi on siinä aktiivisesti mukana.

Ei ole sivuseikka, että Nato-jäsenyys avaa uusia mahdollisuuksia myös puolustusteollisuudelle. Salaisen tiedon piiriin pääsy auttaa kehittämään tuotteita Naton tarpeisiin. Natossa odotetaan, että Suomen ja Ruotsin vahva puolustusteollisuuden tuotanto ja osaaminen vahvistavat myös liittokuntaa omalta osaltaan. Puolustustarvikeviennin osalta meidän tulee vahvistaa kauppaa ja vientiä Nato-maiden kanssa. Se auttaa meitä pärjäämään ja toisaalta myös vahvistaa omavaraisuuttamme Suomessa.

Tämä on mahdollisesti tämän talon viimeinen Nato-jäsenyyskeskustelu, ja ajattelin, että sellaiseksi se tulee myös jättää. Naton kehittämisen osalta toivon kuitenkin, että tämä sali käy vielä rikasta keskustelua tulevinä vuosina.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Ja edustaja Mäkinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

17.29 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Myös minä osoitan osaltani lämpimät kiitokset ulkoasiainvaliokunnalle yksimielisestä mietinnöstä. Se todella osoittaa, että tämän vakavan asian äärellä me pystymme perusteelliseen ja huolelliseen yhteistyöhön yksituumaisesti. Konsensuksen merkitystä ei näinä kriisin aikoina voi korostaa liikaa. Kiitän myös eduskuntaa tästä hyvästä ja laadukkaasta keskustelusta, muutamia populistisia ulostuloja lukuun ottamatta, jota tänään on asian äärellä käyty. Arvostan demokratian näkökulmasta sitäkin, että myös erilaisia äänenpainoja on tuotu esille.

On selvää, että kärjistyvän voimapolitiikan maailmassa Suomen puolustusintressien ajaminen tapahtuu tehokkaimmin osana laajempaa yhteisöä, jonka jäsenenä Suomella on aktiivinen rooli puolustusyhteistyön ja konfliktien ennaltaehkäisyn tukemisessa ja kehittämisessä. Kuten ulkoasiainvaliokunta on korostanut, Nato-jäsenyys ennaltaehkäisee Suomeen kohdistuvaa uhkaa, kun Suomen tukena ovat koko liittokunnan suorituskyvyt. Jos Suomea vastaan kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuisi liittokunnan tuella ennakoon valmisteltujen ja harjoiteltujen yhteisen puolustuksen järjestelyjen mukaisesti.

Suomella on Naton täysivaltaisena jäsenenä samat oikeudet ja velvollisuudet kuin kaikilla muillakin liittouman jäsenillä. Suomi ei hae erivapauksia vaan kantaa vastuunsa, mutta emme myöskään ole luovuttamassa viimesijaista kansallista päätösvaltaamme oman puolustuksemme resursoinnin, kansainvälisen harjoitustoiminnan laajuuden, pysyvien toimintojen Suomeen sijoittamisen tai ydinvoiman suhteen. Nato on luottamukseen perustuva yhteistyöjärjestelmä, jossa ei ole mekanismeja kansallisen päätösvallan ylittämiseen. Pidän kuitenkin tärkeänä, että Suomi vastaa sille asetettaviin maakohtaisiin tavoitteisiin.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustusratkaisun peruslähtökohta pysyy kuitenkin edelleen samana. Suomen oman kansallisen puolustuksen kehittäminen perustuu jatkossakin koko maan ja sen väestön yhteiseen puolustamiseen, yleiseen asevelvollisuuteen, korkeaan maanpuolustustahtoon ja yhä tiivistyvään kansainväliseen yhteistyöhön. Me kannamme jatkossakin itse ensisijaisen vastuun maamme uskottavasta puolustuksesta. Se on myös meidän tärkein ja merkittävin tehtävämme Naton jäsenenä.

Vaikka Euroopassa käydään täysimittaista sotaa, haluan korostaa edelleen myös rauhan työn merkitystä. Suomen on jatkossakin oltava aktiivinen toimija ja panostettava rauhan edistämiseen niin Euroopassa kuin muuallakin päin maailmaa. On hyvin tärkeää, että teemme nyt osaltamme kaikkemme, jotta Ukraina voittaa Venäjän aloittaman julman hyökkäyssodan. Vain näin aito rauha on saavutettavissa Ukrainan — siis Ukrainan, ei Venäjän — ehdoilla. Meillä on kuitenkin tulevaisuudessa paljon annettavaa myös Ukrainan jälleenrakentamisen tukemisessa, ja tähän työhön meillä on oltava valmius.

Arvoisa puhemies! Pidän perusteltuna, että meidän ensisijaisena tavoitteenamme on Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon yhteisymmärryksessä ja mahdollisimman nopeasti. Kannatan ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä olevaa päätösesitystä. On hyvä ja perusteltu ratkaisu, että tämä eduskunta päättää sen, minkä on aloittanutkin, ja saattaa osaltaan haku-prosessin loppuun saakka. On toivottavaa ja hyvä, että myös Ruotsi osaltaan vie prosessin lainsäädännöllisesti päätökseen, vaikka kaikki jäsenmaat eivät ole jäsenyyttämme vielä ratifioineet. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Vikman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

17.33 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin liittoon ja niin sanotun Nato-lainsäädännön hyväksymistä. On oikein, että eduskunta nyt vie maaliin Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan sopimuksen hyväksymisen. Asemoimme itsemme viimeinkin entistä voimakkaammin osaksi läntistä yhteisöä, puolustusliitto Naton jäseneksi. Kansallinen yksituumaisuus on näin suuressa asiassa erittäin tärkeää. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, jatkossakin pidämme huolta omasta vahvasta puolustuksesta, jonka suorituskykyä on edelleen kehitettävä entisestään. Yleistä asevelvollisuutta tarvitaan jatkossakin, ja sitä on kehitettävä. Maanpuolustustahtoa on vaalittava.

Toiseksi, takanamme on jatkossa koko liittokunnan voima. Kun haluamme rauhaa, haluamme elää rauhassa, meidän on varauduttava puolustautumaan niin uskottavasti, ettei kenenkään kannata Suomea uhata tai Suomeen hyökätä. Nato-jäsenyys nostaa ratkaisevasti kynnyksestä uhata Suomea sotilaallisesti.

Arvoisa puhemies! Tärkeää Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen asemonnin näkökulmasta on se, että Suomi liittyy Natoon nyt mahdollisimman pian, vaikka se tarkoittaisi liittymistä ilman Ruotsia. Toki Suomen ensisijainen tavoite ja oma etummekin on se, jos pääsemme liittymään Ruotsin kanssa samaan aikaan.

Suomi on jatkossa entistä paremmin turvassa Naton jäsenenä. Työmme on kuitenkin Naton suhteen vasta alussa. Seuraava vaalikausi on ratkaiseva siinä, millaiseksi Suomen Nato-politiikka muotoillaan ja miten maksimaalisesti jäsenyys saadaan palvelemaan Suomen etuja. Työtä on vietävä päättäväisesti eteenpäin seuraavalla hallituskaudella. Päätäjiltä vaaditaan tässä työssä vahvaa näkemystä ja puolustuspoliittista osaamista. Linjamme on oltava ”Naton ytimeen ja kaikkiin pöytiin”, mikä kuvaa myös Suomen EU-jäsenyyden alkutaivalta. Olemme koko liittokunnan turvallisuutta vahvistava voima, vahvistava jäsenmaa.

Meidän tulee määrätietoisesti hakea ratkaisua, jossa Suomeen voitaisiin sijoittaa Naton pysyviä monikansallisia toimintoja, kuten alueellinen komentokeskus tai osaamiskeskus. Naton esikuntatoiminnot vahvistaisivat edelleen turvallisuuttamme ja liittokunnan läsnäoloa Suomessa. Toki niillä olisi myös muita hyötyjä, kuten taloudellisia hyötyjä ja työllistävää vaikutus.

Arvoisa puhemies! Suomella on naapurina arvaamaton, häikäilemätön Venäjä, johon emme voi luottaa, ja pitkä yhteinen raja. Nato-jäsenyys merkitsee ennen kaikkea pidäketä, jotta meidän kimppuumme ei hyökätä. Nato on eurooppalainen puolustusratkaisu. Emme enää koskaan ole yksin.

Nato on aikanaan perustettu tuomaan turvaa ja suoja eurooppalaisille pienille maille Neuvostoliiton turvallisuuspoliittista uhkaa vastaan. Sittemmin Venäjä ei ole perustavanlaatuisesti muuttunut. Meillä on aggressiivinen, häikäilemätön naapuri, joka on valmis käyttämään täysimittaista sotilaallista voimaa pienempää naapuriaan vastaan.

Kuten monesti ennenkin maailmanpolitiikan murroskohdissa, on tullut aika Suomen tarttua hetkeen, tehdä oikeat ratkaisut niiden arvojen pohjalta, joihin me uskomme. Suomi on selvästi vapaiden demokratioiden rintamassa puolustamassa niitä vapauden arvoja, joihin me uskomme. Me emme ole ja me emme jää millekään harmaalle vyöhykkeelle. Suomen paikka on lännessä, Suomen paikka on Natossa.

Arvoisa puhemies! Viimein uusi aika koittaa Suomelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Ja, arvoisa puhemies, Venäjän Ukraina kohdistaman synkän hyökkäyksen vuosipäivä on perjantaina. Ukraina voittaa sodan, Ukrainan täytyy voittaa sota. Meidän tulee seistä lujana urhean Ukrainan tukena rauhan ja vapauden puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Antikainen poissa. — Edustaja Hassi.

17.39 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Pidän hyvin tärkeänä, että ulkoasiainvaliokunnan mietintö Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon eli Natoon on yksimielinen. Tällä eduskuntakaudella on tullut kaksi isoa kriisiä, joita ei ole voinut ennakoida. Molemista on tietysti ollut jonkinlaisia ennusmerkkejä, mutta silti niiden tapahtumista ei ole ollut mahdollista ennakoida etukäteen. Toinen oli koronapandemia ja toinen Venäjän suurhyökkäys Ukraina 24. helmikuuta viime vuonna. Pidän hyvin tärkeänä sitä, että eduskunnassa on molemmissa asioissa pystytty toimimaan hyvin yksituumaisesti hallitus ja oppositio -raja ylittäen.

Nato-jäsenyydessä on kysymys sekä Suomen kansainvälisestä asemasta että Suomen omakuvasta. Toisen maailmansodan jälkeisen ajan moni ulkopuolinen erityisesti lännessä ei pitänyt Suomen asemaa osana länttä mitenkään selvänä, mutta itse olen kokenut, että Suomessa, Suomen sisällä, meille on koko ajan ollut selvää, että Suomi on osa länttä, kuuluu länteen. Se tuli näkyväksi viimeistään ensimmäisellä eduskuntakaudellani 91—95, kun ensin Neuvostoliitto romahti ja siitä irtosivat sekä Baltian maat että muun muassa Ukraina ja Venäjä. Korostan sitä, että myös Venäjä halusi silloin itsenäistyä Neuvostoliitosta, joka sitten vuoden loppuun mennessä virallisestikin lakkasi olemasta. Tämän jälkeenhän Suomi haki EU-jäsenyyttä ja päätti liittyä EU:hun, jolloin Suomen kuuluminen länteen tuli myöskin ikään kuin kansainvälisen asemamme puolesta virallisesti selväksi.

Myös Nato-jäsenyydestä suomalaisten, sekä kansalaisten että kansanedustajien, näkemys selkeni käytännöllisesti katsoen yhdessä yössä, kun Venäjä käynnisti oikeudettoman ja julman hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Mutta itse asiassa yhteistyötä Naton kanssa on tehty hyvässä yhteisymmärryksessä jo yli 20 vuotta muun muassa osallistumalla erilaisiin Nato-vetosiin rauhanturva- ja kriisinhallintatehtäviin. Muistan, että esimerkiksi 90-luvulla silloinen puolustusministeri Anneli Taina luonnehti, että Naton kanssa kihloissa ollaan, mutta häpäivää ei ole vielä päätetty. Hän oli siis kokoomuksen edustaja. Ja sosiaalidemokraatti Liisa Jaakonsaari totesi, että Nato on Suomen ulkopoliittikan salarakas. Eli tämä kuvaa sitä, että suhde on kuitenkin käytännössä ollut melko läheinen jo aika kauan.

Suomen sotilaallisessa liittoutumattomuudessa on mielestäni ollut myös omat etunsa, muun muassa se, että se on luonut luottamusta suomalaisiin rauhanvälittäjiin ja se on helpottanut heidän työtään kriisien rauhanomaisen ratkaisun edistämiseksi eri puolilla maailmaa. Mutta se maailma, jossa liittoutumattomuus oli Suomelle hyvä ratkaisu, lakkasi olemasta 24. helmikuuta aamuyöstä, kun Vladimir Putin teki selväksi, että hänen itsevaltaisesti johtamallaan Venäjällä ei ole mitään rajaa, sen valloitusshalulla ei ole mitään rajaa. Ja ne julmuudet, mihin Venäjän armeija on syyllistynyt Ukrainassa, osoittavat myös, että Venäjän armeijan valmiudella julmuuksiin ei myöskään ole mitään rajaa.

Pidän todennäköisenä, että Ukrainassa hyvin monien tulevien sukupolvien ajan muistetaan sitä, mitä siellä nyt tapahtuu, samalla tavalla kuin Suomessa on muistettu monien sukupolvien ajan sitä, mitä on tapahtunut isovihan aikaan. Esimerkiksi minun isäni suvussa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

muistetaan vieläkin sitä, mitä Venäjän armeija isovihan aikaan teki Hassin talon silloiselle isännälle, joka kidutettiin kuoliaaksi.

No, me emme tiedä vielä, mikä on tarkka päivämäärä, jolloin Suomen Nato-jäsenyys toteutuu, koska kaksi ratifiointia puuttuu vielä, emmekä tiedä, milloin Unkari ja Turkki ratifioinnin päättävät, mutta minusta on erittäin hyvä asia, että eduskunta vielä ennen vaaleja tekee Suomen puolesta selväksi, että Suomen puolesta asia on loppuun käsitelty. On myös tärkeää korostaa sitä, että päätös on puolustuksellinen eikä ketään vastaan.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä haluan nostaa esille kappaleen 33, joka käsittelee eduskunnan pitämistä informoituna. Ulkoasiainvaliokunta toteaa olevan tärkeää, että näistä Nato-kokouksista tiedotetaan asianomaisia valiokuntia ministerien etukäteis- ja jälkikäteiskuulemisten muodossa noudattaen vastaavia peruseriaatteita kuin millä keskeisistä EU-ministerikokouksista tiedotetaan suurelle valiokunnalle. Mielestäni tosiaan se, miten Suomessa menetellään EU-päätöksenteon suhteen, eduskunnan informoinnin ja mandaatin hakemisen suhteen suuressa valiokunnassa, on hyvä esimerkki muille EU-maille parlamentin ja hallituksen välisestä yhteistoiminnasta, ja näitä samoja periaatteita pitää noudattaa myöskin sitten näissä Nato-asioissa.

Arvoisa puhemies! Vielä totean kaksi asiaa lyhyesti. Ensinnäkin sen, että se, että Suomi liittyy Natoon, ei mielestäni muuta sitä, että myöskin Euroopan unionin puolustuslottuvuutta pitää kehittää, koska me emme pysty tietämään etukäteen Yhdysvaltojen tulevaa kehitystä. Ja toiseksi totean saman, minkä monet muutkin kollegat [Puhemies koputtaa] ovat jo todenneet, että Ukraina taistelee myös meidän puolestamme ja meidän tehtävämme on tukea Ukrainaa tässä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja al-Tae.

17.47 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Arvoisat kollegat, rauhaa, rauhaa, rauhaa. Vahva puolustus on Suomen rauhan tae. Nato on tähän paras vaihtoehto nyt. Myös sisäisellä rintamalla Suomen on kiihdytettävä toimintaansa rauhan tiellä osana sen omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Johdonmukainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on Suomen rauhan tae pitkälle tulevaisuuteen. Samanaikaisesti on sisäisesti tärkeätä juuri nyt lähteä vahvistamaan ajatusta Suomen toiminnasta rauhanrakentajana, järjestäjänä sille, että erilaiset riitaiset osapuolet voivat tulla yhteisen pöydän ääreen. Sitä, että Suomi tarjoaa tämäläisyyksiä palveluita jatkossakin, on nyt vahvistettava. Maailma katsoo meitä juuri nyt, ihmettelevät Nato-päätöstä. Meidän täytyy pystyä se selittämään meidän omista lähtökohdistamme ja samanaikaisesti myöskin varmistaa, että olemme osallisia muiden maiden turvallisuuteen. Tätä keskustelua on vielä käytävä, ja erityisesti seuraavalla vaalikaudella tähän täytyy saada monta mahdollisuutta. Suomi ei ole liittynyt Natoon sen takia, että se haluaa sotaa. Suomi on liittynyt Natoon, koska se haluaa rauhaa.

Samanaikaisesti on johdonmukaista kasvattaa tulevia sukupolvia mediakriittisiksi, kasvattaa tulevia sukupolvia ymmärtämään rauhan merkitystä, niin yhteiskuntarauhan kuin vastakkainasettelun kytemisen ja poistamisen merkitystä, ja sitten samalla ymmärtämään heidän oma asemansa tulevaisuuden rauhantekijöinä niin ihmissuhteissa kuin maailmalla.

Ja kolmanneksi: Tuki Ukrainalle juuri nyt on sekä Euroopan että globaalilla tasolla rauhan tae, sillä erityisesti Kiina seuraa nyt, mitä Venäjä tekee ja miten Venäjä joutuu päättämään tämän sodan. Jos sota päättyy jollain tavalla Venäjän eduksi, silloin Kiina myöskin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

villiintyy tästä, ja sillä on paljon mahdollisuuksia villiintyä tästä. Onkin järkevää nyt tukea Ukrainaa, sillä Ukraina ei taistele ainoastaan omasta puolestaan, Euroopan puolesta, Suomen puolesta, vaan itse asiassa Ukraina taistelee laajemman globaalin rauhan puolesta, ja onkin meidän velvollisuutemme heitä tukea tässä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Harjanne, edustaja Harjanne poissa. Edustaja Pirttilahti, edustaja Pirttilahtikin poissa. — Edustaja Packalén on paikalla.

17.50 Tom Packalén ps: Arvoisa puhemies! Elämme historiallisia hetkiä, kun olemme päättämässä liittymisestä sotilasliitto Natoon. Viimeisen vuoden aikana on tapahtunut paljon, ja maailma näyttää hyvin erilaiselta kuin vuosi sitten. Venäjän hyökkäyssodan arpien poistuminen tulee viemään pitkään, eikä paluuta entiseen ole. Koska olemme nyt tilanteessa, jota kukaan ei toivonut, on Natoon liittyminen meille turvallisuuspoliittinen välttämättömyys.

Suomen tavoite on liittyä Natoon yhdessä Ruotsin kanssa, ja tästä on mielestäni pidettävä kiinni. Jos kuitenkin kävisi niin, että Ruotsin hakemuksen hyväksyntä kestäisi pidempään kuin Suomen, meidän tietysti pitää katsoa asiaa oman turvallisuutemme näkökulmasta. Suomen liittyminen Natoon, vaikka Ruotsi ei olisi vielä hyväksytty, vahvistaa myös Ruotsin turvallisuutta, samoin kuin Ruotsin liittyminen Natoon ilman Suomen hyväksymistä toisi Suomelle turvaa, vaikka toki Suomi on maantieteellisesti suuremmassa vaarassa kuin Ruotsi.

Ukrainan sota on ollut herätys monelle pumpulissa kasvaneelle eurooppalaiselle. Monet ovat eläneet lapsenuskossa, että sodat ovat jollain ihmeellisellä tavalla loppuneet maailmasta, mikä kertoo mielestäni naiiviudesta ja historiaperspektiivittömyydestä, sillä sotia on aina ollut ja niitä tulee aina olemaan. Sota on politiikan jatke toisin keinoin, kuten Clausewitz taannoin lausui.

Onneksi Suomi on pitänyt yllä varsin vahvoja puolustusvoimia yleisestä Nato-suuntauksesta poiketen ja pitänyt huolta oman maan puolustuskyvystä. Vuonna 2011 Kataisen hallituksen leikkaukset olivat vaarantaa maanpuolustuksen, ja tekivätkin sille merkittävää haittaa, mutta onneksi näitä virheitä on sittemmin onnistuttu paikkaamaan ja korjaamaan.

Kun jonain päivänä Suomi on vahvistettu Naton jäseneksi, tulee Suomen ajaa Natossa asemaamme rajavaltiona. Tällä tarkoitan sitä, että Natossa oleva 360 asteen näkökulma ei ole realistinen rajamaille, kuten Suomelle, balteille ja Puolalle, joiden tulisi mielestäni keskittyä Naton itärajan puolustamiseen. Manner-Euroopan Naton rajamaat Venäjä, Valko-Venäjä, Ukraina, Serbia, Itävalta, San Marino, Vatikaani, Liechtenstein, Sveitsi ja Andorra — jos näistä mietitään muita kuin Venäjää ja Valko-Venäjää, niin tarvitaanko rajamaista joukkoja näihin maihin? Jos teoreettisesti vaikkapa Andorra hyökkäisi Ranskaan, tarvitaanko rajamaista joukkoja? Ei tarvita.

Mielestäni asiat pitää sanoa suoraan: Nato on perustettu vastavoimaksi Neuvostoliitolle, jonka perillinen Venäjä on, eli mielestäni voisimme palata kylmän sodan retoriikkaan Naton tarkoituksesta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan lausua kiitollisuuteni niin tälle eduskunnalle, ulkoasiainvaliokunnalle ja koko kansalle siitä yksimielisyydestä ja tavasta, jolla tätäkin asiaa on käsitelty Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Marttinen poissa. — Edustaja Huttunen, Hanna.

17.54 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Tunnen erityistä vastuuta kannanotoisani puolustukseen, rajavalvontaan tai Natoon liittymiseen tehdessäni työtäni itärajan maakunnasta tulevana kansanedustajana ja hallintovaliokunnan sekä puolustusvaliokunnan jäsenenä. Pohjois-Karjalan maakuntahallituksen puheenjohtajana ja Savo-Karjalan kansanedustajana olen tehnyt paljon yhteistyötä itäisen naapurimme Venäjän kanssa — voin sanoakin nytten menneessä aikamuodossa: teimme. Järkytys oli alkuun suuri, kun kaikki se pohja, minkä varaan olimme rakentaneet luottamukselliset välimme, katosi hetkessä Venäjän hyökättyä sotimaan Ukrainaan. Naapurimme paljasti todellisen luonteensa, ja entiseen ei ollut enää paluuta. Sodan jatkumisen myötä Ukrainassa Venäjän toimesta tapahtuneet sotarikokset ovat paljastaneet Venäjän hallinnon raakalaismaisuuden ja häikäilemättömyyden. Päätös liittyä Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi on yksi maamme historian suurimmista ja yksi maamme historian tärkeimmistä päätöksistä. Päätöstä ei tehdä, kuten on sanottu, ketään vastaan vaan Suomen turvallisuuden puolesta.

Arvoisa puhemies! Minkälainen on sitten tuleva Nato-Suomi? Naton jäsenenä Suomesta tulee sotilaallisesti liittoutunut valtio. Ulkoasiainvaliokunta toteaa Nato-jäsenyyden merkitsevän tärkeän perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt. Jos Suomea vastaan Naton jäsenenä kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista voimaa, Suomi puolustautuu liittokunnan tuella ennakkoon valmisteltujen ja harjoiteltujen yhteisten puolustuksen järjestelyjen mukaisesti. Vastaavasti Suomella on velvollisuus tukea muita hyökkäyksen kohteeksi joutuneita liittolaisia. Suomi tulee ottamaan Nato-jäsenyyden vastaan täysin oikeuksin ja täysin velvollisuuksin. Hoidamme osamme liittokunnan yhteisestä pelotteesta ja puolustuksesta pitäen samalla kuitenkin kiinni panostuksistamme vahvaan kansalliseen puolustukseen. Suomen Nato-jäsenyyden tukee liittokunnan puolustusta. Suomella on kokoonsa suhteutettuna hyvin varteenotettavat, vuosikymmeniä järjestelmällisesti kehitetyt puolustusvoimat, kriisinsietokykyinen yhteiskunta, teknologista huippuosaamista sekä kansainvälisesti mitattuna erittäin korkea maanpuolustustahto. Suomi on turvallisuuden tuottaja. Suomen Nato-jäsenyyden lisää myös vakautta Itämeren alueella ja vahvistaa koko Euroopan turvallisuutta. Suomalaista osaamista arvostetaan sotilaallisellakin saralla. Historiamme kertoo osaamisen lisäksi myös siitä kuuluisasta suomalaisesta sisusta. Suomen tärkeä tehtävä tulee olemaan edelleen sama kuin ennenkin: muun muassa turvaamme pitkän itärajamme, joka tulee jatkossa olemaan myös osa Naton itärajaa. Tämän tehtävän me osaamme, ja osaammekin sen hyvin.

Arvoisa puhemies! Me olemme rauhaa rakastava kansa. Me teemme Natoon liittymiseen liittyvät päätökset, jotta Suomi ei enää milloinkaan joutuisi sotaan. Kannatan lämpimästi Naton jäsenyyssopimuksen hyväksymistä. Ja ajatukseni ovat Ukrainan ja Ukrainan kansan puolella.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo, poissa. — Edustaja Löfström.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

17.59 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Vi lever i en ny säkerhetspolitisk verklighet. Vi kan inte ensamma påverka den. Däremot kan vi fatta beslut som i den nya verkligheten maximerar vår egen säkerhet och Europas säkerhet. Det har vi gjort genom att ansöka om medlemskap i försvarsalliansen Nato. I dag närmar vi oss slutet av en historisk process här i riksdagen då vi inleder den avslutande debatten om Finlands ratificering av medlemskapet. Slutligt beslut väntar nästa vecka.

Ryssland rev den 24 februari i fjol, alltså i dag nästan på dagen för ett år sedan, upp den europeiska säkerhetsordningen med rötterna genom sin brutala, storskaliga och illegala attack på Ukraina. Den säkerhetsomgivning dit även Ryssland hörde och som vi lutade vårt stabilitetsbygge mot raserades då. Attacken har försämrat säkerhetsläget och ökat riskerna för hela Europa, också för Finland. Förtroendet och tilliten till att länder vill leva i fred eller ens ska fatta rationella och logiska beslut har raserats, och det är i det sammanhanget ratificeringen av Natomedlemskapet sker.

Ärade talman! Finlands beslut är inte ett beslut mot Ryssland eller mot någon annan. Det är inget nollsummespel. Beslutet görs inte av rädsla utan pragmatiskt och rationellt för att maximera vår säkerhet att som självständigt land aldrig någonsin igen behöva vara i krig. Natomedlemskapets avsikt är att minimera riskerna och att säkerställa att alla finländares och ålänningars vanliga liv ska kunna fortsätta precis som nu, i fred och säkerhet.

Det här handlar inte om att Nato utvidgas, utan om att Finland och Sverige suveränt och frivilligt beslutat om att ansöka om medlemskap, och det måste respekteras. Finland är ett fredligt land som vill fortsätta leva i fred och säkerhet. Kärnan i Finlands försvar kommer vara oförändrad.

Ärade talman! Att Finland nu gör färdigt Natoratificeringen gör att bollen går vidare till Nato. Finland och Sverige kan inte bli medlemmar utan att samtliga befintliga medlemmar godkänt ansökningarna. 28 av 30 Natoländer har gjort det i expressfart, eftersom Finland och Sverige uppfyller alla medlemskriterier och kommer vara nettoleverantörer av säkerhet. Nu vill vi att Ungern och Turkiet godkänner ratificeringen så snabbt som möjligt så att vi kan vara medlemmar till nästa Natotoppmöte i Litauen i juli. Förhoppningen är att Finlands beslut att göra klart ratificeringen kunde bryta dödläget och få fart på de två kvarvarande ratificeringarna.

Ärade talman! Ålands särställning kommer att respekteras och är inget hinder för Finlands Natomedlemskap. Det här är också något som bekräftats av Nato i de förhandlingar om medlemskap som genomförts. Det är viktigt att Ålands ställning också slås fast i riksdagens behandling här och nu. Utrikesministeriet, grundlagsutskottet och landskapsregeringen har alla gjort samma bedömning kring det och att detta beslut hör till rikets behörighet. Grundlagsutskottet fäster ändå i behandlingen uppmärksamhet på möjligheten att i efterhand begära lagtingets bifall ifall det i framtiden skulle visa sig behövas, om man exempelvis kommer in på områden som berör civilberedskap. Här har riksdagen slagit fast de önskemål som landskapsregeringen haft i sitt utlåtande.

Ärade talman! Rysslands attack på Ukraina har återigen visat att vi inte kan ta för givet allt det som vi ofta tar för givet, nämligen fred och säkerhet. Priset på säkerhet har gått upp i takt med den ökade osäkerheten. I denna osäkra tid har statsledningen arbetat systematiskt, säkert och professionellt på ett exemplariskt och beundransvärt sätt. Det har också riksdagen gjort, och utrikesutskottets och grundlagsutskottets betänkanden och utlåtanden är enhälliga.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Att det bildats nästan konsensus i den här frågan visar Finland då det fungerar som bäst och är i linje med vår långa utrikespolitiska tradition att i stora frågor söka konsensus. På ett pragmatiskt och fördomsfritt sätt har vi diskuterat det här både i riksdagen och som samhälle och nått en slutsats som det råder bred enighet kring. Dessutom har man hela tiden lyckats hålla huvudet kallt. Jag tror att den saken också har betydelse för samhället som helhet eftersom det bidrar till tilliten och tryggheten, två grundpelare i vårt samhälle.

Ärade talman! Jag ser fram emot att vara med och godkänna ratificeringen av Finlands Natomedlemskap nästa vecka.

Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunta korostaa, että Suomen liittyminen Pohjois-Atlantin sopimukseen ei vaikuta Ahvenanmaan kansainväliseen oikeuteen perustuvaan asemaan. Ahvenanmaan maakuntahallitus painotti lausunnossaan demilitarisoinnin ja liittoutumattomuuden jatkumisen tärkeyttä. Hallituksen esityksen mukaan Suomi on liittymiskeskusteluissa ulkoministerin avauspuheenvuorossa tuonut ilmi Ahvenanmaan kansainvälisoikeudellisen aseman ja sen, että Ahvenanmaa on osa Suomen suvereenia aluetta ja Suomi on sopimusmääräysten mukaisesti varautunut puolustamaan Ahvenanmaan puolueettomuutta tarpeellisin toimenpitein.

Hallituksen esityksen mukaan Pohjois-Atlantin sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole huomauttamista tähän lähtökohtaan.

Perustuslakivaliokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että Nato-sopimukselle olisi aikaisemman kansainvälisten sopimusten hyväksynnän saamista koskevan käytännön perusteella mahdollista pyytää myöhemmässä vaiheessa maakuntapäivien hyväksyntä, mikäli se osoittautuisi tarpeelliseksi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari poissa, edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Kaunisto.

18.05 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Nyt tänään käsiteltävä hallituksen esitys Pohjois-Atlantin sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi on tärkeä asia monesta syystä. Ensinnäkin kyse on Suomen turvallisuuden maksimoinnista, voimakkaan pidäkkeen rakentamisesta ja ennaltaehkäisevästä työstä, ettemme ikinä joutuisi pysäyttämään Venäjän hyökkäystä yksin. Toiseksi se on tämän eduskunnan aloittaman Nato-jäsenyyssprosessin loppuun saattamista, ainakin Suomen puolelta. Ja samalla se on osoitus tuleville hallituksille ja eduskunnalle, että tämä on se tie, mihin haluamme yhdessä Suomena kulkea — ajallisesti useamman vuoden ehkä myöhässä, mutta vihdoin suunta on selvä. Ja kolmanneksi — sanon tämän kaakkoissuomalaisena ja etenkin kymenlaaksolaisena — tässä on kysymyksessä tärkeä askel yhä tiiviimmin kohti länttä ja samalla turvallisempaa investointiympäristöä.

Miksi nostan esiin Kymenlaakson? Koska historia osoittaa alueen merkityksen Suomelle, koska Kymenlaakso on Pietarin ja Helsingin välissä ja koska koko Kaakkois-Suomen ja Itä-Suomen elinvoimaisuus ja hyvinvointi toimivat pidäkkeenä ja koko Suomen turvallisuutta lisäävänä asiana. Jos jotain positiivista Venäjän raakalaismaisesta toiminnasta on syntynyt, niin ainakin ymmärrys Kaakkois-Suomen merkityksestä Suomelle on kirkastunut jokaiselle. Älkäämme ikinä unohtako tätä tosiasiaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Arvoisa puhemies! Me liitymme Natoon täysillä oikeuksilla ja täysillä velvollisuuksilla. Meidän tehtävämme on heti alkumetreillä ottaa proaktiivinen ja yhteistyökykyinen asenne ja toimintatapa Natossa. Ei mennä matkustajaksi vaan yhdeksi kuljettajaksi, joka haluaa olla rakentamassa turvaa yhä monisysteemisessä maailmassa. Onko esimerkiksi syytä vahvistaa Naton läsnäoloa Kymenlaaksossa, esimerkiksi Utin jääkäriyrykmentissä, on täysin aiheellinen kysymys. Siihen vastaus ja päätös tehdään Suomen turvallisuuden ehdoilla, kokonaistilanne ymmärtäen, yhdessä muiden Nato-maiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Ukrainan sisukkuus on esimerkki siitä, miten vahva kansallistunne ja itsenäisyyden puolustaminen ihmisissä elää. Itseen puolustaessaan ukrainalaiset suojelevat myös koko Eurooppaa, ja jos tarkkoja ollaan, niin ukrainalaisten uhrat ovat olleet Suomelle ja Suomen itsenäisyydelle ja turvallisuudelle aivan elintärkeitä. Vaikka sota on venynyt ja saattaa venyä vielä pitkään, me emme saa turtua uutisointiin, me emme saa unohtaa ukrainalaisten rohkeutta, me emme saa hyväksyä Venäjän toimia. Meidän pitää tehdä kaikkemme, että Ukraina voittaa sodan, sillä se on ainoa tapa sanoa, että aseinen hyökkäyksellä ei modernissa maailmassa saa tahtoaan läpi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie poissa, edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Kiviranta.

18.09 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että nykyinen eduskunta vielä käsittelee hallituksen esityksen Suomen Nato-jäsenyydestä ja hyväksyy sen. On tärkeää myöskin, että hallituksen esitystä koskeva ulkoasiainvaliokunnan mietintö on yksimielinen. Suomi tietysti on hakenut Naton jäsenyyttä ja liittyy Naton jäseneksi niin nopeasti kuin mahdollista. Totta kai on toivottavaa, että se voisi tapahtua samanaikaisesti Ruotsin kanssa.

Arvoisa puhemies! Sitten pari sanaa Nato-jäsenyyden kustannuksista. Naton jäsenenä Suomi sitoutuu tavoitteeseen, jonka mukaan puolustusmäärärahojen tulee olla kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta. Suomen nykyinen puolustusbudjetti täyttää tämän tavoitteen. Tavoitteen saavuttamista jäsenyyden toteututtua helpottaa se, että Natossa puolustusmenoihin otetaan laskukaavan mukaan myös sotilaallisen kriisinhallinnan menot, Rajavartiolaitoksen sotilaallisen maanpuolustuksen ja rajojen valvonnan kulut sekä sotilas- ja siviililäkkeet. Kansallista budjetointia voidaan jatkossa myös selventää ja kehittää siten, että kaikki Nato-jäsenyydestä eri hallinnonaloilla aiheutuvat kustannukset tulevat poimituiksi puolustusmenojen kahden prosentin bruttokansantuotetavoitetta täyttämään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Multala poissa, edustaja Leppä poissa, edustaja Kankaanniemi poissa, edustaja Kilpi poissa, edustaja Yrttiahio poissa. — Edustaja Meri.

18.11 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kuten valiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Halla-aho kertoi, niin oli erittäin tärkeää, että tämä ulkoasiainvaliokunnan mietintö oli yksimielinen ja lähtee siitä, että hyväksymme Nato-jäsenyyden jo tällä vaalikaudella. Oli viisaasti sanottu Halla-aholta, että kaikki eivät saaneet kaikkea mietintöön mutta jokainen sai jotakin. Se osoitti eduskunnan yksituumaisuutta vaikeiden asioiden edessä. On hyvä, että Suomen ulkopoliittinen keskustelu ja ulkopoliittikka perustuu hyvin pitkälle yksituumaisuuteen, vaikka täällä salissa olemme monista muista asioista perustelustikin eri mieltä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Suomen tulee jatkossakin panostaa omaan maanpuolustukseen ja nojata yleiseen asevelvollisuuteen ja huolehtia, että maanpuolustus ja sen rahoitus ja resurssit ovat kunnossa. Toivon, että tämä on kaikkien puolueiden yksituumainen tavoite. Olemme Naton jäseneksi tullessamme Naton ulkoraja Venäjän kanssa, ja Nato-jäsenyys tulee olemaan pelote ja sellainen pidäkevaikutus, että Suomeen ei tule eikä kannata hyökätä.

Täällä on keskusteltu siitä, kuka on ollut mitäkin mieltä joskus, ja ehkä nostettu sillä omat siipensä tai päinvastoin, mutta en pidä sitä nyt oleellisena, koska maailma on niin valtavasti muuttunut noin vuodessa. Itsekin vielä 2019 eduskuntavaaleissa vastailin kaikkiin vaalikoneisiin ja muutenkin, että en katsonut tuolloin Nato-jäsenyyttä tarpeelliseksi, ja ajattelin, kuten varmasti moni muukin suomalainen, että Venäjällä on joku tolkkua olemassa ja Suomi voisi pysyä liittoutumattomana ottamatta kantaa niin sanottuun suurvaltapoliitiikkaan, ja ettei Euroopassa enää sodittaisi.

No, 24. helmikuuta vuosi sitten Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Muistan tuon aamun erittäin hyvin. Olin todella järkyttynyt. Varmaan monilla oli tippa linssissä, kun ajatteli, miten tämä voi olla edes mahdollista. No, naamiot oli laskettu, kuten presidentti Niinistö viisaasti sanoi. Myös oma ajatukseni alkoi muuttua tuon realismin edessä, ja nyt kannatan Nato-jäsenyyttä. Myös kansa kannattaa laajasti Nato-jäsenyyttä, sitä turvaamaan puolustuksemme selkänajaksi, sillä yksin emme voi enää jäädä. Jokainen toivoo rauhaa, mutta se ei nyt kyllä valitettavasti ole ihan lähitulevaisuudessa näköpiirissä. Toivon todella, että Venäjän kansa lopulta vaatisi maan siirtyvän demokratiaan ja rauhaan. Vain Venäjän kansa voi muuttaa Venäjän oman suunnan.

Emme voi edes kuvitella niitä kauheuksia ja sitä hätää, josta Ukrainassa kansa joutuu joka päivä kärsimään. Siksi on tärkeää, että tuemme Ukrainaa loppuun asti ja myös aikanaan maan jälleenrakentamisessa. Kiitos kaikille, ja toivon, että voimme yksimielisesti päättää Nato-jäsenyyden hyväksymisestä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman poissa. — Edustaja Niemi.

18.15 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Pohjois-Atlantin liitto ja Nato ja Suomi: tällä historiallisella hetkellä tunnen todella ylpeyttä, kun saan olla Suomen eduskunnassa kansanedustajana ja olemme tekemässä historiallista päätöstä siitä, että Suomi liittyy täysjäseneksi Natoon. Se on erittäin tärkeä asia tänä päivänä.

Lähes aina toritapahtumissa — nyt jo näin vaalien alla — on se tilanne, että kaikki kysyvät, miksi. On aika helppo sanoa, että Suomella on se 1 340 kilometriä itärajaa Venäjän kanssa, joka tällä hetkellä on törkeästi hyökännyt Ukrainaan ja jatkaa sotaansa siellä. Tämän keskustelun jälkeen kyllä jokainen ymmärtää, että meidän on todella vaikea sinne varsinaista aitaa rakentaa, mutta Naton suoma 5 artikla antaa meille myöskin hyvin vankan raja-aidan sille kohtaa, sillä puolustusliitto Nato on meillä erittäin vahva pidäke siinä suunnitelmassa, jos Venäjällä on ajatusta tähän suuntaan joskus kohdistaa joitakin toimenpiteitä.

Olen ylpeä siitä, että tällä kaudella saan olla eduskunnassa. Hyvä Suomi, hyvä Nato.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Leppä.

18.17 Jari Leppä kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä, että me olemme nyt päättämässä — ja toivon mukaan yksimielisesti — Natoon liittymisen viimeistä tärkeää etappia, sopimus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

ta liittokuntaan liittymiseksi. Kiitoksia ulkoasiainvaliokunnalle hyvästä työstä, perusteellisesta työstä ja yksimielisyydestä valiokuntatyöskentelyn aikana. Tästä on myös syytä esittää parhaat kiitokset valtiojohdolle, että on viety viisaalla tavalla, vakaalla tavalla Suomen Nato-jäsenyyttä uudistuneessa, merkittävästi muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa eteenpäin.

Prosessi lähti liikkeelle vahvasti silloin, kun Venäjä röyhkeästi hyökkäsi Ukrainaan. Sen jälkeen myös Suomi ja suomalaiset olivat vahvasti sillä kannalla, että me tarvitsemme lisää turvaa. Meillä on ollut perinteisesti vahvat puolustusvoimat, kyvykkäät puolustusvoimat. Meillä on kokonaisturvallisuusajattelu, meillä on erittäin vahva maanpuolustustahto, laaja reservi ja myöskin koko maan puolustus. Ne ovat muodostaneet sen kehikon, sen pohjan, jolla Suomi on omaa turvallisuuttaan ylläpitänyt. Mutta nyt, tilanteen muuttuessa, oli perusteltua tehdä seuraava askel ja käyttää tuo Nato-optio hyväksi ja hakea liittokunnan jäsenyyttä. Se on kahdesta maasta enää kiinni, ja tämän päätöksen jälkeen, jonka me teemme omalta osaltamme, kaikki päätökset ovat tehtynä. Tämä on tosi tärkeä asia, ja on hyvä, että tämä eduskunta tämän päätöksen myöskin tekee.

Tärkeää on myöskin se, että Ruotsi pääsee jäseneksi Natoon ja myös mahdollisimman pian. Me olemme tässä hakuprosessin aikana menneet käsi kädessä, yhtä jalkaa Nato-prosessissa, ja toivottavasti se näin menee loppuun saakka, mutta jos käy niin, että jompikumpi maa hyväksytään Natoon ennen toista, niin toivon mukaan tietysti, ja näin ainakin Suomen pitää tehdä, me sitten tuemme vahvasti, että molemmat tuon Nato-jäsenyyden saavuttavat.

Suomi myös tuottaa vahvasti turvallisuutta. Me emme ole turvallisuuden kuluttaja, niin kuin on moneen kertaan todettu, vaan tuotamme sitä, ja siinä mielessä meistä ja Suomesta on myöskin vahvaa lisäarvoa Natolle. On myöskin monia asioita, joita suurella mielenkiinnolla Natossa ja Nato-maissa seurataan, Suomen kokonaisturvallisuuden toimintamallia, ja siinä yksi merkittävä asia on varautuminen, on huoltovarmuusnäkökulmat, ja näistä meidän tietenkin pitää tiukasti kiinni pitää. Oma puolustus on pidettävä aina kunnossa, vaikka liittokunnan jäseniä olisimmekin, ja ne satsaukset, joita tämä hallitus on omaan puolustukseen, varautumiseen ja kaluston uusimiseen tehnyt, ovat erittäin perusteltuja ja oikeita. Toivoo sopii, että seuraava hallitus ja seuraavat hallitukset pitävät kiinni tästä linjasta, että meillä on riittävä resursointi, riittävä rahoitus myöskin tulevaisuudessa meidän turvallisuutemme takeeksi. Vakautta ja varautumista, sitä isänmaa tarvitsee, ja sitä Nato-jäsenyyks meille myöskin tuottaa.

Toivon, että tämä päätös, joka eduskunnassa tehdään, olisi myös tässä isossa salissa mahdollisimman yksimielinen. Se myös antaa vahvan signaalin ei ainoastaan meille täällä ja suomalaisille vaan koko Euroopalle, koko liittokunnalle. Sitä me kaikki tarvitsemme, ja se on pohja sille, että me menestymme, pieni maa, mahdollisimman yhtenäisenä. Silloin me myös olemme turvassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kymäläinen.

18.21 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Myös minä yhdyn kiitoksiin ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä, siitä, että tämä työ saatiin vielä tämän hallituskauden aikana valmiiksi tältä osin ja eduskunta pystyy tekemään tästä sitten — toivottavasti mahdollisimman yksimielisesti — päätöksen, jota myös laaja osa Suomen kansasta odottaa ja edellyttää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Venäjä käy röyhkeää hyökkäyssotaa rikkoen kaikkia yhteisiä sopimuksia ihmisoikeuksista alkaen, eikä Venäjä näytä hyväksyvän naapurimaidensa omia turvallisuusjärjestelmiä vaan haluaa liittää naapurivaltionsa omaan etupiiriinsä. Tämän vuoksi on tärkeää, että me laajennamme omaa turvallisuuttamme, ja Nato on tässä osaltaan erittäin tärkeässä roolissa. Se liittää meitä länteen, tuo meille vahvempia hartioita ja pelotteen, selkärangan niin sanotusti.

Tulee huomata, että Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos ovat olleet jo kauan ennen tätä Venäjän hyökkäyssotaa sitä mieltä, että Nato-jäsenyys olisi meille vahvistava turvallisuustekijä, ja siltä osin on hyvä, että nyt kun tämä turvallisuusympäristö näin radikaalisesti muuttuu, niin myös eduskunnan mielipiteet tämän asian osalta ovat vahvasti meidän viranomaisten näkemyksiä tukevia. Meillä on yli 1 300 kilometriä itärajaa, ja tämä Natoon liittyminen osoittaa sen, että me emme alistu emmekä pelkää. Emme me halua sotaa, vaan haluamme mahdollisuuksia turvata rauha Suomessa myös tulevaisuudessa, ja Naton jäsenyydellä näen itse hyvin vahvasti ennaltaehkäisevää vaikutusta.

Ulkoasiainvaliokunta korosti, että Nato-jäsenyys ei muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteisönä, ja tämä on mielestäni hyvin huomioitu.

Samoitte valtiokunta piti tärkeänä, että Naton jäsenenä Suomi jatkaa aktiivista ja ennakkoivaa diplomatiaa ja globaalia vakautta edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, joka perustuu laajaan turvallisuuskäsitykseen. Myös tämä on mielestäni tärkeä nosto.

Toivon todella, että tältä eduskunnalta tulee mahdollisimman yksimielinen, vahva tuki Natoon liittymiselle, ja kiitän tätä hallitusta, pääministeri Sanna Marinin hienoa työtä, siitä, että on luotsattu tätä asiaa eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Yrttiaho.

18.24 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Kun tapaa eri tilaisuuksissa ihmisiä, on monella huoli palveluista, toimeentulosta, mutta myös sodasta. Osa ihmisistä selvästikin pelkää Ukrainan sodan laajentumista ja Suomenkin joutumista sotaan. Kun Nato-jäsenyys tulee heidän kanssaan puheeksi, on monella huoli siitä, että jäsenyys voisi tuoda myös Suomeen ulkomaiden asevoimia, tukikohtia ja jopa ydinaseita ja että Suomi voisi joutua suurvaltojen voimienmittelyn kentäksi.

Puhemies! Jos Suomi on sotilasliitto Naton jäsen ja suurvaltojen välille syntyy yhteenotto, niin myös Suomi joutuu sotaan. Sotilaallinen liittoutumattomuus sitä vastoin on mielestäni ainoa tapa, joka antaisi Suomelle edes teoreettisen mahdollisuuden pysyä sotatoimien ulkopuolella. Juuri siksi en kannata Suomen liittymistä Natoon, vaan sotilaallista liittoutumattomuutta.

Presidentti Niinistön lausunto siitä, ettei Suomeen ole tarvetta sijoittaa ydinaseita ja ettei niitä kukaan myöskään ole Suomeen tyrkyttämässä, on otettu turuilla ja toreilla selvästi huojentuneena vastaan, mutta samalla monet myös ihmettelevät, miksi pääministeri näyttää puhuvan aivan toisella tapaa eikä halua asettaa minkäänlaisia rajoituksia sen paremmin ulkomaisille joukoille kuin ydinaseillekaan.

Koko hallituksen kielteinen kanta minkäänlaisiin rajoituksiin ja aikomus hyväksyä Nato-jäsenyys ilman minkäänlaisia kansallisia ehtoja kummastuttavat myös minua. Kun Norja ja Tanska liittyivät Natoon, ne hyväksyivät kansallisesti joukon rajoituksia, joilla muun muassa ulkomaiset tukikohdat ja ydinaseet suljettiin pois. Suomi ei näin halua teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

dä. Monet asiantuntijat, joita ulkoasiainvaliokunta kuitenkin ei ole kuullut mietintöä valmistellessaan, kertovat haluttomuuden tehdä mitään kansallisia varaumia Nato-jäsenyyteen liittyvän niihin neuvotteluihin, jotka koskevat Suomen ja Yhdysvaltain keskinäisen kahdenvälisen puolustussopimuksen solmimista. Norja on tehnyt Yhdysvaltain kanssa kahdenvälisen puolustussopimuksen, jossa se luovuttaa Yhdysvaltain asevoimille oikeuden käyttää neljää isoa sen asevoimien käyttöön luovutettavaa aluetta. Suomi, Ruotsi ja Tanska neuvottelevat nyt samankaltaisesta sopimuksesta. Kaikkien maiden kanssa on kyse neuvotteluista, joissa maat antavat Yhdysvalloille oikeuden käyttää näiden maiden puolustusrakenteita ja laajoja maa-alueita muun muassa Yhdysvaltain asevoimien raskaiden aseiden varastointiin. Sotilaat käyttävät tästä termiä ”ennakkovarastointi” — ennakko mihin?

Puhemies! Ruotsi neuvottelee parhaillaan Yhdysvaltain kanssa luovutettavista alueista, ilmeisesti myös Suomi, vaikka asiasta ei ole toistaiseksi kerrottu ainakaan laajemmin eduskunnalle. Ruotsi on tietävästi keskustelemassa alueista, jotka sijaitsevat muun muassa Tukholman ja Göteborgin lähistöllä. Sälensissä tammikuussa pidetyssä turvallisuuspoliittisessa konferenssissa Ruotsin puolustusministeri Pål Jonson kertoi, että uusi puolustussopimus toisi Yhdysvaltain asevoimien joukkoja kriisitilanteessa paikalle huomattavasti nopeammin kuin byrokraattiseksi luonnehdittu Nato.

Pyytäisinkin hallitusta ja puolustusministeri Savolaa tulemaan esiin ja kertomaan eduskunnalle, missä vaiheessa sopimusneuvottelut Suomen osalta ovat ja mitä alueita Suomi harkitsee luovutettavaksi Yhdysvaltain asevoimien käyttöön. Marinin hallitus ei siis halua tehdä minkäänlaisia kansallisia varaumia Nato-sopimuksen yhteydessä siksi, että se pelkää rajausten vaikuttavan kielteisesti nyt käynnissä oleviin puolustussopimusta koskeviin neuvotteluihin. Haluaisin kuulla hallituksen ja ministerin kannan myös tähän. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

18.29 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Ulkoasiainvaliokunnassa tätä mietintöä laadittiin hyvin huolellisesti, melkein pä pilkuntarkasti, käyden läpi erilaiset näkökohdat, jotka tänä päivänä meillä tiedossa ovat. Tästä perusteellisesta ja hyvästä työstä lausun erityiset kiitokset sekä valiokunnalle että erityisesti sen puheenjohtajalle, edustaja Halla-aholle, joka valtavalla asiantuntemuksella ja perehtyneisyydellä asiaan paneutui ja johti tuota työtä ja asiantuntijakuulemista, joka toi paljon erilaisia näkökulmia esille.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnassa päädyttiin siihen, että sopimusten hyväksyminen viedään läpi ennen eduskuntavaaleja, vaikka Nato-maista Turkki ja Unkari eivät ole vielä ratifioineet Suomen jäsenyyttä. Samalla tavoitteena on edelleen se, että Suomi ja Ruotsi voivat liittyä yhdessä Natoon, ja tämän toivotaan tapahtuvan mahdollisimman pian. Jos niin käy, että Suomi ja Ruotsi eivät yhdessä syystä tai toisesta voi liittyä, niin se tapahtuu kuitenkin yhteisymmärryksessä, eli yhteyttä Ruotsin päättäviin tahoihin on pidetty tämän Suomen hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä, ja se on erittäin tärkeää ja arvokasta.

Tuo ajankohta — nyt, kun käsittelemme ennen eduskuntavaaleja tätä asiaa ja viemme sen loppuun — on tietysti hyvin mielenkiintoinen kysymys. Varsinaista kiirettä ei ole siinä mielessä, että ei ole nyt nähtävissä, että aivan heti nuo kaksi Nato-maata Suomen ja Ruotsin jäsenyyden hyväksyisivät. Siinä mielessä voisi olla aikaa. Toki meillä saattaa mennä hallituksen muodostamiseen jonkin verran aikaa, mutta sinäkin aikana voidaan tiettyjä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

päätöksiä tehdä. On kuitenkin perusteltua, että tämä käsitellään, viedään läpi ennen eduskuntavaaleja, joskin toisaalta erittäin tärkeät asiat voisi olla kohtuullista käydä myös vaalikeskustelujen kautta. Se, ovatko ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja Nato-jäsenyys asioita, joita pitää erityisesti varjella vaalikentiltä, on tietysti mielenkiintoinen kysymys. Vielä vuosi, pari, kolme sitten oli varmasti meillä useilla ajatus, että Natoon liitytään vain kansanäänestyksen kautta. Nyt mennään yhden vaalikauden aikana ilman laajaa kansalaiskeskustelua, mutta tiedämme toisaalta, että Suomen kansa on tähän nyt kyllä varsin valmis tietyistä syistä.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys on EU-jäsenyyden jälkeen merkittävä ratkaisu. Tässä yhteydessä on syytä nostaa esille myös eduskunnan vaikutusmahdollisuudet, niiden turvaaminen ennakoivalla tavalla, mikä edellyttää valtioneuvostolta oma-aloitteisuutta tietojen toimittamisessa eduskunnalle ja toisaalta velvollisuutta toimittaa eduskunnan ja sen valiokuntien pyytämät tiedot niin kuin perustuslaki edellyttää. Tätä on syytä korostaa. Kansallisen käsittelyn osalta ulkoasiainvaliokunta painottaa erityisesti ulkopoliittikan johtamiseen kiinteästi liittyvän yhteistoimintavelvoitteen merkitystä ja sen toimivuuden tärkeyttä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden turvaamiseksi. Tämä on keskeisen tärkeää myös Nato-jäsenyyden olosuhteissa. Nato-jäsenyyden myötä yhteensovittamisen tarpeen voi ennakoida lisääntyvän käsiteltävien asioiden määrän ja päätöksenteon nopeudelle asetettavien vaatimusten kasvaessa.

Arvoisa puhemies! Mietinnön mukaan Suomen Nato-jäsenyyden kustannusten arvioidaan olevan vuosittain yhteensä noin 70—100 miljoonaa euroa. Valtiovarainvaliokunnassa kävimme läpi tätä kustannuspuolta, vaikutuksia valtiontalouteen, ja siinä suhteessa ulkoasiainvaliokunta onkin valtiovarainvaliokuntaa lainaten pitänyt tärkeänä esityksessään esiin tullutta huomiota siitä, että kustannusarvio, tuo 70—100 miljoonaa, ei kata Naton puolustus suunnitteluprosessissa myöhemmin selviävien, Suomelle kohdistettavien suorituskykyvaatimusten hintaa. Menoja aiheutuu muun muassa Naton rauhanajan tehtävistä, monikansallisista suorituskykyhankkeista, johtamisjärjestelmistä ja valmiusvaatimuksista. Ulkoasiainvaliokunta korostaa myös, että Nato-jäsenyys ei saa puolustusmenojen osalta heikentää Suomen budjettiprosessiin kuuluvia demokratian ja läpinäkyvyyden vaatimuksia. Lisäksi valiokunta katsoo, että on huomioitava Suomen kokonaisturvallisuutta korostava lähestymistapa ja suorien budjettivaikutusten kannalta kustannustehokas asevelvollisuusjärjestelmä, joka poikkeaa useimmista Nato-maista.

Edelleen Suomen liittymisellä Natoon on merkittäviä henkilöstövaikutuksia koko valtionhallinnossa. Hallituksen esityksessä todetaan vaativien asiantuntijatehtävien lisääntyvän, kun Suomi osallistuu Naton päätöksentekoon ja jäsenvaltioiden keskinäiseen yhteistyöhön kattavasti noin neljänsadan komitean ja työryhmän sekä Naton virastojen kautta. Valtiovarainvaliokunnan lausunnossa onkin näihin henkilöstövaikutuksiin paneuduttu niiden tietojen varassa, mitä meillä on käytettävissä — ja tietysti on, kun toimivaan organisaation olemme liittymässä.

Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin suuri päätös. Olen täällä salissa yli 30 vuotta ollut, ja harvoin on näin mittavia päätöksiä tullut eteen. [Tuomas Kettunen: Historiallinen!] Siksi on todettava, että meillä tämä koko prosessi, vaikka se on viety nopeasti läpi, on kuitenkin käsitelty varsin perusteellisesti. Vaikkei sitä kansanäänestystä ja kansan kuulemistä tässä olekaan mukana eikä edes vaalien kautta, niin kuitenkin uskon, että tämä on Suomen kansan hyväksymä, laajasti tukema ratkaisu. Niin kuin on todettu ja itsekin tuossa aikaisemmin totesin, tämä ei ole ketään vastaan vaan Suomen kansan ratkaisu oman turvallisuus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

tensa mahdollisimman hyväksi varmistamiseksi tässä valitettavan pahassa maailmassa, jossa joudumme kuitenkin kansakuntanakin elämään. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

18.36 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan päätös valmistaa mietintönsä Suomen liittymisestä Natoon oli aivan oikea. Suomen lähtökohtana on, että liittymme Natoon yhdessä Ruotsin kanssa ja etenemme käsi kädessä, niin kuin olemme tähän astikin edenneet. Suomella on kuitenkin oltava valmius liittyä yksin Natoon. On tietenkin Suomen, Ruotsin ja Euroopan turvallisuuden edun mukaista, että Suomi ja Ruotsi liittyisivät yhtä aikaa. Ruotsi täyttää kaikki Naton asettamat jäsenmaakriteerit, niin kuin Suomikin, mutta Suomen ja Ruotsin lähtökohdat eivät kuitenkaan ole samoja. Suomella on 1 300 kilometrin raja Venäjän kanssa. Tärkeintä Suomen ja Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen tilanteen näkökulmasta on se, että Suomi liittyisi Natoon mahdollisimman pian. Suomen Nato-jäsenyys edistäisi osaltaan myös alueen turvallisuutta kaiken kaikkiaan, ja uskonkin, että hyvä yhteistyö Ruotsin kanssa säilyy joka tapauksessa, mutta niin kuin sanoin, tavoitteena pitää olla, että yhdessä liitytään.

Tulevat vuodet asettavat perustan Suomen Nato-politiikalle, mutta kyllä se tuo myös haasteita. Suomen on oltava aktiivinen toimija, turvallisuuden tuottaja ja luotettava yhteistyökumppani, joka omalta osaltaan edistää Naton uskottavuutta ja toimintakykyä niin lähialueillamme kuin globaalisti. Meidän pitää pyrkiä menemään kaikkiin pöytiin, kaikkiin ytimiin — muuten me emme ole siellä vaikuttamassa kunnolla. Suomen keskeisin tehtävä Natossa on puolustaa Suomea. Suomella on myös iso rooli Itämeren alueen sekä arktisen alueen puolustuksen rakentamisessa ja aluevalvonnassa yhdessä Itämeren alueen maiden ja etenkin Pohjoismaiden kanssa. Meidän tulee määrätietoisesti edistää ratkaisua, jossa Suomeen voitaisiin sijoittaa Naton pysyviä monikansallisia toimintoja. Naton esikuntatoiminnot vahvistaisivat liittokunnan olemassaoloa Suomessa. Lisäksi niistä olisi aivan selkeä taloudellinen ja työllistävä vaikutus. Suomi ei voi odottaa muilta Nato-mailta solidaarisuutta, jos me emme itse ole valmiita osoittamaan sitä muille. Meidän on siis otettava tarkasteluun nykyistä laajemmin se, miten edistämme globaalia turvallisuutta niin Lähi-idän, Tyynenmeren alueen kuin Mustanmerenkin näkökulmasta. Ollakseen vaikutusvaltainen jäsenmaa Suomen on oltava näkyvä myös Naton kriisinhallinnassa ja terrorismin torjuntatyössä.

Arvoisa puhemies! Ukraina on muuttanut Euroopan turvallisuusympäristöä peruuttamattomasti. Suomen toimintaympäristö ja lähialue säilyvät jännitteisinä ja vaikeasti ennakoitavina vielä pitkään, se on aivan selvää. On Suomen intresseissä aktiivisesti edistää EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittista roolia. Nato on, totta kai, tärkein turvallisuuden tuottaja, mutta tulevaisuudessa Euroopan on otettava suurempi vastuu omasta puolustuksestaan. Euroopan unionin puolustuskykyä on vahvistettava.

Aikoinaan, kun pohdittiin sitä, pitäisikö tällainen Euroopan yhteinen puolustuskoalitio jotenkin saada aikaiseksi, niin aina pohdin sitä, että mitähän siitä nyt mahtaisi tulla. Minä olen aina pitänyt sitä, että jos tällainen EU:n yhteinen puolustusliitto tai yhteistyö tulisi, niin se olisi... Tähänkin asti EU on aina silloin tällöin näyttäytynyt vähän niin kuin nyytti-kesteinä, että ei oikein ole tiedetty, mitä mikään maa tuo pöytään, ja siitä syystä vähän murehdin sitä eurooppalaista yhteistä puolustuskoalitiota, mutta tilanne on nyt tällä hetkellä parempi, koska Ukrainan sota on selkeyttänyt myös EU:n ja Naton välisiä vastuita. EU on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

myös osoittanut, että se pystyy toimimaan syvemmällä Ukrainassa kuin Nato, koska se ei ole sotilasliitto. EU on tukenut Ukrainaa muun muassa Euroopan rauhanrahaston kautta sekä käynnistämällä avustusoperaation kouluttaakseen maan puolustusvoimia. Mielestäni EU ja Nato täydentävät toisiaan.

Aivan lyhyesti vain sanon, että Suomi antaa vahvan tuen Ukrainan itsenäisyydelle, itsemääräämisoikeudelle ja alueelliselle koskemattomuudelle. EU:n on pidettävä yllä ja jäsenmaiden noudatettava Venäjä-pakotteita, kunnes Venäjän sotatoimet päättyvät ja Venäjän sotilaat ovat poistuneet maasta. Ukrainan jälleenrakentaminen tulee määrittämään EU:n toimintaa tulevina vuosikymmeninä. Se edellyttää ennennäkemättömiä rahoitustoimia. Suomi tukee EU:n vahvaa roolia Ukrainan jälleenrakentamisessa. On myös edistettävä suomalaisten yritysten mahdollisuuksia osallistua jälleenrakentamiseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

18.41 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Hallituksen esityksessähän tosiaan ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy Pohjois-Atlantin sopimuksen sellaisena kuin se on muutettuna liittymispöytäkirjoilla, ja esitetään, että eduskunta hyväksyy Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen. Keskustelu käydään ulkoasiainvaliokunnan ansiokkaan mietinnön pohjalta, ja tähän myös puolustusvaliokunta on ansiokkaasti lausunut. Haluan kiittää hyvistä, perusteellisesta työstä omalta osaltani myös ulkoasiainvaliokuntaa.

Nato-jäsenyyden merkitys on arvokas. Niin kuin ulkoasiainvaliokuntakin on todennut, Nato-jäsenyys merkitsee tärkeän perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Suomi nyt tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat sitten koko liittokunnan suorituskyvyt. Nato-jäsenyys ei muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteisönä.

Puhemies! On myös käyty keskusteluja näistä Nato-jäsenyyden kustannuksista Suomelle. Puolustusvaliokunnankin lausunnossa tätä tuotiin esille. Suomi täyttää jo nyt Naton suosituksen käyttää bruttokansantuotteesta kaksi prosenttia puolustukseen. Tämän vuoden puolustusbudjettihan on jo noin 2,4 prosenttia bkt:stä. Suomelle Nato-jäsenyydestä tulee suoria kustannuksia osallistumisesta Naton yhteisten budjettien rahoittamiseen ja henkilöstön lähettämiseen Naton sotilaalliseen komento- ja joukkorakenteeseen. Jäsenvaltiot osallistuvat Naton siviili- ja sotilasbudjettiin sekä investointiohjelmaan omaan bruttokansantulo-osuuteen pohjautuvalla jako-osuudella.

Yhteensä Naton yhteisen budjetin suuruus on noin 2,5 miljardia euroa. Suomelle liittymisneuvotteluissa 4.7.2022 vahvistettu yhteisrahoituksen osuus 31.12.2024 asti on 0,9 prosenttia eli yhteensä noin 27,4 miljoonaa euroa. Ja niin kuin tuossa jo aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Kankaanniemi totesi, kokonaiskustannuksienhan Nato-jäsenyyden osalta arvioidaan olevan vuosittain sen 70—100 miljoonaa euroa.

Puhemies! Tänäpä on käytetty hyviä puheenvuoroja. Puheet tietyllä tavalla kovenevat joka suunnalla maailmassa, mutta haluan muistuttaa, että Naton jäsenenä Suomen tulee jatkaa aktiivista ja ennakoivaa diplomatiaa sekä globaalia vakautta edistävää ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, minkä tulee perustua laajaan turvallisuuskäsitykseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

Tämä on historiallinen hetki, historiallinen keskustelu, ja toivonkin, että tämä asia menee mahdollisimman yksiviivaisesti sitten päätöksenteossa maaliin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savio.

18.46 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa hyvästä ja yksimielisestä Nato-mietinnöstä. On erittäin hyvä, että nykyinen eduskunta ehtii toimikautensa aikana hyväksyä esityksen Suomen liittymisestä puolustusliitto Natoon, ja näin ollen valtiojohtomme voi viimeistellä jäsenyysprosessin heti, kun Turkki ja Unkari ovat ratifioineet Suomen jäsenyyden.

Arvoisa puhemies! Tuleva Nato-jäsenyys on Suomen turvallisuuden kannalta erittäin merkittävä askel. Liittokunnan jäsenilleen tarjoama suoja on erittäin vahva, eivätkä Venäjä tai sen edeltäjä Neuvostoliitto ole koskaan kyseenalaistaneet sitä sotilaallisesti. Sen sijaan tuoreiden tietojen mukaan Putinin aikeissa on esimerkiksi Valko-Venäjän sulauttaminen Venäjän vallan alle 2030-luvun alkuun mennessä. Vaikka Valko-Venäjä onkin jo pitkään ollut Venäjän vasallivaltio, osoittaa tämä uusinkin julkisuuteen vuotanut suunnitelma tietenkin Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyksen ohella Putinin olevan täysin häikäilemätön suurvaltajohtaja, jonka tavoitteena on palauttaa Neuvostoliiton ja kenties jopa tsaarin Venäjän aikaiset rajalinjat. Onkin hyvin todennäköistä, että ilman Naton tarjoamaa suojaa myös Baltian maat olisivat joutuneet Venäjän voimatoimien kohteeksi. Suomenkaan turvallisuuspoliittinen asema ei olisi tulevaisuudessa ilman Natoa järin vakaa.

Arvoisa puhemies! Tämän hetken tietojen valossa näyttää siltä, että Turkki hyväksyy aiemmin Suomen kuin Ruotsin jäsenyyden. Unkarikin toivottavasti antaa hyväksyntänsä lähiaikoina. Tämä tarkoittaisi sitä, että Suomi voisi tallettaa liittymisasiakirjan Washingtonissa sijaitsevaan holviin ja tulla Naton täysivaltaiseksi jäseneksi toivottavasti jo kevään kuluessa. Kuten olen aiemminkin eduskunnassa todennut, pidän järkevänä siitä, että Suomi vie Nato-prosessin päätökseen niin pian kuin mahdollista riippumatta siitä, miten Ruotsin jäsenyyshanke etenee. On muistettava, että maantieteellinen asemamme on hyvin erilainen kuin Ruotsin.

Arvoisa puhemies! Ruotsinkin Nato-jäsenyys kuitenkin vahvistunee ennemmin tai myöhemmin — toivottavasti ennemmin. Turkin asenne Ruotsia kohtaan näyttää lieventyneen viime aikoina. Muutaman viikon tai kuukauden eriaikaisuus Suomen ja Ruotsin täysjäsenyydessä ei muodostune millekään osapuolelle ylitsepääsemättömäksi ongelmaksi. Pääasia on, että molemmat maat ovat jatkossa mukana Natossa sekä nauttimassa liittokunnan tarjoamasta turvasta että vahvistamassa sen yhteistä puolustusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

18.49 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään sanottu lähes kaikki, mitä tästä ulkoasiainvaliokunnan varsin ansiokkaasta mietinnöstä sen pohjalta käydysä keskustelussa voi sanoa. Omalta osaltani totean sen, että tämä tämän eduskunnan aloittama prosessi on syytä myös viedä loppuun tämän eduskunnan aikana, ja näin on nyt tapahtumassa, ja se on erinomaisen hyvä asia.

Toinen asia, josta haluan kyllä todeta, on se, että tällä hallituskaudella tässä salissa on käyty varsin rapsakkaakin debattia ja oltu hyvin erimielisiä asioista, mutta tällaiset asiat, kuten Nato-jäsenyys ja Suomen yhteiskunnan, suomalaisten, turvallisuus, yhdistävät sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

ten kuitenkin tässä salissa, ja tullaan yhteiselle linjalle. Se on sinänsä aika suurikin arvo tämäntyyppisissä kysymyksissä, että salissa vallitsee varsin yhtenäinen näkemys ja ollaan valmiita tekemään kaikki se, mitä suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuden eteen voidaan tehdä. Tästä voisi tietysti ottaa oppia myös muihin asioihin, joissa turvallisuudesta puhutaan, mutta tämä päätös on kyllä hyvä ja järkevä.

Suomalainen puolustus nojaa suomalaisten puolustusvoimien omaan puolustukseen, mutta on aivan täysin selvää, että Nato-jäsenyys vielä lisäksi tukisi meitä tässä varsin loistavassa järjestelmässä, joka tähän maahan on luotu ja jolla kovaakin hyökkääjää on estetty. Olemme täällä — ja meidän edeltävät sukupolvet — olleet äärimmäisen viisaita, että emme ole ajaneet omaa puolustustamme missään vaiheessa alas, jolloin nyt sitä ei tarvitse nostaa ylös, vaan se seisoo jämakästi ja nyt saa sitten vielä Natosta lisätukea.

Arvoisa puhemies! Olen iloinen tästä päivästä, että tämä asia saatetaan tämän eduskunnan myötä loppuun saakka.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

18.51 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä vähän tuosta aikaisemmasta puheestani, jossa keskityin erityisesti tähän mietintöön, minkä ulkoasiainvaliokunta on meille nyt tänne tuonut, ja siinä kiittelin sitä. Mutta haluan muistuttaa kuitenkin vielä siitä, että nyt ei pidä sitten luulla, että jos ja kun ja todennäköisesti päästään Nato-jäseneksi, niin se olisi sitten siinä se meidän turvallisuus, vaan Suomihan on tällä hetkellä yksi maailman turvallisimmista maista ja me haluamme sen sellaisena pitääkin. Ja pelkästään se, että me oltaisiin Naton jäseniä, ei vielä yksin sitä kokonaisturvallisuutta tai yleensäkin turvallisuutta tuo.

Turvallisuus on ihmisen perustarve, ja se muodostuu hyvin monista asioista, niin myös maamme turvallisuus. Turvallisuuskomitea on luonut Suomeen kokonaisturvallisuuden toimintamallin, jota olemme ansiokkaasti toteuttaneet, ja väitän, että se on ollut se yksi kulmakivi ja voi sanoa, että kulmahammas, jolla me olemme Suomen aseman yhtenä maailman turvallisimmista maista saaneet aikaiseksi. Nyt tätä meidän toimintamallia pitää vain kirkastaa ja oikeasti pohtia sitä, että mitä meidän pitää vielä tehdä.

Tämä kokonaisturvallisuuden toimintamallihan lähtee siitä, että elintärkeät toiminnot huolehditaan yhdessä: julkinen, yksityinen ja kolmas sektori. Ja ne elintärkeät toiminnot kohdistuvat johtamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön ja EU:n sisällä toimimiseen ja EU-yhteistyöhön, puolustuskykyyn, sisäiseen turvallisuuteen, talouteen, infrastruktuuriin ja huoltovarmuuteen, väestön toimintakykyyn ja palveluihin ja henkiseen kriisinkestokykyyn.

Me emme näitä tärkeitä elintoimintoja saa senkään päivän jälkeen, kun me Natoon päästään, missään nimessä unohtaa, vaan itse asiassa näiden merkitys tulee vielä tärkeämmäksi. Siitä syystä toivon, että kun seuraavaa hallitusta pistetään pystyyn, niin nämä puolueet, jotka siellä hallitusohjelmaneuvoittelussa ovat, lähtevät siitä, että seuraava hallitusohjelma on kokonaisturvallisuuden hallitusohjelma ja turvallisuuteen kietoutuvat todella nämä elintärkeät toiminnot ja että esimerkiksi palveluissa on koulutuspalvelut mutta myöskin sitten muut, esimerkiksi sote-palvelut ja muut meidän peruspalvelut, huolehdittu. Niistä se turvallisuus muodostuu, ei yksin siitä, että olemme Naton jäsen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

18.54 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kun täällä tänään olemme keskustelleet ja puhuneet Natosta elikkä Pohjois-Atlantin sopimuksesta ja sen hyväksymisestä, me saamme puhua ja keskustella täällä sen takia, että olemme Suomea, kansakuntana, saaneet nauttia vuosikymmenten rauhanaikaa, ja näin ei ole kaikkialla Euroopassa tällä hetkellä. Senpä takia on hyvä tiedostaa, miten onnellisia me saamme olla, mutta samalla myöskin se, että yhteistä puolustusta tarvitaan.

Kiitos ulkoasiainvaliokunnalle, joka yksimielisesti tukee hallituksen esitystä eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Ulkoasiainvaliokunta toteaa Nato-jäsenyyden merkitsevän tärkeän perusratkaisun tekemistä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kannalta. Tässä hallituksen esityksessä on todettu Naton jäsenvaltioiden osana yhteistyötään rajoittavan toimintaansa siten, että ne ottavat huomioon kuulumisensa Natoon ja harjoittavat ulko- ja turvallisuus- sekä puolustuspolitiikkaansa siitä lähtökohdasta, että ne ovat Naton jäseniä. Ulkoasiainvaliokunta toteaa pitävänsä selvänä, että liittymisellä on siten myös Suomen poliittista liikkumavaraa kaventavaa merkitystä.

Jäsenyyden merkittävin vaikutus Suomelle on se, että Suomi tulee osaksi Naton yhteistä puolustusta ja 5 artiklan mukaisten turvatakuiden piiriin. Tietenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme kannalta aikaisemmin merkittäviä päätöksiä ja tekoja on ollut Suomen itsenäisyyden puolustaminen ja Euroopan unioniin liittyminen. Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on nykyistä huomattavasti suurempi, koska sen takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt.

Ulkoasiainvaliokunta myös korostaa, että Nato-jäsenyys ei muuta EU:n asemaa Suomen keskeisimpänä ulkopoliittisena vaikutuskanavana ja Suomen tärkeimpänä turvallisuusyhteisönä. Valiokunta myös painottaa Nato-asioiden ja EU-asioiden välistä yhteyttä ja pitää tärkeänä, että Nato-asioissa ja EU-asioissa varmistetaan toimiva kansallinen yhteensovittaminen.

Arvoisa herra puhemies! Suomen Nato-jäsenyys rakentaa rauhaa, luo vakautta ja vahvistaa kokonaisturvallisuuttamme osana läntistä arvoyhteisöä — tässä kolme keskeisintä syytä, joiden vuoksi olen kannattanut ja kannatan yhä Suomen Nato-jäsenyyttä.

Pienen maan voima mitataan isojen asioiden yhtenäisyydessä. Viime kevät oli erityinen. Kiitos siitä kuuluu Suomen viisaalle kansalle. Te suomalaiset osoititte, että Venäjän aloittaessa julman hyökkäyssodan oli tullut aika tehdä vastuullisia johtopäätöksiä. Suomen kansa kertoi viime kevään aikana vahvasta tuesta Nato-jäsenyydelle, ja sen vaikutus on tässä koko prosessin, vajaan vuoden, aikana ollut keskeinen. Kansan vahva ja selkeä tuki sai aikaan sen, että niin valtionjohto ja suuri osa eduskuntaryhmistä ja puolueista kuin osa kansanedustajistakin päivittivät Nato-kantansa.

Arvoisa puhemies! Suomi ja Suomen puolustus ovat Nato-sopivia. Täytämme jäsenyyden kriteerit kaluston, yhteisten sotaharjoitusten ja tiedonvaihdon osalta. Tämä jo vuodesta 95 alati syventynyt kumppanuus on tullut nyt luonnolliseen tienhaaraan. Tästä eteenpäin on aika viitoittaa polku, joka johtaa Suomen Nato-jäsenyyteen. Nato-jäsenyys maksimoisi Suomen ja suomalaisten turvallisuutta muuttuneessa toimintaympäristössä. Se korostaa entisestään meidän oman vahvan puolustuksen mutta myös länsimaisen arvoyhteisön merkitystä. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa myös Itämeren aluetta ja Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta. On tärkeää, että kaiken pohjalla ovat ihmisoikeuksien kunnioitus ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 172/2022 vp

oikeusvaltioperiaatteet. Arvostamme vapautta ja itsenäisyyttä, vaalimme demokratiaa ja kansakuntamme eheyttä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 315/2022 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.